

DANISH JOURNAL OF NURSING

Sygeplejersk

SYGEPLEJERSKER
I BYRÅDSSALEN

**STYRKER
SUNDHEDEN**

LØNDOKUMENTATION

**STIGER
FOR LIDT
OG
FOR
LANGSOMT**

V A C C I N E R E T

“DET ER STORT”

Kapløb med tiden. Pia Mie Palsgaard Peitersen var den første sygeplejerske på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, der blev vaccineret. Samtidig er hun og hendes kolleger maksimalt presset i takt med, at antallet af covid-patienter stiger, og sygeplejersker selv bliver smittet med corona.

ANNONCE

Pas på sygeplejerskerne, så de kan hjælpe andre

Farvel til annus horribilis. Året startede egentlig godt, med optimisme, en finanslov med flere sygeplejersker på sygehusene og stolte Year of the Nurse-markeringer.

Men pandemien blev hurtigt en realitet. 2020 vil blive husket for et presset sundhedsvæsen, uhyggelige smittetal, uklare retningslinjer samt appeller om at sikre sygeplejersker løn og arbejdsforhold som fortjent.

I 2020 skulle vi sammen have mindet Florence Nightingale på hendes 200-års fødselsdag, men anledningen blev ironisk nok overskygget af behovet for bedre hygiejne og smitteforebyggelse.

Det bør stå lysende klart for alle politikere og arbejdsgivere, hvor vigtigt det er at prioritere et sundhedsvæsen, som er klar til at håndtere verdensomspændende pandemier. I takt med vores stadig større viden om covid-19 understreges behovet for, at alle frontpersoner i sundhedsvæsenet hurtigt tilbydes vaccinationerne: Sygeplejersker skal beskyttes, så vi kan hjælpe andre – uanset hvor sygeplejerskerne arbejder på

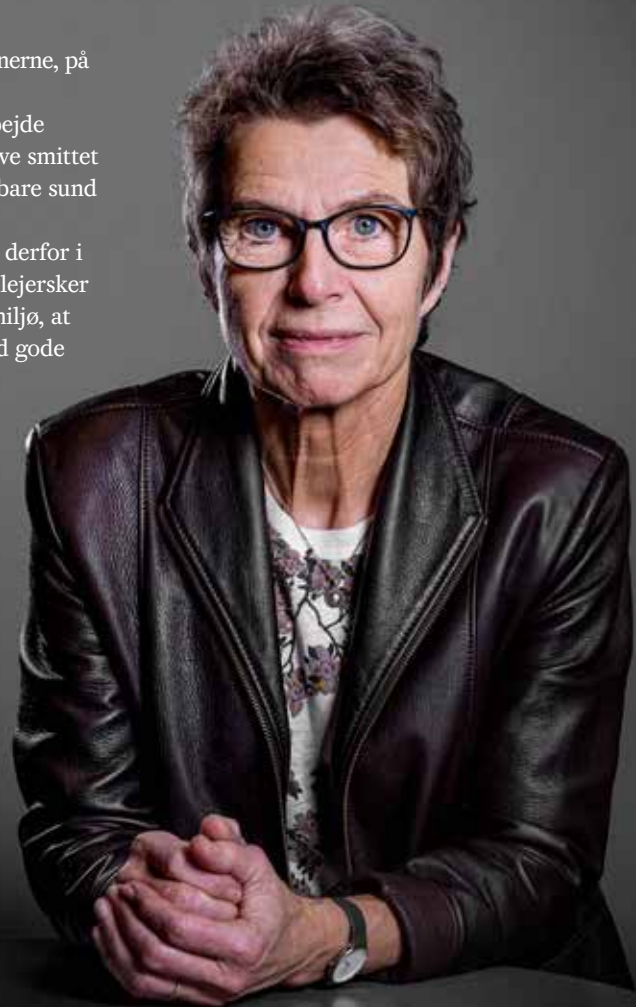
sygehusene, i psykiatrien, i kommunerne, på bostederne og i almen praksis.

Det skal være trygt at gå på arbejde uden risiko og frygt for selv at blive smittet og blive smittebærer. Det er ikke bare sund fornuft. Det er en menneskeret.

De offentlige arbejdsgivere skal derfor i 2021 lægge sig i selen for at sygeplejersker oplever et sundt og godt arbejdsmiljø, at patientsikkerheden er i orden med gode normeringer, at de nyuddannede får en værdig introduktion til deres nye job, samt at der er uddannelses- og udviklingsmuligheder for alle, som en af vejene til at fastholde de erfarne. Og så naturligvis en løn som er i balance med den erhvervede uddannelse/erfaring. Godt nytår!

Grete Christensen

*Grete Christensen,
formand*

I JANUAR HAR DANSK SYGEPLEJERÅD VÆRET I MEDIERNE MED BL.A. DISSE EMNER

DR P1 Morgen

"Det er tid til, at vi kaster et ekstra blik på, om det er den rigtige måde, vi gør det på. (...) Det er vigtigt, at vi beskytter de medarbejdere, vi har på hospitalerne, og også dem, som kommer ind i mange borgers hjem i den kommunale sygepleje."

GRETE CHRISTENSEN
formand for Dansk Sygeplejeråd,
om vaccinationsplanen.

Frederiksborg Amts Avis

"Når vi er nået derud, så er det jo en ledelsesret at udpege medarbejdere, men det er klart, at det ikke er optimalt. Det vil påvirke den enkelte at få inddraget sin jul eller sin ferie, så det vil skabe store frustrationer. Derfor er det også vigtigt at blive honoreret, og at sygeplejerskerne bliver oplært og ikke bliver kastet ud i opgaver, de ikke føler sig kompetente til."

KRISTINA HELEN ROBINS
kredsformand i DSR Kreds Hovedstaden

T2

"Det bør undersøges, om der f.eks. findes bedre værnemidler og andre arbejdsgange, der kan minimere smitten på hospitalerne, og om smittesporingen er god nok."

ANNI PILGAARD
næstformand i Dansk Sygeplejeråd, om de høje smittetal blandt ansatte i sundhedsvæsenet.

Ansvh. chefredaktør
MORTEN JAKOBSEN
mja@dsr.dk
Telefon: 4695 4110

Redaktionschef
JAKOB LUNDSTEEN
jlu@dsr.dk
Telefon: 4695 4180

Redaktionssekretær
LOTTE HAVEMANN
lha@dsr.dk
Telefon: 4695 4179

Redaktionssekretær
HENRIK BOESEN
hbo@dsr.dk
Telefon: 4695 4189

Fagredaktør
JETTE BAGH
jba@dsr.dk
Telefon: 4695 4187

Journalist
CHRISTINA SOMMER
cso@dsr.dk
Telefon: 4695 4264

Journalist
ANNE WITTHØFFT
awi@dsr.dk
Telefon: 4695 4108

Journalist
KRISTINE JUL ANDERSEN
kja@dsr.dk
Telefon: 4695 4278

Grafiker
MARIA FRIMANN STORM
mfs@dsr.dk
Telefon: 4695 4281

Art Director
SASJA HERMANSEN
sh@dsr.dk
Telefon: 4695 4117

Art Director
MATHIAS N JUSTESEN
mnj@dsr.dk
Telefon: 4695 4280

Næste nummer af Sygeplejersken udsendes
8. - 12. februar 2021

Hvis Sygeplejersken udebliver
Log ind på dsr.dk → Menu → Sygeplejersken → Kontakt
→ Har du ikke modtaget Sygeplejersken?
Udfyld og send blanketten, og bladet bliver eftersendt.

Distribueret oplag
Perioden 2018-19 77.393 ekpl.
Medlem af Danske Medier

Årsabonnement
(pr. januar 2021) 975,00 kr. + moms

Løssalg
79,00 kr. + moms.
Kontakt Media-Partners på
abonnement@media-partners.dk

Ændring af medlemsoplysninger
Kontakt Medlemsregisteret, Telefon: 3315 1555,
medlemsregisteret@dsr.dk

Tryk: Stibo

Annoncer: Media-Partners, Det Gl. Mejeri, Alhøjvej 2,
Stilling, 8660 Skanderborg, Telefon: 2967 1436

Stillingsannoncer: stillinger@media-partners.dk
Tekstsideannoncer: annoncer@media-partners.dk

Manuskriptvejledning, udgivelsesplan m.m.
www.dsr.dk → Menu → Sygeplejersken → Om Sygeplejersken

Ophavsret: Enhver anvendelse af hele eller dele af artikler, fotos
og illustrationer fra Sygeplejersken, såvel papirudgaven som den
elektroniske udgave, er kun tilladt med skriftligt samtykke fra redak-
tionen eller forfatteren/fotografen/illustratoren jf. lov om ophavsret.

Ansvar: Dansk Sygeplejeråd har intet ansvar for produkter og ydel-
ser, som omtales i Sygeplejerskens annoncer eller indstik. Redak-
tionen påtager sig intet ansvar for materialer, der indsendes uop-
fordret. Holdninger, der tilkendegives i artikler og andre indlæg,
udtrykker ikke nødvendigvis Dansk Sygeplejeråds synspunkter.

Forsidefoto: Bax Lindhardt

Udgiver: Dansk Sygeplejeråd, Sankt Annæ Plads 30,
1250 København K, telefon: 3315 1555, redaktionen@dsr.dk,
www.sygeplejersken.dk ISSN 0106-8350

Fagforening med
fag og overenskomst

SVANEMERKE
TRYK 5041 0004

INDHOLD

TEMA

COVID-19: ANDEN BØLGE

Sygeplejerskernes arbejdsmiljø var i forvejen under pres mange steder på såvel hospitaler som i kom-
muner. Men med anden bølge af covid-19 bliver det
udfordret på helt nye måder i takt med, at et rekord-
stort antal coronasyge danskere kræver en særlig
indsats fra sundhedspersonalet.

20

SIDE

**24 HJEMMESYGEPLEJERSKE VIL HAVE VACCINE:
VI ER OGSÅ I FRONTLINJEN**

**25 INTERVIEW: DANSK SYGEPLEJERSKE
ARBEJDER I LOS ANGELES**

**26 PIA FIK FØRSTE STIK: "HALLELUJA, DET ER
STORT"**

**28 NY UNDERSØGELSE: OVERFØLSOM OVER FOR
MUNDBIND**

30 DAGBOG FRA 2020

FAGLIGE SEJRE I POLITIK

Sygeplejersker, der er aktive i lokalpolitik, er med til at afværge besparelser, forhindre genindlæggelser og generelt forbedre sundhedsvæsenet. *Sygeplejersken* har talt med tre af dem, og de ønsker sig alle flere sygeplejersker på politiske poster.

SIDE .....

58

MASKER ER PÅ I MERE END TRE TIMER

FFP2/3-masker bliver brugt i længere tid end de tilladte tre timer på en vagt. Det oplever en overvægt af tillidsrepræsentanter på landets intensivafdelinger. Flere peger på, at det skyldes arbejdsorganiseringen.

SIDE .....

8

JULEKRYDS-VINDERE UDTRUKKET

450 sygeplejersker fandt frem til løsningen på *Sygeplejerskens* julekryds. Præmier er nu på vej til tre af dem.

SIDE 32

Skiftedag

HER LØFTER VI IKKE PEGEFINGRE

I sit nye job i AIDS-Fondet møder **Ditte Maria Bjerno Nielsen** mange mennesker, bl.a. transpersoner og mænd, der har sex med mænd. Det sundhedsmæssige fokus er anderledes her, end andre steder hun har arbejdet.

SIDE 74

"ALLE HAR TAGET EN EKSTRA TØRN"

Interview. Formand for Dansk Sygeplejeråd, **Grete Christensen**, om sygeplejerskernes år, der blev et helt andet end forventet.

SIDE 34

MARIETTAS OPRØR

Sygeplejerske **Marietta Annie Petersen** har fået et fællesskab til at vokse i Facebookgruppen 'Sygeplejersker er mere værd'. Hun vil have rettet op på den historiske lønuretfærdighed fra 1969.

SIDE 48

HØRT!

SAGDE OP FOR FAMILIENS SKYLD

Da **Charlotte Riis** blev udpeget til coronaberedskabet i oktober, sagde hun op. Manglende dialog med ledelsen og en reallønsnedgang, kunne ikke konkurrere med hensynet til familien.

SIDE .....

17

ANNONCE

Sygeplejersker mest smittede

Tekst: HANA TOFT · Foto: BAX LINDHARDT

Sygeplejerske Irene Borup: "Der er en følelse af at være i skyttegravnen sammen. Folk møder op, smiler, løber stærkt. Der er virkelig nogle seje mennesker i det her fag."

Sygeplejersker er den faggruppe på hospitalerne, der antalsmæssigt er ramt hårdest. På Lunge-medicinsk Afdeling på Hvidovre Hospital er 14 ud af 26 sygeplejersker smittet siden begyndelsen af december 2020. "Katastrofalt arbejdsmiljø," siger næstformand Anni Pilgaard.

Sygeplejersker er den faggruppe på hospitalerne, hvoraf flest er smittet. Det viser de nyeste tal fra Statens Serum Institut, SSI. Bortset fra et mindre fald i uge 53 er smitten blandt sygeplejersker de seneste 10 uger steget konstant og ramte sit højeste punkt kort før jul med 755 smittede pr. 100.000 sygeplejersker.

I Dansk Sygeplejeråd er næstformand Anni Pilgaard ikke overrasket over de mange smittede sygeplejersker.

"Sygeplejersker er den faggruppe, der tilbringer flest timer med patienterne og derfor er væsentligt mere udsat for smit-tefare," siger hun.

"Men det er naturligvis stærkt bekymrende. I det hele taget er det katastrofalt, det arbejdsmiljø sygeplejerskerne har været udsat for de sidste 10 måneder. De var i forvejen presset, nu er det forstærket tifold," understreger Anni Pilgaard.

Positivprocenten på coronatests blandt sygeplejersker på hospi-taler, plejehjem og i ældreplejen i kommunerne er mere end dob-belt så høj end blandt den samlede befolkning, viser tal fra SSI.

14 smittede på fem uger

En af de afdelinger, der har været særlig hårdt ramt i den senere tid, er Lungemedicinsk Afdeling på Hvidovre Hospital. Siden marts 2020 har 18 ud af 24 sygeplejersker været smittet: 14 af dem er blevet ramt i december og januar. Det trækker tænder ud, fortæller Irene Borup, der er udviklingssygeplejer-ske og arbejdsmiljørepræsentant. Hun blev selv smittet tilbage i marts 2020.

"Mange af os har taget ekstra vagter. Jeg har personligt arbejdet over 50 timer om ugen fire uger i træk. Vi er trætte og præget af konstant dårlig samvittighed. Over for patienterne, som vi ikke føler, vi gør nok for, og over for vores familier, som vi er mindre sammen med," forklarer Irene Borup.

Omvendt understreger hun, at stemningen på afdelingen er dobbeltsidet. På den ene side er trætheden udtalt. På den anden side er der en voldsom kampgejst.

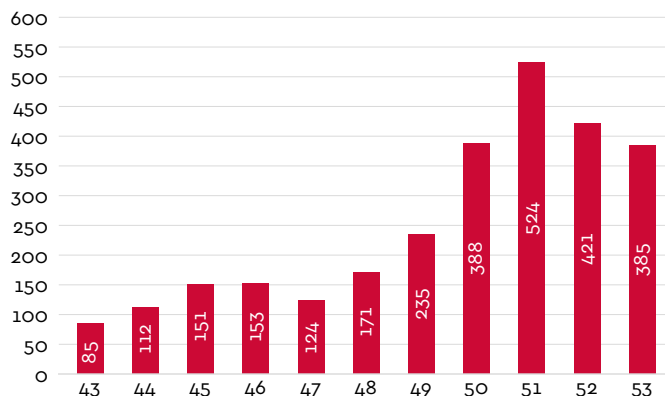
"Der er en følelse af at være i skyttegravnen sammen. Folk møder op, smiler, løber stærkt. Der er virkelig nogle seje men-nesker i det her fag," konstaterer Irene Borup.

Frygter masseflugt

Det pressede arbejdsmiljø får dog alarmklokkerne til at ringe for overlæge og formand for Dansk Selskab for Anæstesiologi og Intensiv Medicin, Joachim Torp Hoffmann-Petersen:

"Med så mange smittede er det svært at drive et sundheds-væsen. Det giver jo uforudsigelige vagtplaner og et arbejdsmiljø med stress og nedslidning til følge. Jeg kan godt frygte, at der kommer en masseflugt på bagkant af den her epidemi."

Ugentlig smitte blandt sygeplejersker

Figur 1 - antallet af smittede sygeplejersker, uge 43 til 53. Tal fra SSI

Masker bliver brugt for længe på intensivafdelinger

FFP2/3-masker bliver brugt i mere end de tilladte tre timer på en vagt. Det oplever en overvægt af tillidsrepræsentanter på landets intensivafdelinger ifølge en rundspørge. Flere peger på, at det bl.a. skyldes arbejdsorganiseringen.

Tekst **HELLE LINDBERG**

Ansigtsværnemidler er fast udstyr, når sygeplejersker på landets intensivafdelinger yder pleje til covid-19-patienter. De såkaldte FFP2/3-masker bliver dog brugt for længe – og det sker ofte. Det viser en rundspørge, som DSR Analyse for nylig har gennemført blandt tillidsrepræsentanterne på afdelingerne.

Til spørgsmålet: ”Sker det, at I bruger FFP2/3-maskerne i over tre timer sammenlagt på en vagt?” svarede 83 pct. af tillidsrepræsentanterne ja. Blandt disse vurderede over halvdelen desuden, at det ofte, altid eller næsten altid sker på en vagt, at sygeplejerskerne bruger maskerne længere end tilladt.

Rundspørgen blev gennemført elektronisk i perioden fra den 26. november til den 2. december. 47 tillidsrepræsentanter blev inviteret til at deltage, og 31 (66 pct.) besvarede rundspørgen. Ud af de 31 tillidsrepræsentanter oplyste 25, at der var covid-19-patienter indlagt på deres afdeling, da de besvarede rundspørgen.

Organisering hindrer korrekt maskebrug

Blandt de adspurgte er der altså en klar overvægt af tillidsrepræsentanter, der oplever, at retningslinjerne ofte ikke bliver fulgt, når sygeplejerskerne på intensivafdelingerne bærer FFP2/3-masker.

Udover at hæmme udsyn og verbal kommunikation har maskerne den effekt, at de øger det negative tryk i luftvejene ved indånding og overtrykket ved udånding. Ifølge Arbejdstilsynets anbefalinger må maskerne derfor som udgangspunkt kun bæres i sammenlagt tre timer på en vagt.

Undtagelsesvist må sygeplejersken godt bære FFP2/3-maskerne i mere end tre timer, men arbejdsgiveren må ikke planlægge arbejdet efter det. Og netop organiseringen af arbejdet er noget, som tillidsrepræsentanterne peger på i rundspørgen.

Til spørgsmålet: ”Har I organiseret arbejdet, så det er muligt at undgå at have FFP2/3-masker på i mere end tre timer?” svarede 70 pct. nej. Altså tyder noget på, at arbejdsorganiseringen gør det svært for sygeplejerskerne at overholde retningslinjerne.

Masker med turboenhed kan være løsningen

Hvis sygeplejerskerne, der plejer covid-19-patienter, skal kunne bruge FFP2/3-maskerne i mere end tre timer pr. vagt, skal maskerne være udstyret med en såkaldt turboenhed. Der findes da også allerede FFP2/3-masker på markedet med turboenhed, som er godkendt til covid-19.

Men de FFP2/3-masker med turboenhed, som de danske myndigheder

indkøbte, da den første bølge rullede ind over Danmark i foråret, er ikke godkendt til covid-19 – og bliver derfor ikke brugt.

Mange sygeplejersker beretter om gener ved både de FFP2/3-masker og de mundbind, som stilles til rådighed. I rundspørgen svarer 93 pct. af tillidsrepræsentanterne, at der er sygeplejersker på deres afdeling, der oplever gener ved brug af FFP2/3-maskerne.

Læs også artikel om gener ved mundbind side 28.

Hvordan kan TR/AMIR hjælpe?

- Undersøg omfanget af brugen af FFP-masker i afdelingen vha. en APV: Hvor mange timer bærer sygeplejersker FFP-masker pr. vagt?
- Forelæg resultaterne for nærmeste leder. Tal om alternative løsninger i MED.
- Tag det op i arbejdsmiljøorganisationen i samarbejde med hygiejneorganisationen.
- Kontakt Arbejdstilsynet, hvis I bliver planlagt til at have masker på i mere end tre timer pr. dag, og I ikke kan finde en løsning. Den lokale kreds kan også hjælpe.
- Henvi kolleger med åndedrætsgener – som kan skyldes langvarig brug af FFP-masker – til arbejdsmiljømedicinsk klinik.

Kilde: Dansk Sygeplejeråd

6

... ud af 10 sygeplejersker overvejer at skifte job, viser en elektronisk spørgeskemaundersøgelse blandt Dansk Sygeplejeråds medlemmer foretaget i oktober sidste år.

"Alarmklokkerne bør ringe, når så mange overvejer at sige op," siger formand for Dansk Sygeplejeråd, Grete Christensen, i en kommentar til undersøgelsen.

Hun peger på, at corona ikke har gjort tingene bedre, og for nogle kan det være det, der får bægeret til at flyde over.

Læs mere på dsr.dk > Nyheder – Se alle > Seks ud af 10 sygeplejersker overvejer at sige op

Hjemsendt pga. defekte ansigtsmasker

60 sygeplejersker og læger på corona-afsnittet på Aarhus Universitetshospital i Skejby er blevet sendt hjem til test og isolation, beretter Aarhus Stiftstidende og TV2 Østjylland. Det svarer til en tredjedel af personalet på afsnittet.

Årsagen er, at 3.000 FFP3-masker leveret til hospitalet viser sig at gå op i limningen, og derfor frygter ledelsen, at maskerne ikke har givet den nødvendige beskyttelse.

Også på hospitalet i Viborg har man bemærket, at maskerne fra samme sending er usikre at anvende, og Region Midt har derfor tilbagekaldt alle masker fra sendingen.

På afsnittet i Aarhus er flere medarbejdere blevet smittet med covid-19, og de defekte masker mistænkes for at være skyld i 2-3 af tilfældene.

(hbo)

Stædig og taknemmelig patient

45-årige Jeff Gerson fra New York blev indlagt på hospital 18. marts med åndedrætsbesvær og endte i respirator som covid-19-patient. Efter 103 dages indlæggelse blev han udskrevet. Dybt taknemmelig over at have overlevet, satte han sig for at finde ud af, hvor mange sundhedsprofessionelle han skulle takke for behandlingen. Efter måneders stædigt vedholdende arbejde nåede han sidst i november frem til, at i alt 151 navngivne personer havde været involveret i hans behandling.

"Fortsæt jeres arbejde og vid, at jeg altid vil være jer dybt taknemmelig," siger han til den amerikanske tv-station CNN.

(hbo)

Podcast

Med plastikindpakket iPad

Det populære amerikanske podcast-site This American Life har udgivet flere podcasts om sundhedsvæsenet. I 'Pod Bless America' har de fulgt sygeplejersker og læger på en intensivafdeling i Detroit gennem flere måneder under covid-epidemien.

Vi møder personale på Henry Ford Hospital, som fortæller om nye opgaver og situationer, de ikke normalt står i på arbejdet. Bl.a. om at stå alene med en døende covid-patient med en plastikindpakket iPad, som de forsinkede pårørende siger farvel igennem. Om en intuberet covid-patient, der er højgravid. Om tidskrævende værnemidler og om at indgyde pårørende for meget håb.

Lyt til podcasten på www.thisamericanlife.org/709/the-relieve
Afsnittet 'Pod Bless America' handler om, hvordan sygeplejersker bærer den største byrde under covid-19.

Foto: JAMIELLAW

Svenske sygeplejersker oplever, at de i mange situationer ikke har mulighed for at udføre grundlæggende sygepleje fordi ressourcerne må prioriteres benhårdt som følge af pandemien.

Faglig utilstrækkelighed skaber 'etisk stress'

Den manglende bedring i den svenske coronasituation og følelsen af utilstrækkelighed er en farlig kombination for mange sygeplejersker, konkluderede svensk seminar.

Tekst **JAKOB LUNDSTEEN** · Foto **SØREN SVENDSEN**

Følelsen af at være uduelig, utilstrækkelig og alt for ofte gå på kompromis med sin faglige samvittighed under coronapandemien har været en farlig cocktail for mange svenske sygeplejersker. Det skaber 'etisk stress' som en svensk forsker kalder det.

Det viser en ny undersøgelse, som Cecilia Lundmark, der er sygeplejerske og etisk rådgiver på Sahlgrenska Universitetshospital i Göteborg, fremlagde på et seminar lige før jul.

Cecilia Lundmark har siden marts 2020 haft etiske samtaler med sine kolleger og har samlet mere end 40 sider med dokumentation fra alle samtaler, skriver Vårdfokus.se.

Der er udsagn fra både erfarne intensivsygeplejersker og fra medarbejdere, der er blevet hurtigt oplært og kastet ud i pleje af covid-patienter. Mange uden at have valgt det frivilligt.

"Etisk stress er en masse dimensioner. Men min erfaring har helt sikkert været, at det handler meget om at tage hjem og føle sig utilstrækkelig," siger Cecilia Lundmark.

Hun fremhæver især, hvor risikabelt det er, at sygeplejersker skal tvinges til at prioritere sygepleje til et minimum og ikke at kunne imødekomme de pårørende. Sygepleje som sygeplejersker ved gør en forskel, som er en del af den faglige stolthed.

Sygeplejerske truet af coronaskeptikere

En sygeplejerske fra Gentofte er blevet truet af vaccinemodstandere, efter hun skrev et opslag på Facebook. Her opfordrede hun blot til, at vi alle gør, hvad vi kan for at minimere risikoen for smittespredning, så sundhedspersonalet kan følge med og gøre deres arbejde.

Iblandt de positive bemærkninger var der også et væld af negative kommentarer fra coronaskeptikere.

Sagen tog en ny drejning, da Flemming Blicher, som har

været med til at arrangere demonstrationer mod regeringens coronainsats ved Christiansborg, opfordrede sine mange følgere på Facebook til at opsøge sundhedspersonale, der udtaler sig om coronasituationen på danske hospitaler.

Sagen blev meldt til politiet, som optog sagen som personfarlig kriminalitet. Dansk Sygeplejeråd har stillet advokatbi-stand til rådighed for medlemmet.

(ldh/jlu)

HELE VERDEN

Global mangel på sygeplejersker

Ikke kun Danmark mangler sygeplejersker. Det gør hele verden. Verdenssundhedsorganisationen WHO forudsiger, at 4,9 mio. sygeplejersker over hele verden i 2030 vil have forladt faget for at gå pension. Flest i de industrialiserede, vestlige lande. Men da sygeplejersker også forlader faget af andre årsager end alder, skal der 5,9 mio. sygeplejersker til for bare at opretholde balancen, vurderer WHO.

(hbo)

Følg DSR på Instagram sammen om at være sygeplejerske

Vil du inspireres i dit arbejde af historier fra dine sygeplejerskekollegeres hverdag? Så kan du følge Dansk Sygeplejeråd på Instagram. På @sygeplejeraadet deler vi stort og småt fra sygeplejerskers hverdag, inklusive sejre og udfordringer, og hvordan vi sammen arbejder for at styrke det faglige fællesskab.

Find Dansk Sygeplejeråds profil på @sygeplejeraadet

Nye aftaler om covid-beredskab

Hver af de fem kredse i Dansk Sygeplejeråd har forhandlet nye aftaler med regionerne om betaling og vilkår for at deltage i covid-beredskabet fra 1. januar 2021. De oprindelige aftaler

udløb ved årsskiftet. De nye aftaler afspejler de lokale forhold. Vil man vide mere om indholdet i de enkelte aftaler, kan man rette henvendelse til sin kreds.

Serie

Hjemmebiografen som eneste alternativ

Charité

Tysk dramaserie fra 2019. Berlin, 1943. På hospitalet Charité består den højgravide Anni sin lægeeksamen under den berømte kirurg Ferdinand Sauerbruch.

Anni og hendes mand, Artur, som er læge på børneafdelingen, opfattes som ariske forbilleder – unge og raske og tro mod den nazistiske partilinje. Men det unge pars liv bliver pludselig mere kompliceret, da Annis krigstraumatiserede bror flytter ind hos dem i deres hospitalsbolig.

Lys på den lukkede

Søren Magnussen vil arrangere salsafest på den lukkede afdeling, og der skal både skaffes salsdanser, tøj og cigarer til aftenen. Samtidig får han sin tålmodighed testet, når en patient sætter sig for at rense rygeburet for spirituel forurening, og en anden holder pressemøde om verdens tilstand midt i den lukkede have.

God sygepleje til patienter med Crohns sygdom og colitis ulcerosa

Fagligt Selskab for Gastroenterologiske Sygeplejersker vil styrke sygeplejen til patientgruppen med nyoversat europæisk guideline.

Tekst **HENRIK BOESEN**

Den europæiske nonprofit medicinske sammenslutning 'European Chron's and Colitis Organisation', ECCO, har udarbejdet en ny guideline om sygepleje til mennesker med de kronisk inflammatoriske sygdomme Crohns sygdom og colitis ulcerosa.

Dokumentet er blevet oversat fra engelsk til dansk af formand for det Faglige Selskab for Gastroenterologiske Sygeplejersker, FS35, Anne Hindhede, i samarbejde med Else Kjær Mikkelsen, begge nationale repræsentanter for Danmark i N-ECCO, sygeplejerskernes gruppe i ECCO.

"Vores erfaring er, at hvis man ønsker, at indholdet af en guideline skal udmønte

sig i praksis, så er det en stor hæmsko, at den kun foreligger på engelsk. Derfor har vi fået den oversat til dansk, så den er nemmere at tilgå i hverdagen," siger Anne Hindhede.

Den oversatte guideline er at finde på FS35's hjemmeside. Via guidelinens indhold kan den enkelte sygeplejerske se, hvad han eller hun mangler af kompetencer for at kunne agere på et højt fagligt niveau i ambulatorier og på sengeafdelinger.

Anne Hindhede fremhæver, at man i Danmark gerne vil leve op til europæisk standard i sygepleje – og helst lidt over, så

det, at guidelinen er udtryk for europæisk konsensus, giver den en vis vægt.

Anne Hindhede forventer, at dokumentet kan anvendes til at identificere uddannelsesbehov og lokal undervisning:

"Og i den forbindelse er det ingen hemmelighed, at vi gerne så, at der kom en efteruddannelse på området."

Læs den oversatte guideline på www.dsr.dk > Faglige Selskaber > Gastroenterologiske Sygeplejersker > Netværksgrupper > necco_guidelines_dansk

ECCOs hjemmeside: www.ecco-ibd.eu

Fag& Forskning

Mere nyt fra Fag&Forskning

Du kan finde flere nyheder på dsr.dk/ fagogforskning. Tjek os løbende på mobilen, eller få en daglig nyhedsopdatering direkte i din mailboks.

Kompleks egenomsorg blandt multisyge

Egenomsorg blandt multisyge og kronisk syge patienter er ofte en kompleks størrelse, fordi multisyge patienter konstruerer dynamiske sygdomshierarkier baseret på egne, interne logikker.

Disse individuelle sygdomshierarkier kan have betydning for behandlingen af patienterne og prioriteringerne i deres egenomsorg. Og da patienternes

prioriteringer blandt deres sygdomme kan ændre sig over tid, bør denne dynamik afspejles i sundhedsvæsenet.

(hbo)

Læs artiklen 'Hjælp multisyge mennesker til bedre egenomsorg' i Fag&Forskning 4/2020.

Ny respekt for det kliniske blik

Patienten i akutmodtagelsen på Herlev Hospital får nu en bedre behandling ved indlæggelsen, efter at sygeplejersker kan justere resultatet af den umiddelbare triagering med en individuel klinisk vurdering.

Tekst **HENRIK BOESEN**

”Patienten vil opleve en bedre behandling, efter det nye system er blevet indført.” Det er sygeplejerske i akutmodtagelsen på Herlev Hospital, Malte Bryne, overbevist om.

Akutmodtagelsen har siden december sidste år anvendt det evidensbaserede triagesystem I-DEPT (Individuel Danish Emergency Process Triage). Systemet inddrager i højere grad end tidligere sygeplejerskers kliniske vurdering, som i kombination med en algoritme, der tager udgangspunkt i patientens vitalparametre, er grundlaget for den rækkefølge, patienterne behandles i.

”Tvinges” til udvikling

Malte Bryne giver et eksempel:

”En patient meldes med remitteret parese i højre arm. Baseret alene på målinger af patientens vitalparametre ville han iht. den gamle metode triagere

orange (skal tilses inden for 15 minutter). Efter en snak med patienten viser det sig dog, at årsagen til tilstanden er en intensiv træning dagen forinden, og han kan derfor ifølge I-DEPT nedtrigeres til grøn,” fortæller han og opsummerer:

”Det er fantastisk. Vi får lov at bruge vores faglighed og erfaring i højere grad. Tidligere var det ”bare” at følge et skema. For nyuddannede sygeplejersker kræver det noget oplæring, og i starten kan der være behov for at spørge en mere erfaren kollega. Men jeg synes, det fungerer, og dét at vi bliver ”tvunget” til at bruge det kliniske blik, ser jeg som noget positivt og udviklende.”

Udbredes til to regioner

I-DEPT blev for fem år siden testet i mindre skala på Bispebjerg og Herlev Hospi-

tal. Resultatet viste, at I-DEPT ikke var dårligere end den eksisterende model, men bedre til at identificere patienter med et akut behandlingsbehov og bedre til at forudsige dødelighed.

Akutsygehuset i Nykøbing Falster implementerede systemet sidste år, mens Akutmodtagelsen på Herlev og Gentofte er det første sted i Region Hovedstaden, hvor det implementeres. Planen er at triagesystemet løbende skal implementeres på alle akuthospitaler i Region H samt i Region Sjælland.

Læs mere om vurderingen af sygeplejerskers kliniske blik:

- *Sygeplejersken/Fag&Forskning 1/2018: ’Tro på mavefornemmelsen, sygeplejerske’*
- *Sygeplejersken 13/2018: ’Sygeplejersker er bedre end algoritmer’*

Udsnit fra triagesystemet I-DEPT

Undgå tryksår ved buglejring

En vejledning i at lejre patienter på bugen er netop blevet oversat til dansk. Mange intensivpatienter med covid-19 lejres på denne måde.

Vejledningen er udarbejdet på Universitet i Gent af en forskergruppe, SKINT (Skin Integrity Research Group), fra

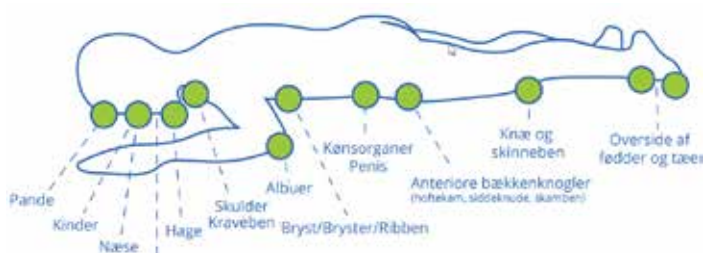

Illustration fra den oversatte vejledning om buglejring.

flere lande i Europa, som arbejder med at finde evidensbaseret viden om sårbehandling, og hvordan man kan forebygge hudskader og behandle dem.

Gruppen er ledet af sygeplejeproffesor Dimitri Beckmann, ansat på Universitet i Gent, Belgien. Ud over dette er han tilknyttet som professor på Örebro Universitet i Sverige samt Syddansk Universitet i Odense.

Vejledningen, der ikke er at betragte som en egentlig klinisk retningslinje, er oversat til dansk i et samarbejde mellem sårsygeplejerskerne Aase Fremmelevholm og Britt Hansen, sygeplejerske og ph.d.-studerende Knærke Søgaard, intensivsygeplejerske Kristian O'Reilly Poulsen og læge Bjørn Thomas Crewe.

(hbo)

Læs vejledningen her: www.saar.dk > Viden om sår > Tips og links > Forebyggelse af tryk ved buglejring

Stop udsultningen af de ældre

Tekst **HENRIK BOESEN** · Foto **LIZETTE KABRÉ**

Halvdelen af alle ældre, som indlægges på medicinske afdelinger, er underernærede. Og flere end hver femte ældre i plejebolig er underernæret. Hver fjerde hjemmeboende ældre er småtspisende.

Dette er en skjult sundhedsmæssig udfordring, som medfører længere sygdomsforløb, øget risiko for dødsfald, længere genoptræningsperiode, øget træthed, øget risiko for depression, forhøjet risiko for infektioner og yderligere sygdom, nedsat livslyst mv. Underernæring er derfor også en samfundsmæssig udfordring, som medfører øgede offentlige omkostninger til bl.a. indlæggelser, behandling, genoptræning og hjemmehjælp.

Borgerforslag om ernæring

Og det skal der ændres på, mener seks personer med ledelses- og forskningserfaring fra sundhedsvæsenet samt fra de sundhedsfaglige professionsuddannelser, heriblandt to sygeplejersker, en biolog og en klinisk diætist.

De har igangsat indsamlingen af tilkendegivelser til støtte for et borgerforslag: "Ændring af lovgivningen således at ernæringspleje tydeliggøres og præciseres i behandlingen og plejen af syge og ældre".

"Formålet med forslaget er, at ernæring skal indgå i en helhedsorienteret pleje og behandling og sikre, at der er sammenhæng og kontinuitet mellem den ernæringsmæssige pleje og behandling, som patienten/borgeren gives på henholdsvis sygehus og i ældreplejen," forklarer medlem af initiativgruppen, oversygeplejerske Birgit Villadsen, Geriatrisk og Palliativ afdeling, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital.

Senest den 27. april 2021 skal forslaget have opnået mindst 50.000 stemmer, for at Folketinget vil behandle det.

Læs mere på www.borgerforslag.dk > Skriv 05679 i søgefeltet

Læs også Fag&Forskning nr. 4/2018: 'Viden om ernæring ligger på et lavt niveau'.

Indsats for ældre *skaber tryghed*

Tryghed for borgeren var nøgleordet i "Kom godt hjem"-indsatsen for ældre borgere i Horsens Kommune, da den blev igangsat i 2018. En netop offentliggjort rapport fra Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE, fastslår, at indsatsen er lykkedes. Borgere med komplekse plejebestanden, som sendes hjem efter et ophold på hospital eller akutplads, har fået besøg i hjemmet af en sygeplejerske. Opgaven har været at styrke borgernes evne til selv at mestre hverdagen og på den måde mindske behovet for støtte samt reducere antallet af genindlæggelser.

Knap halvdelen af de adspurgte borgere, som har været omfattet af indsatsen, har svaret på et spørgeskema om deres tilfredshed med ordningen. På en skala fra 1-10 lyder den samlede gennemsnitlige tilfredshed på 8,5.

Af tekniske grunde har det ikke været muligt at undersøge, om indsatsen har haft effekt på antallet af genindlæggelser.

(hbo)

Læs rapporten Horsens Kommunes "Kom godt hjem"-indsats på www.vive.dk > Udgivelser

OK21

Virtuelt medlemsmøde om OK21

Overenskomstforhandlingerne 2021 er skudt i gang, og nu har du som medlem mulighed for at komme helt tæt på forhandlingerne. Dansk Sygeplejeråd inviterer nemlig til virtuelt medlemsmøde om OK21 den 27. januar fra kl. 19.30-20.30 på Teams. Sammen med Dansk Sygeplejeråds formand, Grete Christensen, og næstformand, Dorthe Boe Danbjørg, bliver du klædt godt på til både forventninger og udfordringer ved forhandlingerne. Der vil også være mulighed for at stille spørgsmål.

Du kan melde dig til på dsr.dk/OK21-medlemsmøde

(cbi)

Ny bog om året vi aldrig glemmer

Bogen 'Year of the Nurse 2020' rummer de fælles minder om det internationale sygeplejerskeår, hvor sygeplejersker blev sendt i forreste række i kampen mod corona og skulle vise deres kompetencer og værdi som aldrig før.

Læs sygeplejerskers egne beretninger om, hvad de brænder for i deres fag og om, hvordan de oplevede 2020. Bogen indeholder også artikler om Florence Nightingale, hyldestkager, betydningen af hygiejne, de nye vacciner, kampen for højere løn, interview med Søren Brostrøm og artikler om, hvad vi lærte af pandemien.

Prisen for bogen er fragtpriis, når du bestiller via nedenstående link. Der er et begrænset oplag, så det er først til mølle.

Bogen udkommer den 1. februar.

Du kan bestille den på www.dsrbogbestilling.dk

(sbk)

Podcast om covid-19

Oplæring, arbejde og angst

Ny podcast fra *Sygeplejersken*

Sygeplejersker er den hårdest ramte faggruppe i sundhedsvæsenet, når det drejer sig om smittede med corona.

Hvor der i foråret måtte improviseres – og mange sundhedsansatte blev smittet i de første hektiske måneder – er der nu lavet beredskabsplaner på de fleste sygehuse. Og angsten for selv at blive smittet – igen – er stor. Op mod jul var over 2.500 sygeplejersker alene på hospitalerne testet positive.

En ny podcast fra *Sygeplejersken* tager dig med på Hvidovre Hospital i december 2020, mens det blæste op til storm, og

35 frivillige sygeplejersker blev trænet i pleje af covid-patienter.

Professionalismen er i højsædet og modsat i foråret, er der langt bedre styr på rutinerne. Men frygten for at blive smittet er der stadig.

”Der ligger helt klart en angst – noget man ikke havde bedt om, da man blev sygeplejerske,” fortæller sygeplejerske og arbejdsmiljørepræsentant Irene Borup, der selv blev smittet med corona i første bølge.

Lyt til podcasten her: Dsr.dk/podcast eller find den, hvor du plejer at lytte til podcast.

(jlu)

Ny vaccination. Nye tider.

Vaccination mod COVID-19 er et skridt på vejen tilbage til den hverdag, vi alle savner.

De første, der får tilbudt vaccination, er de sårbare – og de af jer, der skal passe på dem. Når du tilbydes vaccination, får du besked af din arbejdsgiver.

Med vaccination mod COVID-19 kan vi forhåbentligt med tiden se frem mod en lettelse af arbejdspresset for dig og dine kollegaer. I har ydet en helt enorm indsats. Tak!

Hold dig opdateret på
sst.dk/covid-vaccination

DERFOR SAGDE JEG OP

En hospitalsledelse der nægtede at gå i dialog og en decideret reallønsnedgang. Da sygeplejerske **Charlotte Riis** blev udpeget til coronaberedskabet i oktober, sagde hun op.

Tekst **NANA TOFT**
Foto **ASTRID DALUM**

Charlotte Riis synes selv, hun havde verdens bedste job som klinisk sygeplejespecialist på øre-, næse-, halsafdelingen på Regionshospitalet Holstebro. Mandag til fredag i dagvagt var perfekt, når hverdagen indimellem er et puslespil med tre børn under seks år og en mand, der også arbejder fuld tid.

I dag har hun sagt det perfekte job op, fortalte hun til dr.dk.

“Verdens sværeste beslutning,” understreger Charlotte Riis. “Men jeg kunne ikke forsvare at blive. Hverken overfor mig selv, mine kolleger eller min familie,” forklarer hun til Sygeplejersken.

Treholdsskift - 35 km. væk

I slutningen af oktober 2020 fik afdelingsledelsen på øre-, næse-, og halsafdelingen under et døgn til at udpege beredskabet. Charlotte Riis og to af hendes kolleger blev valgt ud, og allerede ugen efter var de til introduktion i Herning.

“Her blev det meget hurtigt klart, at den dato, der i første omgang var blevet meldt ud som slutdato, altså den 31. december, ikke holdt. Man ville gerne fastholde de kompetencer, der blev oplært,” forklarer Charlotte Riis.

“Det giver driftsmæssigt mening,” medgiver hun. Samtidig kunne hun dog se, at jobbet i beredskabet betød treholdsskift med mange aften- og nattevagter, intern dækning ved sygdom og ekstra kørsel til en arbejdsplads, der lå 35 kilometer væk fra hjemmet i Holstebro.

“**Det ville kræve en barnepige, en ekstra bil, og at min mand gik ned i tid.**”

“Hvis det skulle gå op, ville det kræve en barnepige, en ekstra bil, og at min mand gik ned i tid. Jeg kunne se frem til et

logistisk helvede og en decideret reallønsnedgang,” konstaterer Charlotte Riis.

Ingen dialog med ledelsen

Det værste var dog ikke logistikken eller de færre kroner og ører, der ville tikke ind hver måned på lønkontoen. Det værste var den manglende dialog. Fra hospitalsledelsen var udmeldingen nemlig, at de synes, aftalen var helt fair.

Charlotte Riis forsøger sig med en skriftlig indsigelse.

“Man fastholder aftalen,” står der bare i svaret. Ingen forståelse. Intet ønske om dialog. Her mistede jeg al motivation, for jeg følte mig simpelthen udnyttet,” forklarer Charlotte Riis.

“For hvor er forståelsen af, at hvis vi sygeplejersker skal tilse en kritisk opgave, så skal vi stilles bedst muligt?” spørger Charlotte Riis.

Hvor er ordentligheden forsvundet hen?

Charlotte Riis siger op, før hun overhovedet ved, om beredskabet bliver aktiveret. Det er en chance, hun er villig til at tage. Rettidig omhu, kalder hun det selv.

“Hvis jeg ventede, kunne jeg risikere, at en af mine kolleger i hast ville blive oplært, når krisen rullede, hvilket hverken er fair overfor kolleger eller patienter,” pointerer Charlotte Riis, der understreger, at hun faktisk som udgangspunkt var klar til opgaven. Hun meldte sig selv til beredskabet i foråret og følte sig derfor klædt på til anden bølge. Ligesom hun betragter sygeplejerskefaget som et fag med en udvidet civil forpligtelse.

“Men når ledelsen ikke går i dialog, og når jeg forsøger at forklare, at jeg får svært ved at få enderne til at mødes og bliver mødt med: “Kan du ikke få dine forældre til at passe dine børn?”, så er min grænse nået,” understreger Charlotte Riis.

“Så er det, jeg spørger: Hvor er ordentligheden forsvundet hen?” ●

“Jeg kunne ikke forsvare at blive. Hverken overfor mig selv, mine kolleger eller min familie,” siger Charlotte Riis.

VIDENSKABELIGT AVANCERET, KLINISK GENNEMPRØVET HUDPLEJE.

NEOSTRATA HUDPLEJEPRODUKTER OG BEHANDLINGER:

Kan tilpasses til en række forskellige hudtyper, også til sensitiv hud.

Eksfolierer og normaliserer cellefornyelsen.

Modvirker tør hud i ansigtet og på kroppen.

Minimerer pigmentforandringer og giver en jævnere hudtone.

Modvirker urenheder og fedtet hud.

Giver øget fasthed og fyldighed.

NEOSTRATA®

Kontakt os, så fortæller vi mere om mulighederne for din klinik.
Tlf. 33 91 91 48 eller info@exuviance.dk

www.neostrata.dk | Instagram @neostratanordic | facebook.com/ExuvianceNordic

Travlhed skræmmer nye sygeplejersker væk

Af **EMILIE SCHØNEMANN**, sygeplejerske, stud.cur., og **Julie Michelle Christensen**, sygeplejerske, stud.cur.

Ni ud af 10 nyuddannede sygeplejersker får et introduktionsforløb, når de starter i deres første job. Og undersøgelser peger på, at de, som har haft et tilfredsstillende introduktionsforløb, i højere grad kan se sig selv i deres job om tre år sammenlignet med dem, som ikke har. På trods af dette ses der stadig et stort frafald i de første år efter ansættelsen som sygeplejerske. Så noget tyder altså på, at det ikke er nok udelukkende at have et introduktionsforløb.

Vi mener derfor, det er vigtigt også at

se på længden og ikke mindst kvaliteten af et sådant forløb. Vi har selv oplevet at være en del af et introforløb, som bar præg af travlhed og mangel på erfarne kollegaer til oplæring på afdelingen.

Det må ikke negligeres, at introduktionsforløbene er et helt afgørende værktøj til at fastholde nye sygeplejersker. Man bliver fra regeringens side nødt til at øremærke nogle penge til fastholdelse af nye og erfarne sygeplejersker. Det er vigtigt, at de gode kompetencer gives videre, men når det erfarne personale på

afdelingen er så pressede, er dette ikke muligt.

Vi synes, det er en god idé, at man vil ansætte 1.000 nye sygeplejersker. Men de skal også igennem et introduktionsforløb, og hvem skal facilitere det, når vi i forvejen har travlt på afdelingerne og svært ved at fastholde sygeplejersker. Dette kan skabe en ond spiral, og dermed kan det koste regeringen endnu flere penge, hvis der ikke samtidigt prioriteres midler til introduktionsforløb og på lang sigt fastholdelse af de 1.000 nye sygeplejersker.

Overser vi det kollegiale fællesskabs betydning for nyuddannede?

Af **Camilla F. Poulsen**, **Tina M. Siersbæk** og **Vibeke J. Morrison**, sygeplejersker og stud.cur., Aarhus Universitet

Med intentioner om at lette overgangen ind i faget for nyuddannede sygeplejersker har vi gennem flere år i klinisk praksis fokuseret på de nyuddannedes kliniske færdigheder via introduktionsprogrammer og mentorordninger. Men spørgsmålet er, om vi som faggruppe i indsatsen for at minimere praksischoke overser noget? Det er ikke nogen ny debat, at overgangen ind i faget er udfordrende for mange sygeplejersker, hvilket bekræftes af en mindre undersøgelse foretaget af ovenstående. Undersøgelsen peger på, at nyuddannede sygeplejersker – i bestræbelserne på at blive anerkendt og en del af det

kollegiale fællesskab – varetager opgaver, som de ikke føler sig kompetente til. De nyuddannede er tilbageholdende med at stille udfordrende og reflekterende spørgsmål i hverdagens travlhed, da de frygter at blive betragtet som en byrde. At aflaste og løfte byrden på lige fod med de erfarne sygeplejersker anses som et succeskriterium, og i bestræbelserne herpå går de nyuddannede på kompromis med egen læring. Undersøgelsen peger således på, at anerkendelse og dét at være en del af fællesskabet er væsentlige elementer, som vi bør have for øje, når vi modtager og oplærer nyuddannede sygeple-

jersker på lige fod med oplæring i de kliniske færdigheder. Vi er ikke uenige i, at der er behov for introduktionsprogrammer og mentorordninger, men vi foreslår, at vi som faggruppe retter blikket mod afdelingernes kultur og ser på, hvilke værdier, der vægtes i modtagelse og oplæring af de nyuddannede sygeplejersker. På baggrund af vores undersøgelse ser vi et stort potentiale i at fokusere på afdelingens kultur og det kollegiale fællesskabs betydning i modtagelse af de nyuddannede. Især i en tid hvor vi mangler sygeplejersker, og hvor fremtiden spår om yderligere sygeplejemangel.

Anden bølge BELASTER ARBEJDSMILJØET

Med kort varsel bliver sygeplejersker ufrivilligt flyttet til covid-afsnit og bedt om at udføre opgaver, der ikke modsvarer deres kompetencer. De efterlader kollegerne på stamafdelinger med huller i vagtplanen og krav om at yde ekstra. Det tærer på arbejdsglæden, der i forvejen er slidt.

Tekst KRISTINE JUL ANDERSEN, CHRISTINA SOMMER OG ANNE WITTHØFFT

En helt nyuddannet sygeplejerske får efter tre dages ansættelse at vide, at hun ikke længere skal være på sin afdeling, men i stedet arbejde på sygehusets coronaafsnit.

En anæstesi- og intensivuddannet sygeplejerske bliver pålagt at passe de mindst kritisk syge coronapatienter.

Og en hjemmesygeplejerske arbejder hver dag over for at fylde huller for syge eller karantæneramte kolleger.

Sygeplejerskernes arbejdsmiljø var i forvejen under pres mange steder. Men med anden bølge af covid-19 bliver det udfordret på helt nye

En patient skal flyttes fra afdelingen for Covid-19 patienter på intensivafdelingen på Bispebjerg Hospital i begyndelsen af december. Siden er smittetrykket og antallet af covid-patienter steget og presset på personalet vokset voldsomt. (Foto Ólafur Steinar Gestsson/Ritzau Scanpix)

er maksimalt pressede. Lige nu er det faktisk bedre at være på coronaafsnittet, hvor normeringen passer til antallet af patienter,” siger hun.

Tvunget i beredskab med kort varsel

Mange steder er sygeplejersker i forvejen godt brugt efter den første coronabølge. Bl.a. på AUH.

”Vi har haft næsten normal drift samtidig med, at der har været pukkelaftvikling om lørdagen på stort set alle operationsområderne, hvilket også har affødt ekstra arbejde med forundersøgelser på klinikkerne og efterfølgende pleje på sengeafdelingerne,” siger Marianne Østerlund Madsen.

Der til kommer, at et stort antal sygeplejersker er blevet smittet med covid-19, og flere døjer med senfølger mange måneder efter. Forårets pionerånd, hvor det var en selvfølge, at sygeplejerskerne stod klar til at hjælpe, er ebbet ud. Sygeplejerskerne udfører naturligvis deres arbejde, men der er længere mellem de frivillige kræfter.

Da smittetallene eksploderede i december, oplevede mange sygeplejersker med tre dages varsel at få aflyst juleplanerne og indgå i covid-beredskabet. Og det skabte frustrationer, bl.a. på AUH fortæller Marianne Østerlund Madsen.

”Det gør en stor forskel, om man har haft en måned eller to til at vænne sig til, at man kan risikere at skulle indgå i beredskabet. Så da en række sygeplejersker blev udpeget og samtidig aktiveret i beredskabet og fik at vide, at de med tre dages varsel skulle overgå til arbejde i covid-afsnit, blev en del frustrerede, vrede og kede af det,” siger hun.

Spild af kompetencer

Det blev Maja Ditlevsen, der er intensiv og anæstesi-sygeplejerske på Rigshospi-

måder i takt med, at et rekordstort antal covid-syge danskere kræver en særlig indsats fra sundhedspersonalet.

Det mærker de bl.a. på Aarhus Universitetshospital (AUH), fortæller fællestillidsrepræsentant (FTR) Marianne Østerlund Madsen.

”Alle bliver presset pga. af de her covid-patienter. Ingen går fri. I forvejen var der kun lige præcis nok personale til at dække det, afdelingerne skulle. Når der tages personale ud til beredskab, eller medarbejderne bliver syge eller sendt hjem til observa-

tion for covid, er der ikke mange tilbage. Bare en medarbejder mangler, kan det give problemer med vagtplanen,” siger hun.

Anja Hansen, sygeplejerske på Hjertemedicinsk Afdeling på Slagelse Sygehus, har meldt sig frivilligt til beredskabet. Tre dage før juleaften blev hun bedt om at flytte over på coronaafsnittet. Det betød, at en anden kollega, der ellers havde fri, skulle hives ind til at tage hendes vagt juleaften.

”Beredskabet er blevet hævet to gange, så nu skal min afdeling stille med otte til coronaberedskabet. Dem, der er tilbage,

talet. I foråret meldte hun sig frivilligt og valgte derfor at leve isoleret fra familie og venner.

Hun havde håbet, at hun ikke skulle indgå i beredskabet igen. Men som en ud af to sygeplejersker på hendes afsnit blev hun tirsdag den 8. december med tre dages varsel udpeget til at træde ind i coronaberedskabet på Infektionsmedicinsk Sengeafdeling, hvor de ikke-kritisk syge covid-patienter er indlagt.

”Selvom jeg havde glædet mig til, at jeg i år havde fri hen over julen, er det ikke min personlige situation, der frustrerer mig mest. Det er derimod den måde, ledelsen fordeler og bruger en specialuddannet sygeplejerskes kompetencer på. Jeg er uddannet til at tage mig af svært kritisk syge patienter

og håndtere en respirator. Til kontinuerligt at vurdere og behandle patientens hæmodynamik, til at kunne måle ernæringstilstande, håndtere en hjerte-lungemaskine eller en dialyse,” siger hun.

Nu er hun sat til at skulle pleje vågne og oppegående patienter i en sengeafdeling, hvor det respiratoriske behov kan være op til 60 liter ilt med high-flow-kateter eller let støtte og omsorg ved CPAP og PEP.

”Det er et job, som uden at gå på kompromis med patientsikkerhed eller omsorg, kan varetages af social- og sundhedsassistenter og basissygeplejersker,” siger Maja Ditlevsen.

Hun har tilbudt frivilligt at flytte over på det covid-intensivafsnit, der åbnede i begyndelsen af januar på grund af det stigende antal indlagte patienter.

”Men det har ledelsen afvist. I stedet bruger man ressourcer på at oplære bl.a. ambulatoriepersonale på et intensivafsnit. Jeg kan ikke se rationale. Jeg føler mig magtesløs. Jeg er i en situation, jeg ikke selv har bedt om, hvor jeg ved, at jeg ville kunne udnytte mine kompetencer bedre andre steder. I sidste ende er det patienter-

terne, der betaler den højeste pris,” siger Maja Ditlevsen.

”Anden bølge kom bag på mange”

I Aarhus forstår Marianne Østerlund Madsen, FTR på AUH, godt, at sygeplejerskerne har svært ved at se, hvorfor planlægningen ikke har været bedre denne gang. Og det er let at blive irriteret på ledelsen.

”Skal man nuancere det, skal man dog huske på, at ledelserne er blevet bedt om at opretholde en drift tæt på 100 pct. samtidig med, at de har skullet lave beredskab-

sker, og at det ikke gjorde det bedre, at det skete lige op til jul. Men hun understreger også, at det er et vilkår at behandle disse patienter.

Den øverste ledelse vurderer løbende, hvilke afdelinger, der kan undvære personale til covid-afsnit med udgangspunkt i hospitalets øvrige aktivitet.

De enkelte sygeplejersker bliver udpeget af deres afdelingsledelse. Hvorfor en specialiseret intensivsygeplejerske endte med at komme på en almindelig covid-afdeling, ved Susanne Poulsen derfor ikke.

”Men vi er i gang med at finde sygeplejersker med intensivkompetencer, så det vil jeg lige se på,” siger hun og understreger, at det er forskelligt, hvordan man oplever at få nye opgaver.

”At man

feks. er nyud-

dannet, betyder ikke automatisk, at man ikke vil i coronaberedskab. Det handler ikke kun om erfaring og kompetencer, men også om personlige egenskaber. Nogle synes, det er spændende at få nye udfordringer,” siger Susanne Poulsen.

Overvejer nyt job

Tilbage i Aarhus fortæller Marianne Østerlund Madsen, at hun som FTR har påpeget over for ledelsen på AUH, at det ikke er i orden at behandle sygeplejerskerne på den måde, og har sikret, at de berørte får beredskabstillæg med tilbagevirkende kraft fra 1. november.

”Men der er lige så mange sygeplejersker, der egentlig bare ønsker et ordentligt arbejdsmiljø,” siger Marianne Østerlund Madsen.

En ny undersøgelse fra Dansk Sygeplejeråd og MEGAFON, der blev offentliggjort i december, viser, at to ud af tre (62 pct.) sygeplejersker ofte eller indimellem overvejer at skifte job. Heraf svarer 43 pct. at det skyldes ønsket om et bedre arbejdsmiljø. 37 pct. af dem, der overvejer at skifte job, overvejer helt at forlade faget. ●

”Jeg ved, at jeg ville kunne udnytte mine kompetencer bedre andre steder. I sidste ende er det patienterne, der betaler den højeste pris.”

MAJA DITLEVSEN, anæstesi- og intensivsygeplejerske, Rigshospitalet

Her tror jeg, at nogle har tænkt, at ”det når jeg senere, det er ikke os endnu”. Og så er det kommet bag på dem,” siger hun.

Det vinder genklang hos Susanne Poulsen, der er vicedirektør på Rigshospitalet med baggrund som sygeplejerske.

”I tiden efter første bølge, hvor smittetrykket var lavt, var vores fokus på at få afviklet alt det, der var blevet udsat. Og så kom anden bølge meget hurtigere end forventet. På 14 dage gik vi fra 250 til 500 covid-patienter i Region Hovedstaden. Det kom bag på mange, at det gik så hurtigt op mod jul,” siger hun.

Derfor blev mange sygeplejersker først varslet til beredskabet 72 timer i forvejen.

På baggrund af erfaringer fra foråret havde Rigshospitalet planlagt i efteråret at have 28 dedikerede senge til almindelige covid-patienter og 19 dedikerede senge på intensiv. Men i starten af januar er det endt med 64 almindelige covid-senge og 18 covid-intensivsenge – ud over de normale.

”Det kræver rigtig mange sygeplejersker,” siger Susanne Poulsen.

Hun har fuld forståelse for, at situationen har været svær for nogle sygeplejer-

STOLTTHED I KAOS

Arbejdspresset er meget større end i foråret, men man kommer langt med frivillighed og god organisering, fortæller fællestillidsrepræsentant Jeanet Sønderskov Larsen, Regionshospitalet Horsens.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** · Foto **PRIVAT**

”**D**et er meget, meget, meget værre nu, end det var i foråret.”

Det siger fællestillidsrepræsentant og sygeplejerske Jeanet Sønderskov Larsen fra Regionshospitalet Horsens. Hun arbejder til daglig på medicinsk sengeafsnit 1 og passer både ”ordinære” og alvorligt syge covid-patienter, der ofte har brug for iltbehandling.

”I går (4. januar, red.) havde jeg normal aften-vagt, dvs. jeg passede de almindelige patienter. Men det var kaotisk, og vi måtte have bagvagten på banen. Der blev ved med at komme covid-patienter ind, og der blev rykket rundt på dem i en uendelighed.”

I foråret blev enkelte sygeplejersker prikket til covid-beredskabet. Sidst i november trådte et nyt beredskab i kraft uden de store problemer.

”En del sygeplejersker valgte at fortsætte frivilligt, og langt de fleste har meldt sig frivilligt. Meldingerne fra tillidsrepræsentanterne før jul var, at det er da ikke, fordi de står og jubler med hænderne over hovedet. Men det har været ok.”

Jeanet Sønderskov Larsen fastslår dog:

”Du skal ikke høre mig sige, det ikke er hårdt. Men det er et vilkår, vi står i, og du skal tænke dig mere om, f.eks. i forhold til værnemidler - du skal have en springer ude på gangen, som kan finde ting til dig, så du ikke skal have værnemidler af og på hele tiden. Organisering af arbejdet er enormt essentielt, og en god kultur er altafgørende,” siger hun og tilføjer:

”Vi er blevet meget bedre til at håndtere covid-patienterne siden foråret. Man lærer utroligt meget. De unge sygeplejersker føler sig meget stolte over at kunne varetage arbejdet med covid-patienter. I foråret frygtede nogle måske at skulle ind til covid-patienterne, sådan er det ikke nu.” ☉

November var ekstra udfordrende, fortæller **JEANET SØNDESKOV LARSEN**: ”Vi var lagt helt ned med 36 smittede blandt personalet på medicinsk afdeling, både læger, sygeplejersker og assistenter. Jeg slap selv, men det var hårdt. Mange har senfølger som åndedrætsproblemer, udpræget træthed og problemer med smags- og lugtesans.”

Jeg bestiller podebiler i et væk

Tekst ANNE WITHØFFT · Foto NICOLAI LINARES

Corona har medført mange ekstra opgaver og flere borgere, som hjemmesygeplejerske Louise Dehlholm skal nå i en hverdag, der er meget anderledes og mindre steril end på hospitalerne.

”Lige nu er der ekstra run på. Jeg synes, jeg bestiller podebiler i et væk. Vi får mange opkald fra 1813, som gerne vil have, at vi tager ud og vurderer, om en borger har covid-symptomer,” siger Louise Dehlholm fra hjemmesygeplejen og akutteamet i Helsingør Kommune.

Her har coronaepidemien sat plejepersonalet under hårdt pres.

”Borgerne sendes hurtigere hjem fra midlertidige opholdspladser og fra hospitalet, hvis de har covid. Vi får mange nye borgere, der er smittet med covid-19, og som er svækkede og har brug for ekstra hjælp, fordi de ikke kan klare sig selv.”

Det kommer oven i de øvrige og ofte komplekse opgaver med bl.a. medicin-dispensation, dialyse, iv-medicin samt

pleje af uhelbredeligt syge og terminale borgere.

Den ekstra travlhed har stået på siden efteråret og var særlig slem i december. Hver dag er Louise Dehlholm spændt på, hvor mange kollegaer, der er sygemeldte. Har en kollega været ude hos en borger, som har fået positivt covid-svar, skal kollegaen hjemsendes og testes. Det betyder ekstra borgerbesøg for de øvrige på kørelisten.

I frontlinjen hver dag

”Vi er i frontlinjen hver dag. Vi kommer hos borgere, som vi ikke ved, om de er smittede. Og vi er mere udsatte, da hygiejnen i private hjem slet ikke er på niveau med hygiejnen på hospitalerne,” fortæller Louise Dehlholm, der også er bekymret

for, om hun uforvarende kommer til at bringe smitten fra en borger til en anden.

Borgerne er bange

Hjemmesygeplejersken har ondt af borgerne:

”Der er ikke kontinuitet i plejen. Der er hele tiden nogle blandt personalet, der er syge, så borgerne bliver udsat for mange forskellige personer hver dag. Nogle borgere er angste for at dø. Vi holder døende i hånd med plastichandsker og maske på. De aner ikke, hvem vi er inde bag rumdragten.”

Louise Dehlholm fortæller, at nogle af de psykisk syge borgere og demente bliver bange, hvis de ikke kender stemmen. Flere borgere har haft medicinsvigt, fordi de ikke kender eller kan

Louise Dehlholm må tage både cykelkurv, cykeltaske og rygsæk i brug, når der oven i det sædvanlige udstyr også skal være plads til værnemidler for at beskytte både borgerne og sig selv mod coronasmitte.

kende dem, der kommer hos dem, og så tør de ikke tage medicinen.

”Kan jeg holde til det?”

”Situationen er simpelthen ikke holdbar. Jeg kan mærke, at jeg hele tiden er i alarmberedskab. Jeg har overarbejde hver dag, og vi bliver bedt om at tage ekstravagter hele tiden.”

Louise Dehlholm synes, at både sygeplejersker og borgerne i hjemmeplejen er blevet glemt af politikerne.

”Jeg elsker mit job som hjemmesygeplejerske, men jeg kan ikke forstå prioriteringen af vaccinerne. Vi kan ikke passe borgerne, hvis vi selv bliver syge.”

”Vi løber så stærkt. Det er så trist, for jeg er nået dertil, hvor jeg tænker, om jeg kan holde til det i længden? Sådan er der mange, der har det.”

”DET ER ET MARERIDT”

Dansk sygeplejerske, der arbejder på et hospital i Los Angeles, fortæller i en chat om ekstremt hårde arbejdsvilkår.

Tekst **LOTTE DAHLMANN**

”Lad mig starte med at sige, at jeg er klar til at sige op. Er bare så færdig med situationen herovre. Covid overalt,” skriver den danske sygeplejerske M. i en chat med *Sygeplejersken* 1. juledag.

Hun ønsker at være anonym, men redaktionen kender hendes identitet. M. arbejder på en skadestue på et offentligt hospital i Los Angeles County. Hun giver her indblik i sine kaotiske arbejdsforhold.

Ikke midler til at passe på patienterne

”Næsten hver dag ender vi med at have patienter liggende i over 24 timer på skadestuen, som alle er positive for covid. Vi har ganske enkelt ikke midler til effektivt at passe på disse patienter, og ikke værnemidler nok til hver medarbejder.”

Positiv test efter operation

”Vi havde et skudoffer i dag, og efter at patienten var sendt til operationsstuen efter massive blodtransfusioner, hvor mange medarbejdere havde været involveret i hans behandling, så kom hans covid-test tilbage positiv. Det er et mareridt.”

Folk er brændt ud

”Vi har en N95 maske til rådighed pr. vagt. Vi har 12,5 timers vagter og arbejder normalt tre dage ugentligt. Men fordi vi er underbemande, fordi folk er brændt ud og helt udmattede, så har vi ikke haft lov til at tage ferie de sidste to uger i december. Jeg har arbejdet i julen. Den 25. dec. er helligdag her og den 1. januar ligeså. Det er mine helligdage og eneste fridage.”

Hospitaller fyldt til bristepunktet

”Vores hospital er belagt langt over kapaciteten, og vi har flere covid-patienter end ikke-covid. Vi har mange patienter, der burde ligge på intensivafsnit, men som ligger intuberet på skadestuen, fordi der ikke er plads på intensivafdelingen. Vi har ikke negative airflow i mere end to rum, så det gør det endnu farligere at tage sig af patienterne med covid. Det er forfærdeligt.”

”Skadestuen er et mareridt. Og uden for holder den der kæmpe ligvogn. Den er netop blevet skiftet ud med en større. Der står også telte udenfor, der er sat op til triagering. I går fløj en helikopter så lavt, at den væltede et af teltene og sygeplejerskerne blev fanget i teltdugen. Kaotisk.”

DET FØRSTE STIK Mie Palsgaard Pejtersen, sygeplejerske på Lungemedicinsk Afdeling Bispebjerg og Frederiksberg Hospital får, som den første sygeplejerske, sit stik klokken 10.35. "Det er bedre end juleaften", udbryder hun, da det er overstået.

"Halleluja! Det er stort."

Mie Palsgaard Pejtersen var den første sygeplejerske på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, der blev vaccineret. "Nu starter et nyt kapitel."

Tekst **NANA TOFT** · Foto **BAX LINDHARDT**

"Hvis du trækker en anelse op i ærmet, er det perfekt."

Sygeplejerske Linda Timken spritter af og rækker forsigtigt ud efter kanylen.

"Nu kommer prikket."

Nålen føres ind, stemplet trykkes i bund, og sekundet efter lyder et spontant udbrud fra dagens patient:

"Halleluja! Det er stort."

Klokken er ca. 10.30, det er søndag den 27. december 2020, og Mie Palsgaard Pejtersen har som den første sygeplejerske på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital fået Danmarks første godkendte coronavaccine.

"Det er bedre end juleaften."

En større gruppe af kolleger stimler sammen, tager billeder med deres iPhones og klapper begejstret i hænderne, alt imens de lykønsker Mie Palsgaard Pejtersen med det "historiske stik":

"Jeg ville ønske, jeg kunne give dig et knus, Mie. Jeg bliver helt rørt," siger en kollega.

"Det er bedre end juleaften," siger en anden kollega.

Mie Palsgaard Pejtersen rejser sig. Selvom hun har mundbind på, siger øjnene det meste.

"Det her har jeg glædet mig til siden marts måned. Det føles virkelig godt," siger Mie Palsgaard Pejtersen, der sætter sig

på en stol i observationsrummet.

En besværlig vaccine

Klokken nærmer sig 11, og køen til en af de fem vaccinationsrum er begyndt at blive lang. Bispebjerg Hospital har i første omgang fået 150 doser, der udelukkende bliver givet til personale på afdelingerne med flest covid-patienter. Næste sending på 360 vacciner kommer den 29. december, og herefter vil hospitalet løbende modtage flere og flere doser.

Køen står stille. Vaccinationssygeplejerskerne står klar, men vaccinerne lader vente på sig. Som noget særligt ved Danmarks første godkendte coronavaccine fra Pfizer skal vaccinerne blandes op. "Det er

↓ **UDPAKNING** Med forsigtighed tager to farmakonomet vaccinerne ud af kassen, og placerer dem i en specialdesignet fryser.

→ **VACCINERNE ANKOMMER** klokken 9.10 bliver 150 doser af Danmarks første godkendte coronavaccine fra Pfizer-BioNTech båret ind på Bispebjerg Hospital. Den er ventet med længsel.

↓ **ØMT BARN** Udover at vaccinen skal fortyndes, skal den vendes forsigtigt flere gange før brug, injiceres to gange for at give fuld beskyttelse og ikke mindst opbevares ved minus 70 grader.

i det hele taget en besværlig vaccine, der kræver forsigtighed,” forklarer ledende oversygeplejersker Ulrike Vestergaard van Kuppelvelt.

Pode- og vaccinationsrummet er derfor indrettet med et særligt blanderum, hvor vaccinerne ligger på øverste hylde i en specialdesignet fryser. To farmakonomet tager forsigtigt et nyt hætteglas ud, stiller det på bordet og sikrer sig, at vaccinerne bliver fortyndet med den helt rigtige mængde isotonisk saltvand.

“Husk, vaccinerne må ikke ligge for længe, før de bliver brugt. Teoretisk set kan der ikke ske noget, men vi kan ikke tillade os at risikere noget,” siger enhedschef Helle Armandi fra Region Hovedstadens Apotek.

Et nyt kapitel

I observationsrummet har Mie Palsgaard Peitersen siddet i de obligatoriske 15 minutter. Uden at der er opstået bivirkninger af nogen art.

“Jeg kan ikke mærke noget. Kun glæde,” siger Mie Palsgaard Peitersen, der har et par timer, før hun skal på vagt på lungemedicinsk afdeling, hvor hun har været, siden hun blev færdiguddannet i marts 2020.

“Det har været lærerige måneder, men også meget hårde og meget utrygge. Nu er vaccinen her, så min grundlæggende følelse lige nu er, at nu starter der et nyt kapitel,” siger Mie Palsgaard Peitersen. ☺

Sygeplejerske Lisbeth Enevold er så overfølsom over for mundbind, at hun i stedet må bruge åndedrætsværn, når hun er på vagt. En nylig undersøgelse viser, at to ud af tre sygeplejersker oplever gener ved brug af mundbind i deres arbejde, og hver femte, der har gener, er påvirket af dem i høj grad.

Tekst **HELLE LINDBERG**
Foto **MICHAEL DROST-HANSEN**

Mundbinds- gener gør arbejdsdagen besværlig

Når Lisbeth Enevold tager et mundbind på, går der kun 10-15 minutter, før hendes ansigt begynder at hæve. Huden brænder, svier og klør. Tager hun ikke mundbindet af igen, udvikler hun hurtigt ømme sår i ansigtet.

”Min arbejdsgiver har købt flere forskellige typer af mundbind, som jeg har prøvet - både allergivenlige og fra mange forskellige leverandører. Det har ikke gjort nogen forskel. Tværtimod har jeg nu udviklet en decideret overfølsomhed over for mundbind, som kommer til udtryk næsten med det samme, jeg tager dem på,” fortæller hun.

Lisbeth Enevold er intensivsygeplejerske og én af de mange, som har problemer

← En undersøgelse fra Dansk Sygeplejeråd viser, at Lisbeth Enevold langt fra er den eneste sygeplejerske, der oplever gener ved brug af mundbind mange timer hver dag.

typer af værnemidler at være beskyttet mod covid-19, mens hun er på arbejde.

”Vi kan ikke finde ud af, hvad det er i mundbindene, jeg reagerer på, og risikoen for, at det også findes i FFP2/3-maskerne, er for stor. Derfor har min arbejdsgiver investeret i et åndedrætsværn, som jeg kan bruge,” siger Lisbeth Enevold.

Der er tale om en anden type åndedrætsværn end FFP2/3-maskerne.

Fleksible kolleger hjælper til

Det er imidlertid ikke uproblematisk for Lisbeth Enevold at bruge åndedrætsværn. Her gælder nemlig de samme regler for tidsbegrænset brug, som det gør ved FFP2/3-masker – de må ifølge Arbejdstilsynet ikke bæres i mere end sammenlagt tre timer pr. døgn. Det skyldes bl.a., at de øger det negative tryk i luftvejene ved indånding og overtrykket ved udånding.

Det betyder, at det nu er en del sværere for hende at udføre sit arbejde, fordi hun ikke kan tåle at have mundbind på.

”Det er naturligvis udfordrende for mig at få arbejdsdagen til at hænge sammen, når jeg kun må bruge mit åndedrætsværn tre timer på en vagt, og jeg er blevet fritaget for bestemte opgaver. Jeg kan f.eks. ikke passe covid-patienter eller andre isolationspatienter, fordi jeg jo så skal være inde ved dem med fuldt udstyr på hele tiden. Men det er stadig svært. Jeg skal tænke mig meget om for at få det til at fungere – men jeg får det dog til at fungere,” siger hun.

Lisbeth Enevold fortæller, at det i høj grad er hjælp fra fleksible kolleger, der gør det muligt for hende at passe sit arbejde under coronaepidemien.

”Vi er gode til at hjælpe hinanden, men det skal vi også være, hvis det skal hænge sammen. Det kan være sådan noget med, at vi bytter patienter eller hurtigt tager over for hinanden, hvis der er en specifik opgave, jeg ikke kan udføre, fordi jeg ikke må have åndedrætsværnet på længere,” siger hun.

Påvirker også mentalt

Når mundbind ikke er en mulighed overheadet, er det dog ikke kun rent fysisk, at sygeplejerskerne oplever gener. Lisbeth Enevold fortæller, at det også påvirker hende rent mentalt, at hun ikke kan ud-

føre sit arbejde på samme måde som før.

”Det er klart, at corona generelt har påvirket rutinerne og arbejdsopgaverne hos os allesammen, men selvfølgelig betyder det noget, at jeg bliver hæmmet af det her. Alle sygeplejersker vil jo gerne gøre deres arbejde så godt som muligt – det gælder også mig,” siger hun.

Lisbeth Enevold håber derfor, at myndighederne vil afdække mulighederne for alternative ansigtsværnemidler til de sygeplejersker, der ikke kan tåle eller bruge mundbindene:

”Det er ikke en let opgave at styre sundhedsvæsnet igennem en pandemi, og retningslinjerne er selvfølgelig lavet for at beskytte både os og patienterne. Jeg er dog i tvivl om, hvor meget de egentlig har tænkt over konsekvenserne for os, som ikke kan bruge de værnemidler, der er tilgængelige. Vi kan og vil hjælpe hinanden sygeplejerskerne imellem, men det er stadig en stor udfordring for efterhånden mange af os.”

Dansk Sygeplejeråd arbejder for at få bedre ansigtsværnemidler til sygeplejersker og har været i kontakt med både styrelser og Danske Regioner. Det har nu ført til, at regionerne er begyndt at teste kemien i mundbind samt arbejde på at tilbyde berørte medarbejdere alternativer til de tilgængelige typer mundbind.

Oplever du problemer med mundbind?

- Hvis du oplever væsentlige gener ved brug af ansigtsværnemidler, kan du indberette en hændelse til Lægemiddelstyrelsen via deres hjemmeside.
- Kontakt også gerne din arbejdsmiljørepræsentant.
- Du kan også prøve at skifte mundbindsmærke.
- Anmeld hudproblemer som arbejds-skade via egen læge, speciallæge eller arbejdsmiljømedicinsk klinik. Dansk Sygeplejeråd kan hjælpe med anmeldelsen.

Læs mere om hudgener pga. mundbind på www.dsr.dk » Løn og arbejdsvilkår » Arbejdsmiljø » Fysisk arbejdsmiljø » Sund hud » Hudproblemer ved brug af mundbind

Dagbog fra første bølge

Tilbageblik. Tina Maibøll Lehmann fra Herlev Hospital fortæller om bange børn, syge kollegaer og frustrationer i denne dagbogsberetning fra coronaens første bølge i foråret.

Tekst **TINA MAIBØLL LEHMANN** 44 år. Arbejdede i Herlev Hospitals covid-19 beredskab i to måneder
Foto **BAX LINDHARDT**

Den 12. marts 2020 kom det ud i pressen, at de danske hospitaler skulle forberede sig på en ny fjende, coronavirus, SARS-CoV-2 eller covid-19, som sygdommen hedder. Jeg kom hjem fra en veninde og skulle op og passe mit arbejde på afdeling 114, som er et ortopedkirurgisk afsnit, hvor jeg har været ansat i to år d. 1. april 2020.

Derfor gik jeg i seng og tænkte ikke så meget over det, før jeg blev ringet op af min afdelingssygeplejerske, som spurgte, om jeg ville være en af de syv medarbejdere, som i en periode skulle på afdeling 105 og passe covid-19-patienter. Uden tøven svarede jeg, at det ville jeg gerne. Jeg sad ude på min terrasse med solen brændende lige i ansigtet, der var forår i luften, og blomsterne sprang ud. Jeg var klar. Jeg blev faktisk ret glad for at få denne oplevelse. Det var et ka-

pitel i mit liv, som jeg nok ikke kommer til at opleve igen. Fagligt vidste jeg ikke så meget om de respiratorisk dårlige patienter, så ja, det ville give mig noget som sygeplejerske.

Jeg tænkte, at det var på sin plads at fortælle det til min familie og til mine børns anden forælder, og skabe tryghed ved at sige ”der er høj sikkerhed”, vi skal jo ikke blive syge af det. Det er jo mig, som skal passe de syge. Så jeg må passe på mig selv, for at passe på dem.

Introduktion på én dag

Arbejdet gik i gang, og jeg fik et kompetenceprogram stukket i hånden. Alle på afsnittet var i samme båd, ingen kendte til at passe patienter med covid-19, som ifølge akutmodtagelsen var meget dårlige, og hos samtlige skulle der tages stilling til behandlingsniveau. Kun de patienter,

der var testet positive for corona, gik ind i afsnittet. Vi blev introduceret til at passe patienterne på én dag. På stuerne på intermediært afsnit lå de virkeligt dårlige, der skulle observeres tæt. Der var nøje instrukser for, hvornår vi skulle tage et almindeligt mundbind på, og hvornår vi tog en FFP2/3 maske på. Hvordan spritte briller af efter brug på stuerne, når aerosolerne flyver rundt i lokalet? Men sikkerheden var høj, fik vi at vide.

Lungesygeplejerskerne og hygiejnesygeplejerskerne var løbende til rådighed med supervision i afdelingen.

Mine børn er meget bange

De pårørende måtte som udgangspunkt ikke komme ind i afsnittet pga. smittefare, kun hos de meget dårlige patienter, hvor der er stor risiko for, at de ikke overlever. Så der var en del telefonopkald fra pårørende, som der

Arbejds- og hverdagsliv under Covid-19

Dette er en af 13 beretninger om livet som sygeplejerske siden d. 11. marts 2020 som Sygeplejersken har modtaget. Samtlige beretninger vil blive optrykt i en ny bog fra Dansk Sygeplejeråd om 2020 Sygeplejerskernes år.

skulle tages hånd om igennem telefonrøret.

Mine børn var meget bange, da de så et billede af mor i isolationskittel. De spurgte mig, om det var farligt, og om jeg kunne dø af det. Jeg talte meget med dem, og de forstod meget af det, der bliver sagt. Derfor valgte jeg bevidst ikke at tænde for tv og se nyheder, når de var vågne. Jeg kunne heller ikke selv holde ud at se og høre om det. Jeg synes på mange måder, det var nemmere at være på arbejde. At være i det. På et tidspunkt var jeg mættet af at høre på alle de bekymringer, alle havde omkring mig.

Ikke altid til patientens fordel

Jeg syntes, det var spændende at lære om de dårlige patienter, som hurtigt kunne blive dårligere, specielt dem som havde andre sygdomme med i bagagen. Jeg oplevede, at vi var et hold på 15 i dagvagt,

som kunne bidrage med noget forskelligt. Frustrationerne var mest omkring det daglige lægeskift, læger som besluttede noget nyt hver dag. Så planerne blev tit lavet om for patienten, og det var ikke altid til dennes fordel. Tværtimod. Der er så meget etik inde over. Hvem betaler prisen? Ja, det er jo i sidste ende patienten. Men vi sygeplejersker skulle stå i det.

Som tiden gik på afsnit 105, covid-19 afdelingen, kom der færre patienter. Det skal så siges, at der var mange patienter, som var til observation for covid-19, når de kom op i afdelingen, og det betød, at der kom flere på enestuer. Den, som var testet positiv, kan ligge sammen med en anden positiv.

Masse med i bagagen

Der var mange nye tiltag hver dag, og flere kollegaer meldte sig syge, enten

fordi de var testet positive og har haft symptomer, eller fordi de var utrygge i arbejdet.

Jeg var glad for, at min afdelingssygeplejerske forleden kunne melde ud, at vi alle syv skal hjem igen d. 1. maj, og jeg var glad for at have en masse ting med i min bagage, som jeg vil kunne bruge i andre sammenhænge. Mit kompetenceprogram var fyldt ud, mine kollegaer, som var tilbage i afsnit 114, var pressede, og jeg ville gerne hjem og være en del af mit hold.

Jeg glæder mig over at være testet negativ, og at mine børn er friske og raske. Jeg er ked af, at der er nogle, som har haft en hård tid. Det er der mange grunde til, nogle er testet positive, nogle har haft symptomer, nogle har mistet. Mange hjertelige og kærlige tanker til jer. ☺

Vindere af jul på kryds og tværs 2020

GOD JUL	EPICON-DYLLTIS HUMERI	F	STYGGE LAND	ATOMTEGNET FOR ILT	KODE-ORD (3. DEL)	EN GELSK BY	REN-GØ-RINGS-MIDLET MOD CO-RONA	GAN-GERNE	FÅ SIG TIL	TYSK-LAND	FOR-FALDS-DAG								
KODE-ORD (1. DEL)	T	Æ	N	K	OP	P	A	L	H	Å	N	D	S	P	R	I	T		
CHRIS-TENSEN FAVORISERING	H	E	L	E	N	A	U	R	E	N	E	ENS	Æ	T	Ø	E	D		
BLOMST	N	E	P	O	T	T	S	M	E	CORONA-KONSE-KVENISER	S	E	N	F	Ø	L	G	E	R
VIOL	N	B	A	B	AVIS	B	T	D	S	T	E	N	O	R	N	T	R	I	S
FORBIEBESKYTTELSE	S	O	N	I	T	T	E	L	S	K	E	ER	Å	I	N	S	E	K	T
PR STK VÅBEN	A	M	Å	I	L	A	L	L	E	L	Y	S	U	D					
F	L	E	U	R	E	T	Å	D	F	O	N	T	E	S	Ø	M			
EFTER T	U	D	U	G	G	E	D	T	E	E	S	A	V	E					
DATABEHANDLING	E	D	B	A	C	O	R	O	N	A	T	R	Æ	T	H	E	D		
PRINSESSE	D	I	A	N	A	N	P	O	L	G	R	A	L						
Ø	R	N	G	L	O	S	E	T	T	E	R	I	R	I	S				
HALV-TREDS	L	V	I	S	N	E	D	Ø	L	S	P	I	S	T	E	L	A	G	K

Godt nytår og tak for deltagelse i Sygeplejerskens julekryds. 423 sendte løsningen via mail, og 27 sendte den i en kuvert.

Løsningen på julekrydsen var: *Tænk at vi engang spiste lagkage når nogen havde pustet alle lys ud*

Det fandt de tre vindere ud af. Der er et eksemplar af bogen 'Kald og profession - sygeplejers historie 1863 - 2001' af Gunilla Svensmark og et gavekort på vej til:

Helle Meldgaard, Esbjerg
Margrethe Vad Nielsen, Skjern
Henrik List, Søborg

Delta Rengøring

Rengøring af lægeklinikker

Vi overholder Statens Serum Instituts anbefalede retningslinjer for rengøring i lægeklinikker.

Med høj faglighed er vores medarbejdere rustet til opgaven.

Ring eller skriv - vi er landsdækkende

Delta Rengøring
Teglvej 1
4990 Saksøbing
Tlf. 4054 6546
delta@delta-rengoering.dk
www.delta-rengoering.dk

Traumeheling Aps
Kurser & workshops
København

19. - 20. marts 2021
Klovne Kommunikation
Workshop om arbejdet med indlagte børn ved brug af leg og kreative værktøjer. Workshoppen afholdes af forfatter og hospitalsklovn Elisabeth Helland Larsen

15. - 16. april 2021
Smerter hos Børn & Unge
Et stigende antal børn og unge oplever kroniske smerter, som følge af kroniske lidelser, eller stressende livsomstændigheder. På kurset vil du få indsigt i hvordan smerter opstår og hvordan man kan afhjælpe smerter gennem samtale og kroporienterede redskaber. Kurset afholdes af psykoterapeut MPF, SE-traumeterapeut Maiken Bjerg

27. september 2021
Fostrets & Fødselsens Psykologi
Kursusdag om hvordan viden om den prænatale og perinatale periode kan give en mere nuanceret forståelse af de problemstillinger vi møder hos børn og voksne, samt hvordan vi kan bruge det i vores arbejde. Kurset afholdes af psykologerne Henrik Dybvad Larsen & Mette Rahbek

Læs mere og tilmeld dig på
www.traumeheling.dk

MEDIYOGA

BLIV MEDIYOGA INSTRUKTØR

Lær at formidle enkle velafprøvede tekniker i denne forskningsbaserede terapeutiske yogaform, der henvender sig til sundhedspersonale.

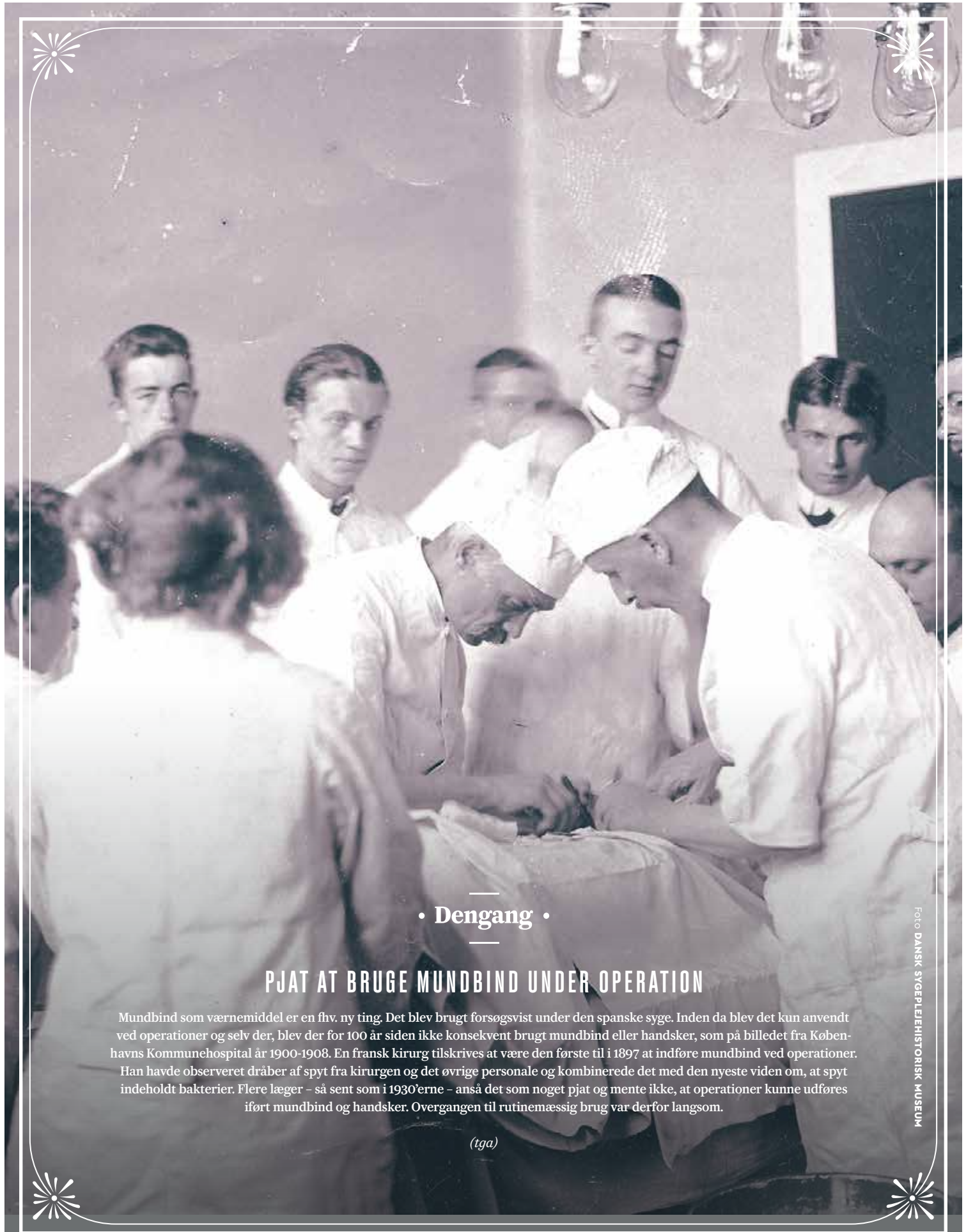
MediYoga (medicinsk yoga) har dokumenteret effekt til flere helbredsrelaterede sygdomme og er velegnet til stress, angst og depression.

Kursusstart 28/1 i København og 4/2 i Århus

KONTAKT:
Uddannelsesansvarlig
Lene Hornsleth, tlf. 29804356
www.mediyyoga.dk

• Dengang •

PJAT AT BRUGE MUNDBIND UNDER OPERATION

Mundbind som værnemiddel er en flv. ny ting. Det blev brugt forsøgsvist under den spanske syge. Inden da blev det kun anvendt ved operationer og selv der, blev der for 100 år siden ikke konsekvent brugt mundbind eller handsker, som på billedet fra Københavns Kommunehospital år 1900-1908. En fransk kirurg tilskrives at være den første til i 1897 at indføre mundbind ved operationer. Han havde observeret dråber af spyt fra kirurgen og det øvrige personale og kombinerede det med den nyeste viden om, at spyt indeholdt bakterier. Flere læger - så sent som i 1930'erne - anså det som noget pjat og mente ikke, at operationer kunne udføres iført mundbind og handsker. Overgangen til rutinemæssig brug var derfor langsom.

(tga)

Foto: DANSK SYGEPLEIEHISTORISK MUSEUM

SYGEPLEJERSKERNES ÅR PÅ GODT OG ONDT

2020 skulle i den grad have stået i sygeplejerskernes tegn. De skulle hyldes med taler og rapporter, som skulle dokumentere deres centrale betydning i sundhedsvæsenet. Men så kom corona. 2020 blévt sygeplejerskernes år, men på en anden måde end håbet, siger formand for Dansk Sygeplejeråd Grete Christensen i dette nytårsinterview.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** · Foto **CLAUS BECH**

Vi skriver januar 2020. Der er dækket op til sygeplejerskernes år. Festtalerne er så småt på plads, og kalenderen er godt fyldt med begivenheder, der skal hyldes og cementere sygeplejerskernes vigtige rolle i ikke kun det danske, men i sundhedsvæsenet verden over.

Verdenssundhedsorganisationen WHO havde udråbt året til Year of the Nurse and Midwife, og det skulle også markeres i Danmark. Formand for Dansk Sygeplejeråd Grete Christensen tænker et års tid tilbage:

”Vi skulle også have afholdt kongres og fejret SSN’s (Sygeplejerskernes Samarbejde i Norden) 100-års jubilæum. Vi havde virkelig glædet os til alle de her begivenheder, som skulle sætte sygeplejersker og faget på dagsordenen på mange forskellige måder.”

Festlighederne skulle for alvor skydes i gang i april, hvor WHO udgav rapporten ’State of the World’s Nursing 2020’.

”I forbindelse med offentliggørelsen sagde WHO’s generaldirektør Tedros Adhanom bl.a., at rapporten stadfæster, at sygeplejersker er ryggraden i sundhedsvæsenet. Jeg havde håbet, at vi hen over foråret kunne have fået nogle konstruktive diskussioner med politikerne om nogle af rapportens anbefalinger. Men de kom aldrig rigtigt i spil, da hverdagens alvor kom til at overskygge dem,” siger Grete Christensen.

Corona over alt

For 2020 blev som bekendt komplet anderledes end forventet. Hvor nytårsinterviewet med Grete Christensen

sidste år berørte politiske mærkesager som uligeløn, 1.000 flere sygeplejersker og en kommende psykiatriplan, har fællesnævneren for næsten alt, hvad Grete Christensen og Dansk Sygeplejeråd har beskæftiget sig med dette år, været et ord på seks bogstaver: corona.

”Det hele har mere eller mindre handlet om coronapandemien og de forandringer, den har medført for os alle – måden vi arbejder på og vores relationer til hinanden. Og covid-19 har jo om noget fået omgivelsernes øjne op for, hvor centrale, dygtige og omstillingsparate sygeplejersker er, men ikke uden omkostninger,” siger hun og fortsætter:

”Jeg er utroligt ked af, at mange sygeplejersker især i foråret, men også nu oplever, at de ikke i tilstrækkelig grad er blevet taget med på råd om, hvordan de bedst kan løse de mange nye opgaver. Vi skulle ikke langt ind i pandemien, før en del sygeplejersker blev udfordret især på deres frivillighed.”

Normalt melder sygeplejersker sig og stiller sig frivilligt til rådighed, når der er behov for det, understreger hun. Men den frivillighed blev pludselig misbrugt mange steder, og sygeplejerskernes arbejds- og privatliv kunne ikke hænge sammen:

”Mange sygeplejersker havde også svært ved fagligt at stå på mål for de opgaver, de skulle løse. Det var både bekymrende og trist. Vi ser samme udvikling mange steder i øjeblikket, og det adresserer vi både centralt og i kredsene,” siger Grete Christensen.

Grete Christensen blev i september genvælgt som formand uden modkandidater. Der er nok at tage fat på, bl.a. at sikre, at de mundbind, sundhedsmedarbejderne skal bære, bliver produceret korrekt: "Flere sygeplejersker melder om hovedpine og hudgener, og vi har brug for, at både arbejdsgivere og Arbejdstilsynet står vagt om medarbejderne og ikke slækker på kriterierne. Vi skal minimere risiko for smitte og passe særligt godt på medarbejderne, så de kan passe på dem, der bliver syge."

To skridt frem og et tilbage

Da statsminister Mette Frederiksen lukkede Danmark ned den 11. marts og beordrede alle på nær sygeplejersker og andre faggrupper i kritiske funktioner til at arbejde hjemmefra, begyndte en lang og endnu ikke afsluttet kamp for Dansk Sygeplejeråd for at sikre ordentlige og trygge arbejdsvilkår i arbejdet med en helt ny sygdom og patientkategori.

”Vi var meget i medierne og havde talrige møder med sundhedsmyndighederne for at udfordre dem på både antal og korrekt brug af værnemidler og test. Hver gang vi fik en ny retningslinje f.eks. om test eller garanti for, at der ville være værnemidler til alle, gik der en dag eller to, og så gjaldt det alligevel ikke alle medarbejdere, for nu var der mangel på værnemidler eller test. Det var hele tiden to skridt frem og et tilbage.”

Grete Christensen husker en følelse af afmagt på medlemmernes vegne som dog ikke tog fokus fra de vigtige dagsordener:

”Jeg tænkte, at det kan simpelthen ikke være rigtigt det her. Jeg fik et hav af beskeder fra medlemmer, der var bange og utrygge og ikke syntes, det var i orden, at de skulle arbejde under de her arbejdsvilkår. Og det mente vi heller ikke i Dansk Sygeplejeråd, hverken i foråret eller nu,” siger hun og fortsætter:

”Vi har hele tiden holdt fast i, at der var og stadig er en stor samfundsopgave, der skal løses. Sygeplejerskerne skal pleje og behandle dem, der er smittede, og undgå, at de smitter andre. Og vi skal samtidig sikre ordentlige vilkår og rammer og passe på sygeplejerskerne og de andre i sundhedsvæsenet.”

Senfølger fylder stadig

Grete Christensen husker også specifikt en aften i foråret, hvor hun blev ringet op af en af de store nyhedskanaler, der havde hørt om de 30-40 sygeplejersker, som var blevet smittet med covid-19 på Regionshospitalet Herning.

”Det var jo helt vildt og viste med al tydelighed, hvordan organiseringen af arbejdsopgaverne kunne bidrage til enten at sprede eller forebygge smitten. I det her konkrete tilfælde gik det helt galt.

Medarbejderne blev flyttet rundt på mange forskellige afdelinger, hvilket førte til, at mange blev smittet. Den dag i dag er mange desværre stadig hårdt ramt og har senfølger af covid-19. Det blev den næste store dagsorden, vi kastede os over.”

Grete Christensen efterlyste tidligt en national handleplan, som skulle sikre ensartet udredning og behandling til alle med senfølger efter covid-19.

”Alle med senfølger skal have samme muligheder og rettigheder, uanset om de

bor i Gedser, Skagen eller København. Og her er der stadig meget at kæmpe for,” siger sygeplejerskernes formand velvidende, at Sundhedsstyrelsen i november udgav en række anbefalinger til organisering af aktører og faglige indsatser i forbindelse med senfølger efter covid-19, som Dansk Sygepleje Selskab har været med til at udarbejde.

Lønnen er for lav

Grete Christensen kan dog heller ikke lade være med at dvæle lidt ved, hvordan covid-19 har sat spotlight på sygeplejerskernes mange kompetencer.

”Vi møder dyb respekt fra omgivelserne: Læger, social- og sundhedsassistenter og andre i sundhedsvæsenet anerkender sygeplejerskernes vigtige rolle. Vi kunne ikke gøre vores arbejde uden de andre, men vi er vigtige for både behandlingskvaliteten og den sammenhæng, der er i og på tværs af regioner og kommuner,” siger hun.

Hun fremhæver bl.a., hvordan intensivsygeplejersker på 1-2 dage har formået at oplære kolleger uden specialuddannelse til at passe svært syge covid-19-patienter og være med til at redde liv. Og hygiejnesygeplejersker og disciplinen infektionshygiejne er også steget voldsomt i værdi, hvilket får Grete Christensen til at drømme om, at Danmark igen får en specialuddannelse i infektionshygiejne. Og så tilføjer hun:

”Det har været et gigantisk arbejde for alle sygeplejersker på alle mulige afdelinger, i kommunerne og almen praksis. Alle er gået foran og har taget en ekstra tørn. Det betyder igen, at det, som har været vores akilleshæl gennem rigtig mange år, står endnu mere klart for flere sygeplejersker: De får ikke den løn, de bør have.”

Med det citat skuer Grete Christensen ikke kun tilbage på 2020, men også frem mod 2021 og overenskomstforhandlingerne, som for alvor tager fart, når dette blad udkommer.

”De bliver hårde, men vi vil gøre alt, hvad vi kan, for at sikre sygeplejerskerne lønstigninger ved overenskomstbordet og samtidig arbejde for, at politikerne på Christiansborg tager sygeplejerskernes historiske lønfejlsalbe alvorligt.” ●

Andre vigtige dagsordener for Dansk Sygeplejeråd i 2021 ud over OK21 og corona:

- 1.000 flere sygeplejersker: Indsatsen slutter med udgangen af 2021, og Grete Christensens klare budskab til arbejdsgiverne er, at det i høj grad handler om, hvordan de formår at fastholde de sygeplejersker, de allerede har.
- Regeringens bebudede 10-års plan for psykiatrien.
- Regeringens nærhedsreform og en national sundhedsaftale: Der mangler stadig en tydelig sammenhæng mellem sundhedsvæsenet regionalt og kommunalt.
- Forbeholdt virksomhedsområde for sygeplejersker, bl.a. i forbindelse med de syv frikommuner, heraf tre på ældreområdet, som regeringen har udpeget i forbindelse med nærhedsreformen.
- Værdien af sygeplejefaglig ledelse, bl.a. med udgangspunkt i WHO's anbefalinger om at have ledende sygeplejersker på alle niveauer.
- Lønfejlsalbet, som sygeplejersker og andre kvindedominerede fag har pga. af tjenestemandssreformen i 1969.

OVERVÅGE OG KOMMUNIKERE

ClearPanels™

Mobil skærmløsning giver nærvær med afstand

ClearPanels er en klar, gennemsigtig mobil skærm, der gør det nemt at holde øje med og kommunikere med patienter. Skærmens glatte, transparente overflade er let at rengøre med de gængse desinfektionsmidler, og opfylder dermed de strenge hygiejnekrav i sundhedssystemet. Let at rengøre, let at flytte og let at køre væk, når den ikke er i brug. ClearPanels er en del af Silentias omfattende skærmsystem til sundheds- og plejesektoren.

Læs mere om ClearPanels på silentia.dk eller kontakt os på tlf. 39 90 85 85 eller info@silentia.dk

THE FUTURE IN PRIVACY & HYGIENE SOLUTIONS

MEDI PLAST

MeCovers undersøgelsesskørt

- bedre tildækning før, under og efter undersøgelsen

ME
COVERS
ADDS INTEGRITY

- MeCovers øger komforten og værdigheden for patienten.
- MeCovers er primært beregnet til brug ved gynækologiske, urologiske og urogynækologiske undersøgelser.
- MeCovers er et usterilt engangsprodukt syet med elastikbånd i taljen.
- MeCovers er et onesize og unisex produkt.
- Åbningen på undersøgelsesskørtet kan justeres efter den specifikke undersøgelse.

Medioplast A/S
Marielundvej 46B, 2730 Herlev
Telefon 43 44 40 00
info.dk@mediplast.com

mediplast.com

Sshhhh – kan du holde tæt? Diveen®

B | BRAUN
SHARING EXPERTISE

Diveen® er et diskret hjælpemiddel til kvinder

Diveen® anvendes som en almindelig tampon

Diveen® reducerer risikoen for urinlækage

Produktet kan købes hos Abena Den gode pleje ved at søge efter navnet **Diveen®** Benyt evt. dette link:

<https://www.dengodepleje.dk/collections/inkontinenstampon>

B. Braun Medical A/S | Dirch Passers Allé 27, 3.sal | 2000 Frederiksberg | Tlf.: 33 31 31 41 | www.bbraun.dk

Nyskrevet bog med uforståeligt genbrug

► 'Psykiatrisk sygepleje' udkom første gang i 2009. Nu foreligger 2. udgave af bogen og denne gang med seks redaktører, hvoraf Niels Buus redigerede 1. udgave.

2. udgave er skrevet med deltagelse af psykiatribrugere, sygeplejestuderende, sygeplejersker, undervisere og forskere. Som noget nyt har alle aktører haft direkte indflydelse på såvel bogens opbygning som de enkelte kapitler.

Overordnet set fremstår 2. udgave af 'Psykiatrisk sygepleje' som en gennemgang af forskellige tiltag i den psykiatriske sygepleje i Danmark med et primært fokus på recovery. Dette fremgår også af forordet og understreges i brug af terminologi, hvor der er en begrænset brug af ordet patient. Bogen adskiller sig i fokus fra 1. udgave, der fremstod som en håndbog til brug i undervisning på bachelorniveau i sygepleje. Dette fokus er fortsat til stede i 2. udgave i form af et spændende og helt nyskrevet kapitel om sygeplejestuderende i psykiatrien. Bogens indhold er dog delvist erstattet af kapitler med et fokus på mødet mellem patienter og det psykiatriske sundhedsvæsen.

●● Projektet med at inddrage patienter, studerende og centrale aktører er lykkedes.

To kapitler omhandler relationen mellem fagprofessionelle og patienter omkring resonans og lytning. Da relationer er af afgørende betydning i psykiatrisk sygepleje, er det en væsentlig fornyelse, som lykkes fint. Kapitlerne kunne dog med fordel have været skrevet af samme forfatter, hvorved der kunne opnås større homogenitet i indholdet. Flere kapitler fra førsteudgaven er udgået, hvor måske især udeladelsen

Barbara Askham, Lene Lauge Berring, Niels Buus, Lisbeth Hybholt, Karina Stjernegaard og Esben Sandvik Tønder

**PSYKIATRISK SYGEPLEJE
2. UDGAVE**

Munksgaard 2020
600 sider - 550 kr.

af kapitlet om psykoedukation og kapitlet om tværfaglighed kan undre. Begrundelsen for at udelade disse kan måske skyldes ønsket om et mere klart recovery-fokus.

Bogen er stort set nyskrevet. Der er dog undtagelser, idet to kapitler om Tidal-model, et kapitel om psykisk førstehjælp og et kapitel om patienterfaringer som kundskabsgrundlag er kopier. Sidstnævnte er dog oversat fra norsk. Afsnittet om sygeplejersker i psykiatrien er stort set identisk, men tilføjet et afsnit om recovery-orienteret tilgang.

Samlet set fremstår 'Psykiatrisk sygepleje' som en helt ny bog med mange nye og relevante kapitler. Projektet med at inddrage patienter, studerende og centrale aktører er lykkedes. Genbruget af kapitler fra tidligere udgave er imidlertid ikke helt forståeligt, da de fremstår i en anden stil.

Den nye udgave af 'Psykiatrisk sygepleje' kan med fordel bruges i sygeplejeuddannelsen, hvor især de to nye kapitler om relationel sygepleje er anvendelige. Der er imidlertid også mangler. Enkelte kapitler indeholder afsnit om forskning på området. Dette burde have været implementeret gennem hele bogen. Da det ikke er tilfældet, må de studerende selv vurdere emnernes forskningsbaseringsgrad. Herunder kan f.eks. anføres, at henvisning til ph.d.-afhandlinger i stedet for til artikler kan gøre dette arbejde vanskeligt. Endelig savnes referencer til klinisk beslutningstagen og klinisk lederskab gennem hele bogen.

Jens Peter Hansen, sygeplejerske, ph.d.

Covid-19 rundt i 80 dage - med fakta og følelser

Caspar Eric
JEG VIL IKKE TILBAGE
Digte fra dage med
covid-19

Gyldendal 2020
194 sider - 199,95 kr.
(vejl.)

Et digt om dagen i 80 dage med start ved lockdown den 11. marts 2020. Caspar Eric har fastholdt tanker, dilemmaer og myndighedernes taler i denne ikkedagbog og beskriver ærligt sin egen temmelig tåbelige adfærd med fødselsdag, fest og mange mennesker forsamlet på for lidt plads. Han er sjov indimellem og ret almindelig. Da han skal testes i "en slags vaskehalskø" inde i et telt i Fælledparken, hedder det "jeg fortrød at jeg ikke havde pænere tøj på, anstrengte mig meget for at virke professionel". Genkendeligt ... Testen var negativ, men angsten for at åndenød og hoste betød covid-19 er tydelig. Om Sverige: "Sveriges strategi ser ud til ikke at virke; forsøget på at opnå flokimmunitet. Og hele tiden den lille stemme der håber de fejler der ønsker vi vinder..."

I dag ved vi, at Sverige fejlede, men den lille stemme er vel blevet til en bedrøvet stemme. Alle de gamle mennesker, som hurtigt døde, hjulpet af morfinen, de fik.

Et barselsbesøg hos en ven og hans kæreste får følgende kommentar med på vejen: "Babyen var enorm, men ellers var alt fint, nu overvejede sygeplejerskerne faktisk at lave nye regler også efter virusen: en ro på stuerne de ikke var vant til".

Poesien giver også ro. Den er der, hvis genoplevelse og alternativ fortolkning af covid-19-pandemien er et ønske.

*Jette Bagh, cand.cur., fagredaktør,
Sygeplejersken og Fag&Forskning*

Opgør med RCT som den eneste metode

Jesper Odde Madsen
**DET ALTERNATIVE
LANDSKAB**
Vejviser i debatten om
alternativ behandling
- guiden til brugere og
sundhedsarbejdere

Købes på www.galilei.dk
48 sider - 107 kr.

Der er angiveligt en lille gruppe læger, som bruger deres formelle og uformelle autoritet til at nedgøre komplementær og alternativ behandling (KAB) baseret på anekdoter fra en sensationslysten presse. De vil faktisk have hele området under deres fulde kontrol, da KAB simpelthen er for farlig, påstår de.

Journalist Jesper Madsen har imidlertid fået nok af usaglige, uvidenskabelige og udokumenterede påstande inden for dette, hans særlige interesseområde, og har sat sig for at højne niveauet med denne lille velskrevne e-bog.

KAB kan jo sagtens anskues på videnskabens præmisser, når man bruger de rette værktøjer. Filosofen Jes Adolphsen citeres for at pointere, at kvaliteten af et forsøg aldrig hænger sammen med hvilken metode, man bruger, men om det er den rigtige metode. Alt andet baserer på tro. Så enkelt kan det siges! Så mon ikke vi snart kan få manet myten om RCT som den eneste rigtige metode i jorden en gang for alle.

Forfatterens mission er at klæde sine læsere på, så de bl.a. kan imødegå usaglige påstande og identificere magtstrukturer i sundhedsvæsenet. Det er fint lykkedes. E-bogformatet egner sig godt til denne slags udgivelser, og den er let at læse på en smartphone.

*Bodil G. Lissau, sygeplejerske, cand.med.
vet. Formand FS-KAB*

Alle livsfortællinger er vigtige

DORTHE CHOI LISBY

Opvågnings- og opvågningsafsnit, Middelfart Sygehus.

Tekst **MICHAEL HOLBEK**

HVAD LÆSER DU LIGE NU?

"Jeg har lige læst artiklen 'Double bereavement, mental health consequences and support needs of children and young adults—When a divorced parent dies' fra 2019 af Jette Marcussen m.fl."

HVORDAN HAR DEN INSPIRERET DIG?

"Artiklen undersøger, hvordan børn og unge voksne fra fraskilte familier oplever dobbelt sorg, når de mister en fraskilt forælder med kræft. Undersøgelsens resultater har givet mig en ny viden om, hvor stort et behov der er for en målrettet support til de børn og unge voksne og deres familier, og hvor stor en betydning det har, at vi som sundhedsprofessionelle har fokus på det."

HVILKEN BOG BURDE ALLE SYGEPLEJERSKER LÆSE - OG HVORFOR?

"Victor Hugos 'Les Misérables', som jeg stadig får kuldegysninger over. En fængslende fortælling fra revolutionernes tid i Frankrig i starten af 1800-tallet. Drama, kærlighed, håb og troen på det gode i et menneske trods modgang. Som sygeplejersker møder vi mange forskellige mennesker, og bogen viser, at alle livsfortællinger er vigtige og har en betydning for både det enkelte menneske og de mennesker, der er omkring."

HVILKEN BOG FIK DU ALDRIG LÆST HELT TIL ENDE?

"'Vilde svaner' af Jung Chang. Af en eller anden årsag har jeg aldrig fået læst den færdig, selv om jeg tror, den er god."

KORT NYT OM BØGER

Kari Killén
OMSORGSVIGT
Praksis og ansvar II
 Hans Reitzel Forlag 2020
 389 sider – 348 kr.

Alle professionelle, som arbejder med familier og børn, har i løbet af deres uddannelse haft Kari Killén og hendes bøger om omsorgssvigt på deres pensumliste. Første udgave udkom for 25 år siden, en tung mursten, som fyldte godt i både reolen og tasken. De seneste udgaver er udkommet i to bind, hvor 'Omsorgssvigt I' indeholder det teoretiske grundlag for forståelse af omsorgssvigt og implikationer af omsorgssvigt, og 'Omsorgssvigt II' indeholder de behandlings- og interventionsmetoder, som hviler på det teoretiske grundlag beskrevet i bind 1.

5. udgave af bind 1 og 2 er udkommet i henholdsvis 2017 og i 2020.

Det er de færreste fagbøger, der står distancen i 25 år. Omsorgssvigt holder. Min nyuddannede kollega havde den på litteraturlisten i sin afsluttende opgave.

Hanne Lindhardt, MSA, sundhedsplejerske

Christian Taftenberg Jensen
KOM I MENTAL FORM MED IRONMIND
 Konsulentfirmaet Christian Jensen
 2020
 413 sider – 220 kr.
 e-bog, lydbog

Sådan træner du dig til et stærkt sind, som er rustet til at møde livets udfordringer, lyder undertitlen på bogen.

Redskabet er modellen IRON-MiND, som bygger på forskning om hjerne og krop. Den består af otte overordnede punkter, som er vist i en figur på en af de første si-

der. Forfatteren, som er tidligere FN-soldat med to udsendelser til Sarajevo bag sig, har desuden en masteruddannelse i positiv psykologi. Bogen er en omfattende beskrivelse af modellen og af artikler, teorier, tabeller, grafer, personlighedstests m.m., som tilsammen skal underbygge og styrke læserens arbejde med at fremme egen resiliens. Bogen blev affødt af et spørgsmål fra en krigsveteran, der handlede om, hvorfor nogen mennesker knækker og går i stykker pga. fysiske og psykiske belastninger, mens andre lærer af belastninger og kommer styrket ud på den anden side.

Stine Reintoft
KORT & GODT OM SAMARBEJDE
 Dansk Psykologisk Forlag 2020
 120 sider – 229,95 kr.

Forfatteren til denne bog er medforfatter til tre bøger med afsæt i positiv psykologi og mindfulness. Positionen er dermed klar. Bogen beskriver ømtålelige situationer som f.eks. reparation af et kollegialt forhold, der er endt med en meningsudveksling, genstart af samarbejde, der er blevet iltfattigt, samarbejde og faldgruber under covid-19, når fysiske møder ikke lader sig gennemføre, magt og retfærdighed, tillid i et team og det dysfunktionelle team – for nu at nævne det meste. Bogen er let at gå til med meget luft og bokse med væsentlige pointer. Sidst, men ikke mindst, en sympatisk opfordring til at arbejde for lethed i samarbejdet, f.eks. via det sproglige vi taler til hinanden.

Måske er det ikke nødvendigt at facilitere en opsamling, men blot samle op?

Sygeplejeftrykket findes i et enkelt kapitel

Anne-Katrine Mathiassen og Britta Hørdam
FOLKESYGDOMME
Grundbog til sygeplejefaget
 FADL'S Forlag 2020
 450 sider – 399,95 kr.

Redaktørerne har valgt diagnoser og lidelser med mindst en procents udbredelse i befolkningen. Det er blevet til otte områder: type-2 diabetes, hjerte-kar-sygdom, KOL, overfølsomhedssygdomme, muskel- og skeletsygdomme, osteoporose, cancer og psykiske lidelser. Målgruppen er primært sygeplejestuderende. Bogen indeholder en gennemgang af de valgte sygdomme i et stort set medicinsk perspektiv. Den indleder med at gøre opmærksom på, at der er brug for helt nye måder at organisere forebyggende og opfølgende indsatser til borgere med en eller flere kroniske lidelser. Det fremgår dog ikke af indholdet, hvilke bud der kan være på den nye organisering. Det ville ellers være spændende at få ideer til. Folkesygdommene gennemgås på klassisk medicinsk vis med den nyeste viden naturligtvis, men hvordan flere kroniske lidelser kan influere på hinanden, bliver dog ikke beskrevet. Hver sygdom gennemgås ud fra epidemiologi, ætiologi og med udgangspunkt i diagnosebeskrivelser. For de studerende, der er nysgerrige på sammenhænge mellem folkesygdomme, samfund og det levede liv i forhold til socioøkonomiske vilkår, køn, kultur og etnicitet er der ikke meget at læse.

Britta Hørdam og Anne-Katrine Mathiassen er redaktører. De har sat sygeplejeftrykket i kapitlet om osteoporose. Udgangspunktet er en bred forståelse af sygdommen, der gengives med både patientinvolvering, netværksorientering, sundhedsadfærd og pleje. I kapitlet om cancer – der er skrevet af læger ligesom alle de øvrige undtagen osteoporose-afsnittet – nævnes, at det kan være en fordel, at sygeplejersken bliver tilbage efter en vanskelig samtale for "at samle op på tvivlsspørgsmål, praktiske ting samt snakke tingene igennem" (s. 316). Nedladende, ja, det kan man godt synes. Der er nye referencer, en rig forsyning af faktabokse og studier til hver sygdom.

Marianne Mahler, sygeplejerske Dr PH

MEDLEMSTILBUD

FRITIDSBOLIGER

Sommer i Danmark 2021

VÆR MED I LODTRÆKNINGEN OM SOMMERFERIE I EN AF SYGEPLEJERSKERNES FRITIDSBOLIGER.

Sådan gør du:

Hvis du har oprettet dig på www.dsr-fritidsboliger.dk har du den 18. januar fået tildelt lodder til lodtrækningen. Lodderne skal være brugt senest den 24. januar inden kl. 23.59.

Lodtrækningen foretages den 25. januar.

Mandag den 8. februar åbnes der for restbooking.

dsr.dk/fritidsboliger

MEDLEMSTILBUD

HOTEL KOLDINGFJORD

Trænger du til en hyggelig vinterferie i Danmark?

Book til medlemspris på Hotel Koldingfjord i perioden 4. januar - 28. februar og nyd et ophold i de smukke omgivelser.

dsr.dk/rabatter

RE. MONTER. MÜNZEN
Goldman
1 FLOOR

MARKET

FULD TAKT
HØJERE NATTILLÆG

HØJERE NATTILLÆG
KØP TÅL
HØJERE NATTILLÆG

NORDLÅNDS
AMT

UD BETAL
EFTER
SL INDGREG
OVERGREG

FORHANDLING
- IKKE LOV

FORHANDLING
- IKKE LOV

NEJ
TIL NYT
EFTERSLÅB

FULD
TAKT

HØJERE
NATTILLÆG

SÅT
TAKTEN
OP

NEJ
TIL NYT
EFTERSLÅB

FORHANDLING
- IKKE LOV

HØJERE
NATTILLÆG

HØJERE
NATTILLÆG

SÅT
TAKTEN
OP

FORHANDLING
- IKKE LOV

indgreb
overgreb

DANSK SYGEPLEJERER
SLABER -

Foto: DANSK SYGEPLEJERHISTORISK MUSEUM

I 1973 strejkede sygeplejerskerne i seks uger hen over nytår i dét, der blev kaldt "Vinterkrigen".

VINTERKRIGEN FORTSÆTTER

*SYGEPLEJERSKERS LØN
SKAL VRISTES UD AF
HISTORIENS SKRUETVINGE*

Af **MARIANNE BOM**

Sygeplejerskers løn har i mindst et halvt århundrede siddet fast i historiens skruetvinge. Protester og strejker har der været mange af. Men de har ikke kunnet rykke ved sygeplejefagets uretfærdige placering i bunden af lønhierarkiet, som senest blev stadfæstet ved tjenestemandreformen i 1969. Det offentlige lønsystem er stift og fastlåst. Det sandsynliggør en ny rapport fra Institut for Menneskerettigheder, der – netop som forhandlingerne om overenskomsterne i 2021 går i gang – anbefaler en ligestillingsreform med ekstra penge til de kvindedominerede fag.

FOR LIDT OG FOR LANGSOMT

Der er ikke lige løn for lige arbejde i Danmark, og der er ingen forbedringer at spore i det seneste 50 år for kvindefagene set under ét, viser ny rapport.

Af **MARIANNE BOM** · Foto **NIKOLAI LINARES** og **BAX LINDHARDT**

”Det går alt for langsomt fremad.” Det mener sygeplejerske Lin Ørnsholt Kirkmand fra Gentofte Kommune om udviklingen i sygeplejerskers løn forud for forhandlingerne om ny overenskomst i 2021.

Nu har hun og andre utålmodige sygeplejersker fået nye argumenter på hånden i en ny rapport fra Institut for Menneskerettigheder: ’Kvindefag i historisk skruetvinge’.

Sygeplejersker og de andre kvindedominerede fag i det offentlige får for lidt i løn i forhold til mandedominerede og ”blandede” fag, peger forskernes analyse på.

Der er ikke lige løn for lige arbejde i Danmark, og der er ingen forbedringer at spore i de seneste 50 år for kvindefagene set under ét.

”Det offentlige lønhierarki har været statistisk i hvert fald siden 1969, og lønsyste-

met belønner ikke, når man i kvindefag påtager sig mere uddannelse. Tværtimod. Kvindefagene ligger faktisk lavere lønmæssigt i 2019 end i 1969, når man måler på gennemsnitsløn i forhold til uddannelsernes længde,” siger historiker, ph.d. og postdoc Astrid Elkjær Sørensen fra Aarhus Universitet, der har været med til at lave rapporten.

Uretfærdigheden har eksisteret, i hvert fald siden Folketinget i 1969 vedtog en

tjenestemandsreform. Allerede dengang erkendte politikerne, at de videreførte et uretfærdigt lønhierarki med rødder langt tilbage i tiden.

Egentlig ville de gerne have lavet et nyt, mere retfærdigt hierarki efter objektive kriterier som f.eks. uddannelse. Men de nåede det ikke, fordi det hastede med at få en central økonomisk styring af den hurtigt voksende velfærdsstat.

For sygeplejerskerne betød det, at de i 1969 blev sat på et lavere trin, end deres uddannelse ellers talte for. Men datidens politikere forventede, at lønsystemet ville være fleksibelt. Fagene skulle nok over tid komme på rette hylde.

”Det skete bare ikke, og det er træls,” synes sygeplejerske Lin Ørnsholt Kirkmand. Hun er klinisk vejleder og gruppeleder på plejehjemmet Jægersborghave i Gentofte:

”Jeg bliver dybt frustreret, når jeg hører, at vores løn stadig ligger i den samme kasse på den samme hylde. Jeg er ked af, at der ikke bliver sat mere pris på os. For jeg er stolt af mit fag og det, som jeg og mine kolleger gør. Der er sket rigtig meget med sygeplejerskers faglighed på de 50 år, som vi burde have anerkendelse for.”

Sygeplejersker har vundet mest

Med til historien hører dog, at der faktisk er godt nyt for sygeplejersker i rapporten.

Sygeplejersker er det kvindedomineerede fag, der har klaret sig bedst. Faget er rykket et par pladser op i det offentlige lønhierarki, hvor de har overhalet socialrådgivere og jordemødre. Sygeplejerskerne har også fået et større udbytte på gennemsnitslønnen ved at forlænge deres uddannelse, end pædagoger og jordemødre har.

”Dansk Sygeplejeråd har haft en strategi om at tage kampe for at opnå bedre løn. Der har været mange strejker igennem tiden, og på den måde har sygeplejersker vundet mere end de andre kvindefag. Men det har også kostet noget at strejke, og sygeplejersker har afgivet noget fleksibilitet til arbejdsgiverne til gengæld for den løn og de goder, de har fået,” siger Astrid Elkjær Sørensen.

Trods de faglige sejre har hverken sygeplejersker eller de andre kvindedomi-

nerede fag opnået lige løn for lige arbejde, konstaterer rapporten. Kvindefagene har heller ikke fået det afkast af længere uddannelser, som man kunne forvente. Snarere tværtimod.

Politikerne har et ansvar

Normalt er løn noget, der i Danmark aftales af dem, der kender arbejdspladserne bedst: lønmodtagere og arbejdsgivere. Ifølge den danske arbejdsmarkedsmodel

↑ Historiker **Astrid Elkjær Sørensen** har skrevet ph.d.en "Vi har fundet os i alt for meget". Hendes forskning dokumenterer, at sygeplejerskers løn ligger for lavt på løntrappen.

skal regering og Folketinget holde sig langt væk.

Men når ambitionen er ligeløn, må politikerne på banen, konkluderer den nye rapport.

”Problemet er simpelthen for komplekst til, at det kan løses ved overenskomstforhandlingerne, og i øvrigt har politikerne selv været med til at skabe uligheden i 1969,” siger Morten Emmerik Wøldike, sociolog og leder af Institut for Menneskerettigheders arbejde med køns- ligestilling.

”Retten til lige løn for lige arbejde er velbeskrevet i internationale konventioner og dansk lov. Derfor er politikere, arbejdsgivere og fagforeninger forpligtet

til at sikre, at der ikke sker kønsdiskrimination på det danske arbejdsmarked. De skal sørge for, at der tages initiativer til at udjævne de kønnede lønforskelle, som fører til en betragtelig økonomisk ulighed mellem kvinder og mænd hen over et livsperspektiv,” siger han.

Brug for en ligestillingsreform

Institut for Menneskerettigheder anbefaler en ligestillingsreform af det offentlige arbejdsmarked. Regeringen og arbejdsmarkedets parter skal sammen lægge en langsigtet plan, der år for år sikrer de kvindedominerede fag større lønstigninger end de andre, så ligeløn til sidst bliver en realitet.

Pengene skal komme fra øremærkede puljer på finanslovene og eventuelt også fra ”ekstrabetalinger” til kvindefagene ved overenskomstforhandlingerne.

Særskilte puljer på finansloven er netop, hvad Dansk Sygeplejeråd har kæmpet for i de seneste år. Også her har analysen været, at ligelønsproblemet ikke kunne løses fuldt ud af arbejdsmarkedets parter.

Men det er faktisk lykkedes kvindefagene at få en ekstra pose penge ved overenskomsterne. I 2018 fik de for første gang et større stykke af kagen – lønrammen – end de andre fag.

”At komme dertil har krævet lang tids kamp,” fortæller historiker Astrid Elkjær Sørensen. DSR stillede kravet om en særlig pulje første gang i 2007. Da det ikke lykkedes, og da forhandlingsresultatet ikke var godt nok i 2008, gik de kvindedominerede fag i Sundhedskartellet, FOA og BUPL i strejke.

Konflikten varede otte uger. Så greb regeringen ind. Udbyttet for sygeplejerskerne var en ekstra stigning på 0,5 procentpoint i forhold til det forkastede resultat. Desuden nedsatte regeringen en lønkommission, som i 2010 konstaterede, at et kønsopdelt arbejdsmarked leder til ulige løn mellem kvinder og mænd.

Hvad kan DSR sætte næsen op efter?

Nu står DSR igen over for forhandlinger om overenskomsten, og et hovedkrav er igen mere i løn. Da fagbladet *Sygeplejersken* i sommeren 2020 spurgte arbejdsmarkedsforsker Laust Høgedahl fra Aalborg Universitet om hans forventninger til resultatet i 2021, svarede han:

”Jeg lyder som en sortseende gammel mand fra Nordjylland, men der er nok ikke så meget at sætte sin næse op efter ... Det bliver svært for sygeplejerskerne. Der er så mange faktorer, som vil arbejde imod et stort lønhop.”

Sygeplejerske Lin Ørnsholt Kirkmand er klinisk vejleder og gruppeleder på plejehjemmet Jægersborghave i Gentofte.

Lønhierrarkiet i det offentlige

De fleste faggrupper har kun flyttet sig en smule eller slet ikke i lønhierrarkiet i det offentlige siden 1969. Det tyder på, at hierrarkiet med få undtagelser er fastlåst og ikke ændres væsentligt ved overenskomstforhandlingerne. Knap halvdelen af fagene bevarer deres plads, og når den anden halvdel flytter lidt på sig, skyldes det især, at sygeplejersker, lokomotivførere og politi er rykket op.

MINDRE AFKAST AF UDDANNELSE

Selv om de kvindedominerede fag blev indplaceret for lavt i lønhierrarkiet i forhold til deres uddannelse i 1969, var der faktisk større sammenhæng mellem uddannelse og løn dengang end i 2019. Det viser en anden sammenligning mellem løn og længden på uddannelse i rapporten 'Kvindefag i historisk skruetvinge'. Læs mere på www.menneskeret.dk/udgivelser/tjenestemandreform

Han henviste til de generelt hårde økonomiske tider med masser af andre offentlige udgifter på grund af coronaen. Han pegede også på usikkerheden på det private arbejdsmarked, hvor der ikke rigtig var udsigt til lønstigninger midt i en global dobbelt sundheds- og økonomisk krise.

De private lønninger er interessante for sygeplejerskerne, fordi de smitter af på udviklingen i det offentlige. Tilbage i 1987 aftalte parterne en reguleringsordning, som betyder, at det offentlige aldrig må blive lønførende.

Laust Høgedahl, mener du stadig, at der ikke er det store at hente i 2021?

”Ja, det fastholder jeg. Den private lønudvikling har godt nok ikke lidt så meget hidtil under coronaen, men der er en afmatning af økonomien og stor usikkerhed i forhold til de kommende år, fordi vi ikke rigtig ved, hvordan det kommer til at gå med den der vaccine.”

For sygeplejerskerne bliver det spændende at se, om de igen kan få andre faggrupper med på, at de skal have ekstra penge. Det kan jo være, at skævdelingen fra 2018 kommer til at gentage sig.

”Det var små beløb, kvindefagene fik som ekstra puljer i 2018. Men det kan få større betydning, hvis de får det to gange i træk, og det kan jo siden hen blive en tradition, at man har en fast omfordeling,” siger Laust Høgedahl.

God idé med dialog med regeringen

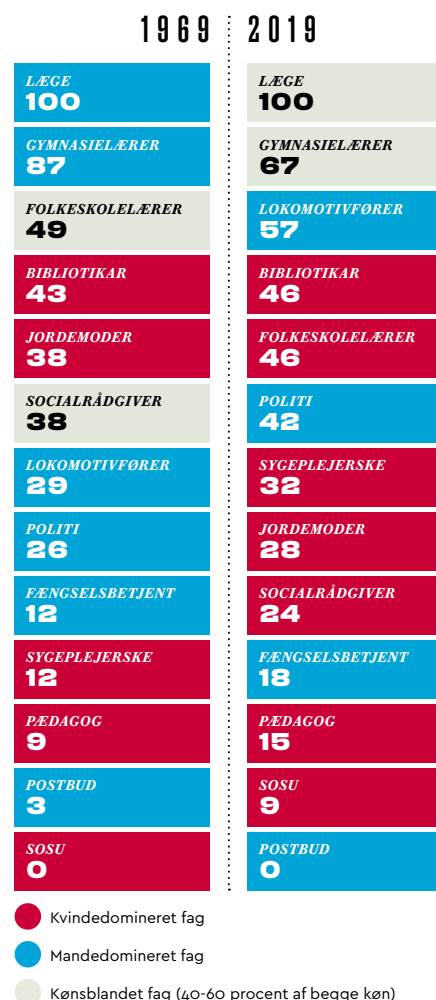
Mener du, at arbejdsmarkedets parter alene kan hjælpe sygeplejerskerne af med det historiske efterslæb?

”Jeg vil næsten sige: Hvis aftalemodellen ikke kan løse problemet, hvem skulle så gøre det? Det med at gå til Christiansborg er et stort indgreb i den danske løndannelse. Ulempen kunne være at mange andre faggrupper også ville gå til politikerne i stedet for til forhandlingsbordet, og så risikerer vi at underminere aftalemodellen, som ellers har vist sig effektiv til at finde innovative løsninger på svære problemer. Men det er rigtig nok, at aftalemodellen ikke har været god til at ændre på de interne lønrelationer i det offentlige – herunder at få de faggrupper, der ligger lavest på lønstigen, til at kravle op.”

Laust Høgedahl er enig med Institut for Menneskerettigheder i, at det er en god idé, at regering, fagforeninger og arbejdsgivere i det offentlige går sammen om at løse den historiske skruetvinge.

”Indplaceringen i 1969 var en politisk beslutning, og siden er det ikke lykkedes med de gængse våben i aftalemodellen at hæve lønnen relativt for de nederst placerede grupper i det offentlige. Derfor giver det god mening at tage det her alvorligt og lave en trepartsdrøftelse mellem arbejdsmarkedets parter og den lovgivende magt, for det er på en eller anden måde i det felt, problemet skal løses,” siger Laust Høgedahl.

”Desuden er der stadig for meget uklarhed om lønninger og især om ligelønnen på det danske arbejdsmarked. Det trækker udviklingen i langdrag,” siger han. Derfor opfordrer han til, at man efter svensk forbillede opretter et uafhængigt organ i Danmark, der holder øje med, hvordan det går med at opnå lige løn for lige arbejde. ●

Note: Lønhierrarkiet er opstillet på baggrund af gennemsnitslønninger fra 1969 og 2019. Faggrupperne er placeret på en skala fra 0 til 100, hvor den laveste løn er sat til 0 og den højeste til 100. Tallene ud for hver faggruppe fortæller, hvor deres løn placerer sig på skalaen. De 13 faggrupper repræsenterer 46 pct. af de offentligt ansatte. Et fag er angivet som hhv. kvinde- og mandedomineret, hvis der er over 60 pct. af samme køn. Kilde: Institut for Menneskerettigheder og Astrid Elkjær Sørensen

MARIETTAS OPRØR MOD URETFÆRDIGHEDEN FRA 1969

Tekst **DITTE SCHARNBERG** · Foto **JONNA FUGLSANG KELDEN**

Mariettas vej ind i sygeplejen går over uddannelsen som social- og sundhedsassistent, som hun afsluttede i 2013. Sygeplejestudiet afsluttede hun i 2019: "Mit ønske og behov var at få flere kompetencer med i rygsækken. Det var imidlertid først nogle år inde i studiet, at det virkelig gik op for mig, hvad der karakteriserer vores fag: det at tænke i helheder ud fra en undersøgende, opsøgende og kritisk tilgang."

Dette er et uddrag af et længere interview med Marietta Annie Pedersen bragt af DSR Kreds Midt. Læs den fulde version på dsr.dk/kredse/midtjylland/nyhed/vi-skal-samle-os

Sygeplejerske **Marietta Annie Petersen** er græsroden, der har fået en spire til at vokse til et kor af stemmer med Facebookgruppen 'Sygeplejersker er mere værd'.

For 39-årige Marietta Annie Petersen er dagligdagen ikke alene præget af arbejdet som sygeplejerske på Intensiv/NISA Afdelingen, Regionshospitalet Silkeborg og familielivet med mand, datter og mandens søn. Stort set alle andre ledige øjeblikke bliver brugt i græsrodsarbejde i og for Facebookgruppen 'Sygeplejersker er mere værd', som Marietta tog initiativ til i september 2020.

"Jeg er nok skruet sådan sammen, at jeg forsøger at handle mig ud af de problemer, jeg ser omkring mig. Sådan slå på tromme og kalde til kamp. Det har så udviklet sig helt vildt fra tanken om at råbe højt til noget langt mere fokuseret og organiseret. Og hvor er det en spændende læreproces."

Kompetencer forsvinder

Marietta trives med sit arbejde som intensivsygeplejerske, men hun er alvorligt bekymret for fremtiden.

"Vi taler om et sundhedsvæsen i forandring, selv om det reelt er i stilstand. Der er tale om en forældet struktur i forhold til nye behov. Der skæres mere og mere, og i forhold til sygeplejerskers indsats fjerner man incitamentet på grund af dårlig løn og manglende anerkendelse. Nogle siger stop ved at forlade faget, andre brænder ud, og så smutter de. Min oplevelse er, at vi lige nu i alvorlig grad ser kompetencer forsvinde.

Måske mange sygeplejersker brænder ud, fordi vores egenomsorg ikke er høj nok. Vi forsøger kontinuerligt at være patienternes og borgernes værn mod et sundhedsvæsen, der hele tiden er underlagt sparekrav og med stressede hverdage med mindre fokus på patienternes reelle behov. Vi er patienternes advokater, men det bliver for mange på bekostning af overskud til at passe på sig selv."

En fremtid i faget?

Marietta gør sig også overvejelser om sit eget arbejdsliv som sygeplejerske.

"Som sygeplejerske vil jeg ikke være en del af en faggruppe, der ikke kan overleve

på sigt på ordentlige vilkår. Som rammerne er nu, kniber det alvorligt med at fastholde både erfarne og yngre kolleger, og mange arbejdspladser er mere præget af svingdør end kontinuitet, så der skal ske noget.

Der er mange tegn på, at de unge ikke vil finde sig i forholdene. For dem er sundhedsprofessionen et arbejde, en karriere. De vil tjene penge og også have et familieliv til at hænge sammen.

Jeg har uddannet mig som sygeplejerske i relativt sen alder. Det var et bevidst valg, og jeg brænder for mit fag, men jeg er også i tvivl. Hvis jeg skal blive i faget, så kræver det først og fremmest anerkendelse."

Anerkendelse er afgørende

For Marietta handler anerkendelse af sygeplejersker om flere elementer:

"Vores lønindplacering er udtryk for mangel på samfundsmæssig anerkendelse og virker demotiverende – jeg er nemlig stolt af mit fag. Men systemerne presser og presser og suger og suger. Det er ikke væltet – endnu – fordi mange mennesker kæmper hver dag. Vi opretholder systemet, ikke fordi sygepleje er et kald, men fordi vi kan og gør det, der kræves af os for patienterne og borgerne. Men vi er i en situation, hvor mennesker, medarbejdere, vælter. Når man ikke anerkendes lønmæssigt, virker det demotiverende i forhold til hele tiden at blive mødt med forventning og krav om at yde noget ekstra. Og hvis ledere på arbejdspladsen så ikke er fagligt anerkendende, og fagforeningen heller ikke ser os, så er det svært at være i.

Jeg tror, at det er nogle af grundene til, at spørgsmålet om mere i løn bliver så afgørende for mange sygeplejersker. Og da udsigterne ikke ligefrem er lovende, tror jeg, mange oplever, at vi som faggruppe er slået lidt hjem lige nu – uanset alle de pæne ord om os i denne coronatid.

Navlepilleri og selvynk er for mig at se ikke vejen frem. Vi har brugt alt for meget tid på at tale vores fag og DSR ned. For

mig er det afgørende, hvordan vi som faggruppe agerer i samfundet, og at vi gør det i samlet flok."

#sygeplejersker er mere værd

Facebookgruppen 'Sygeplejersker er mere værd' består i skrivende stund af 17.300 medlemmer. Dens formål er "at skabe opråb, så politikerne tvinges til at forholde sig til udfordringerne med at rekruttere og fastholde sygeplejersker i det offentlige sundhedssystem. Hovedformålet er at skabe debat omkring behovet for en revurdering af tjenstemandsreformen fra '69".

"Revurdering af vores lønindplacering i forbindelse med tjenstemandsreformen i 1969 er det helt afgørende, hvis vi vil opnå ligeløn. Og det SKAL vi have, det har vi ret til. Vi skal ikke længere som i '69 ses på som "et husmoderligt omsorgsfag". Mange har indset, at der er sket meget afgørende med faget i årtierne siden. Men man har ikke taget konsekvensen.

Den dagsorden er større end mig og gruppen, men vi skal være med til at skabe debatten og presse på."

Det er vigtigt for Marietta at understrege, at foreningen IKKE er et alternativ til Dansk Sygeplejeråd (DSR), ligesom Facebookgruppen ikke er rum for udveksling af kritik af DSR.

"I min optik rummer DSR store kompetencer og rigtig megen passion i det arbejde, fagforeningen udfører. Men jeg drømmer om, at det skal nå længere ud."

Pæne pigers oprør nødvendigt

Marietta lægger vægt på at understrege, hvordan græsrodsarbejdet er en læreproces for hende og mange andre i gruppen.

"Vi er jo blevet klogere på, at der har været ildsjæle gennem alle årene, der har prøvet alle tænkelige tiltag mod 1969-tjenstemandsreformens indplacering af sygeplejersker. Men indtil nu har det jo ikke flyttet afgørende. Og vi skal jo også være opmærksomme på, at hele landet ikke bliver trætte af sygeplejersker, der råber på mere i løn og flere hænder.

Historisk set bliver vores initiativ måske heller ikke det, der flytter afgørende. Og mange vil nok nå et udbrændtheds punkt, hvis kampen for anerkendelse ikke giver resultat. Men vi må holde gang i 'de pæne pigers oprør'. Der skal gøres op med fortidens spøgelse!" 📍

TILBAGE TIL FORHANDLINGS- BORDET

Til april 2021 udløber de aftaler, som sygeplejerskerne indgik med staten, regionerne og kommunerne om løn og arbejdsvilkår i 2018. Dansk Sygeplejeråd og den øvrige fagbevægelse skal derfor i januar i gang med forhandlinger om nye overenskomster med arbejdsgiverne i den offentlige sektor.

Af **MARIANNE BOM**

Hvilke krav lægger I på bordet? Det fortalte lønmodtagerne og arbejdsgiverne i kommuner, regioner og staten hinanden den 15. december, 2020.

Forhandlingerne begynder her i januar, og de nye overenskomster skal være klar, når de gamle udløber 1. april. Et hovedkrav fra Dansk Sygeplejeråd for alle sygeplejersker er mere i løn. Derudover er der for sygeplejersker i kommuner og regioner krav om bedre arbejdsvilkår og et styrket værn om fritiden, som kan opnås gennem bedre arbejdstidsbestemmelser. Desuden skal de ligeløns- og lavtlønspuljer, der blev vedtaget i 2018 og særligt kom de kvindedominerede fag til gode, fortsætte og tilføres flere penge.

Find de udvekslede krav under artiklen 'OK21: Bedre løn og arbejdsvilkår' på dsr.dk

Foto: ASTRID DALUM

ALLE STEDER EFTERSPØRGES BEDRE LØN

Simone Chemnitz

Uddannet 2015. Intensivsygeplejerske på Neuro- og Traumeintensiv på Aalborg Universitetshospital.

Er det rigtigt, at løn er vigtigst?

”Ja, det efterspørger sygeplejersker alle steder. Sygeplejersker skal honoreres for det uddannelsesniveau og det ansvar, de står med. Der skal være flere løntrin og mulighed for flere kompetencetilæg. Det vil for mit vedkommende give en større motivation til at dygtiggøre sig og blive i faget. Lige nu står jeg til den samme løn fra jeg er 34 til jeg går på pension som 73-årig. Det er super demotiverende.”

Hvad tænker du om kravet om at værne om fritiden?

”Før corona var det ikke noget, jeg tænkte over. Nu kan jeg se, at det er barsk, specielt for en børnefamilie, når man skal være klar til en ny vagtplan inden for 72 timer. Jeg kan også være nervøs for, at arbejdsgiverne er begyndt at ansætte sygeplejersker generelt i en klinik og ikke i en bestemt afdeling. Det kan blive en glidebane, hvor man kastes rundt mellem forskellige vagtplaner og fra ambulatorier til sengeafdelinger. Jeg bliver oprigtigt nervøs for patientsikkerheden.”

Hvad mener du om forslaget fra Institut for Menneskerettigheder om, at regeringen og arbejdsmarkedets parter skal lave en ligelønsreform?

”Det kan man ikke sige noget imod. Vi vil gerne gøre op med det fastlåste lønhierarki. Kan det ikke løses ved overenskomstforhandlingerne, er jeg klar fortaler for, at man løser det ved lov. Der skal gøres op med Tjenestemandsureformen fra 1969, der skaber vrede i vores fag.”

FRITIDEN ER KOSTBAR

Lin Ørnsholt Kirkmand

Uddannet 2014. Klinisk vejleder og gruppeleder på plejehjemmet Jægersborghave i Gentofte Kommune.

Er det rigtigt, at løn er vigtigst?

”Ja, for det handler om at give anerkendelse for vores enorme indsats og vores omstillingsparathed, og så handler det om at fastholde sygeplejersker. Jeg kan jo læse, at hver sjette overvejer at skifte job, og her spiller lønnen en rolle.”

Hvad tænker du om kravet om at værne om fritiden?

”Fritiden er kostbar. Det er der, man lader op. Jeg elsker mit fag, men det er et fag, hvor man giver meget af sig selv. Vi er fleksible og møder op til jul, aften og nat. Vi kan ikke bare lukke ned, og hvis der mangler nogen på arbejdet, så tager vi en ekstra vagt. Men vi skal passe på os selv, så derfor er det vigtigt at værne om fritiden.”

Hvad mener du om forslaget fra Institut for Menneskerettigheder om, at regeringen og arbejdsmarkedets parter skal lave en ligelønsreform?

”Jeg tænker, at man fra politisk hold er nødt til at gøre noget for at fastholde sygeplejersker i faget. Mange sygeplejersker overvejer at skifte til noget andet, og jeg kan høre på dem, jeg blev uddannet sammen med, at mange af dem ikke rigtigt går glade på arbejde. Man taler om, at der er brug for flere sygeplejersker, og så ligger vores løn næsten på samme bundniveau i hierarkiet som i 60'erne. Det er jo helt vildt.”

TID TIL ORDENTLIG SYGEPLEJE

Lene Hougaard

Uddannet 2009. Sygeplejerske på bostedet Kildebakke i Assens Kommune.

Er det rigtigt, at løn er vigtigst?

”Hvis det handler om, at du skal have nogen ansat som vil blive i jobbet, så skal der en løn til, der matcher ansvaret. Men det handler også om, at der skal være nogle arbejdsvilkår i jobbet, så tingene hænger sammen, og du ikke får stress. Der skal være tid til at udføre ordentlig sygepleje.”

Hvad tænker du om kravet om at værne om fritiden?

”Det er nok endnu vigtigere end løn, fordi det grundlæggende handler om, at du skal have råderet over din egen tid og dit eget liv. Hvis en arbejdsgiver kan flytte rundt på dig i tide og utide både i forhold til tid og sted, så vil mange føle det grænseoverskridende. Hvordan vil du holde fast i de unge i faget, hvis de bliver skubbet rundt mellem dag-, aften- og nattevagter og samtidig skal have en familie til at fungere? Jeg synes, at vi skal have mulighed for faste aften- og nattevagter tilbage.”

Hvad mener du om forslaget fra Institut for Menneskerettigheder om, at regeringen og arbejdsmarkedets parter skal lave en ligelønsreform?

”Jeg synes, at det er en falliterklæring, at man har haft så mange år til at rette op og ikke har nået det. Nu er der nogen, der må tage fat om den nælde. Politikerne kan finde ud af bruge mange milliarder på den aktuelle situation med corona, så kan de vel også gøre noget ved ligelønnen, der har været et problem i hvert fald i 50 år.”

SYGEPLEJERSKERS LANGE KAMP FOR BEDRE LØN

Af MARIANNE BOM

Hvis nogen tror, at sygeplejersker er bange for konflikt, så kan de godt tro om igen.

Ser man tilbage i tiden, har Dansk Sygeplejeråd mange gange kæmpet for en bedre og retfærdig løn. Det fremgår af et nyt otte kg tungt bogværk om det offentlige aftalesystems historie skrevet af arbejdsmarkedsforskerne Jesper Due og Jørgen Steen Madsen.

I 1946 f.eks. kæmpede sygeplejerskerne præcis som i dag for en retfærdig indplacering i lønhierarkiet. De fik forbedringer, men de fik ikke opfyldt deres krav. Forfatterne opsummerer fagets skæbne således med afsæt i konflikten i 1946:

”Der skulle dog gå endnu en årrække, før DSR kom nærmere opfyldelsen af disse mål. Helt i mål i egen selvforståelse er de

vel aldrig kommet. Det fremgår af den senere historie, hvor militante aktioner fra sygeplejerskernes side kom til at præge både 1970’erne, 1990’erne og 2000’erne,” skriver de og tilføjer, at de mange konflikter viser, ”hvor vanskeligt det er at ændre på lønrelationerne”.

Læs her små glimt fra ’Det offentlige aftalesystems historie’ fra Syddansk Universitetsforlag.

Foto: DANSK SYGEPLEJEHISTORISK MUSEUM

Hjemmesygeplejersker var i første halvdel af 1900-tallet de dårligst betalte medlemmer af DSR. Her en sygeplejerske ansat i Fåborg Sygeplejeforening.

1941-1947 Blokkade af hjemmesygeplejen

Med socialreformen i 1933 kom der lovgivning om det arbejde, som DSR’s dårligst betalte medlemmer udførte ude i kommunerne. Det brugte DSR som afsæt for forhandlinger om bedre løn, og et kompromis blev indgået i 1941. Men parterne var uenige om fortolkningen, så i 1941 blokerede DSR de sygeplejeforeninger, der underbetalte sygeplejersker. Altså måtte DSR’s medlemmer ikke arbejde for disse arbejdsgivere. Først i 1947 blev der indgået en aftale, der banede vej for en ligestilling af hjemmesygeplejersker og sygeplejersker på hospitaler.

Foto: WALTHER MÅNSSON, NORDISK PRESSEFOTO

Maria Madsen (tv) stod i spidsen for DSR, da sygeplejersker deponerede deres opsigelser i 1946. Her sammen med statsminister Knud Kristensen og Gunhild Kirchheiner, formand for Rigshospitalets Sygeplejerskeforening.

1946 Den første "strejke" blandt tjenestemænd

Under 2. verdenskrig lavede en lønkommission et nyt forslag til, hvordan tjenestemænd skulle lønnes i forhold til hinanden. Sygeplejersker blev sat på niveau med ufaglærte, og det var de ikke tilfredse med, da sagen skulle afgøres i 1946. Som tjenestemænd kunne de ikke strejke, men de kunne deponere deres opsigelser for at lægge pres på arbejdsgiverne. Målet var at rykke to trin op på lønstigen, men sådan gik det ikke. I sidste øjeblik før sygeplejerskerne skulle fratræde, fik de lønforhøjelser i form af forskellige tillæg.

Foto: DANSK SYGEPLEJEHISTORISK MUSEUM

Sygeplejeelever i sygeplejerskeboligen fra dengang det var almindeligt at bo på hospitalet. Bispebjerg Hospital 1920-23.

1959 Opgør med betaling i naturalier

Sygehusene var meget længere, end DSR brød sig om, en verden præget af patriarkalske relationer mellem overlæger og læger og et matriarkalsk hierarki mellem sygeplejersker. Personalet havde traditionelt boet på hospitalet og fik til dels løn i form af kost og logi. I 50’erne var det system forældet, men først i 1959 slap sygeplejerskerne - længe efter lægerne - af med løn i naturalier. De fik en markant lønstigning i en overenskomst, som betød, at de nu også sparede op til pension. De behøvede ikke længere være tjenestemænd og kunne nemmere skifte job.

Foto: DANSK SYGEPLEJEHISTORISK MUSEUM

Kort tid efter den uretfærdige indplacering i lønhierarkiet i 1969 var sygeplejersker klar til at strejke for at få rettet op på lønnen.

1973-1974

Strejke i protest mod lønhierarki

I 1969 havde tjenestemandsoverenskomstene været med til at forme det lønhierarki, som blev stadfæstet i Folketinget med tjenestemandsoverenskomsten. Sygeplejerskerne var ikke i "magtens centrum" og fik ikke opfyldt ønsket om en ligeværdig indplacering med fag med tilsvarende uddannelse. Det kæmpede de for at få ændret med strejke i seks uger hen over nytår til 1974. Ønsket blev ikke opfyldt, men der kom forbedringer af lønnen.

1995

Sygeplejersker sagde nej til en pose penge

Ved overenskomstforhandlingerne i 1995 var det igen et krav fra sygeplejerskerne, at de ville have rettet op på den uretfærdigt lave løn. Det var de øvrige fagforeninger ikke med på, før de langt inde i forløbet tilbød en pulje på 37 mio. kr., der så næste gang kunne gå til andre grupper. Sygeplejerskerne sagde nej – bl.a. ud fra den betragtning, at det ikke battede nok. Der ville gå for lang tid, før

Formand for DSR, Kirsten Stallknecht, under forhandlingerne i 1995. Det endte med 29 dages konflikt.

det igen blev deres tur. Mens de andre lønmodtagere indgik forlig, endte sygeplejersker og hospitalslaboranter i konflikt i 29 dage.

1999

I konflikt igen

I 1999 gik sygeplejerskerne igen i strejke. Medlemmerne stemte ved urafstemningen nej til det forlig, DSR havde tilsluttet sig, og som alle andre i forhandlingsfællesskabet – på nær jordemødrene – accepterede. Lønkampen var ikke slut, selvom sygeplejersker siden indførelsen af Ny Løn-systemet i 1997 havde opnået større lønfremgang end andre offentligt ansatte ved lokale forhandlinger. Sygeplejerskerne endte med det samme resultat som de grupper, der ikke gik i konflikt.

2008

Kvinder på gaden for ligeløn

De kvindedominerede fag i Sundhedskartellet, FOA og BUPL gik i 2008 i strejke for ligeløn i otte lange uger, og medlemmerne måtte bagefter betale ekstra kontingent for at fylde strejkekasserne op. Det endte med en lille forbedring af resultatet fra forhandlingsbordet og en lønkommission, der konstaterede, at bl.a. sygeplejersker

ikke fik fuld lønvaluta for deres "investering" i uddannelse.

2018

Venerne giver kage

Sygeplejerskerne var i 2018 tilbage i det store forhandlingsfællesskab i stedet for at forhandle sammen med de andre "sundhedsfag". Hovedkravet var igen ligeløn, og fagbevægelsen blev for første gang nogensinde enige om at skære kagen – den samlede økonomiske ramme – ud på en måde, så de kvindedominerede fag fik det største stykke. Sygeplejerskerne fik en rekrutteringspulje, der bl.a. gav 800 kr. mere om måneden til sygeplejersker på medicinske afdelinger og akutmodtagelser. ●

Foto: DANSK SYGEPLEJEHISTORISK MUSEUM

Foran forligningsinstitutionen støttede medlemmer af DSR op om deres forhandlere i 2018

ANNONCE

ANNONCE

Anja Hansen, 28 år

- Er flyttet fra lejlighed i Slagelse til sin brors hus i Dianalund med kæresten Morten
- Er vokset op i Verup ved Dianalund
- Har studentereksamen fra HTX
- Uddannet sygeplejerske fra sygeplejerskeuddannelsen i Slagelse juni 2018
- Sygeplejerske på Hjerte-medicinsk Afdeling, Slagelse Sygehus, siden 1. juli 2018
- Afdelingens såransvarlige og superbruger i Sundhedsplatformen
- Uddannet klinisk vejleder

Usikkerheden kommer og går

Selvom Anja Hansen nu har to og et halvt års erfaring som sygeplejerske, kommer tvivlen på egen kunnen stadig i bølger. Og det overrasker hende, fortæller hun i sit femte interview med Sygeplejersken.

Tekst **KRISTINE JUL ANDERSEN** · Foto **CLAUS BECH**

”Det er gået op for mig, at der er flere bølger end bare det at være ny. Jeg har lige været nede i en bølgedal, hvor jeg ikke rigtig gad. Hvor jeg følte, at jeg ikke kunne noget, og lige om lidt opdager de, at jeg hverken kan finde ud af udskrivelse eller sår, og at jeg er dårlig til EKG og alt det andet, jeg er ansat til. Og så måneden efter oplever jeg, at det hele kører.”

Anja Hansen sidder i sofaen i sit nye hjem i Dianalund og for-

tæller, hvordan det går med at være sygeplejerske. Det er femte gang, *Sygeplejersken* besøger hende, siden hun blev færdig som sygeplejerske i sommeren 2018.

Vi har fulgt hende fra de første svære uger og måneder som nyuddannet, hvor det handlede om at overleve de første par år og så læse videre, til en stadig stærkere Anja Hansen, der gang på gang er blevet mere glad og sikker på sig selv.

Selv om Anja Hansen nu har været sygeplejerske i 2½ år, og anses som erfaren, kan hun stadig blive usikker og få præstationsangst. Det er kommet bag på hende.

Og glad for at være, hvor hun er.

Hun har taget ansvar på sin arbejdsplads på Hjertemedicinsk Afdeling på Slagelse Sygehus, hvor hun er blevet såransvarlig, udskrivelsesygeplejerske og superbruger i Sundhedsplatformen. I slutningen af november 2020 kunne hun krone sit cv med en uddannelse som klinisk vejleder.

Alligevel bliver tvivlen og præstationsangsten ved med at vende tilbage.

Erfaren, men stadig usikker

”I går var jeg på skills, hvor der var en sårstation og en udskrivelsesstation. Der tænkte jeg, at det klarer du nemt, Anja. For det er dit job. Men så tænkte jeg, shit, hvad nu, hvis de opdager, at jeg ikke kan en pind. Kollegerne var vildt nervøse og sagde, at du, Anja, du har bare styr på det. Hvilket gjorde mig endnu mere usikker,” fortæller Anja Hansen og fortsætter:

”Det gik jo fint nok. Men der var også ting, jeg ikke kunne svare på. Så står man der over for tre kolleger, og hvad tænker de, når jeg får penge for at kunne noget med sår, og så står jeg her til en skills og

kan ikke svare. Men det tænkte de ikke over. Bagefter sagde de: Du fik godt nok mange spørgsmål om det der. Så måtte jeg bare sige: Nå, synes I også det?”

Anja Hansen griner af situationen, men bliver hurtigt alvorlig igen.

”Jeg er ikke ny længere, og andre ser mig heller ikke som ny. Jeg er tværtimod den erfarne, som de kan spørge til råds. Det kan jeg jo godt lide, men nogle gange får jeg også præstationsangst. For jeg føler mig ikke altid så erfaren. Og det er kommet bag på mig. For nu kørte det ellers så fint.”

Sidst vi mødte Anja Hansen i starten 2020, følte hun sig godt tilpas på arbejdet. Hun havde været gennem et længere genoptræningsforløb med sine sårbare knæ og var efter en periode med deltids-sygemelding tilbage på fuld kraft.

25.000 skridt på coronaafsnittet

Så ramte corona landet. Og Slagelse Sygehus. Anja Hansen meldte sig frivilligt til at hjælpe til på coronaafsnittet. Kun for at opdage, at der ikke var styr på noget. Hun tog ansvaret på sig, hjalp og oplærte nye kolleger, der ikke havde haft patienter i 20 år, og tog over, da en ansvarshavende spurgte om hjælp til at udvide coronaafsnittet med en ny kerne af 12 sengepladser. For lige så meget som usikkerheden rumler bagest i hovedet i ny og næ, så var den gemt godt af vejen, de tre dage hun var der.

Hun endte dog med at gå mellem 20.000 og 25.000 skridt pr. dag på coronaafsnittet. Det kunne knæene ikke holde til, så hun kom tilbage på sin egen afdeling.

Undervisning skåner knæ

I efteråret tog hun uddannelsen til klinisk vejleder. Det betød, at hun arbejdede på halv kraft, hvilket var god aflastning for knæene. Hun håber, at uddannelsen også kan være med til at aflaste knæene på længere sigt.

”Jeg elsker at undervise. Jeg håber, at jeg måske kan blive ansvarlig klinisk vejleder på et tidspunkt. Det har den bonus, at det er mindre belastende, fordi man nogle dage er halvdelen af dagen i plejen og halvdelen i undervisning. Jeg skal ikke gå så langt, og jeg skal ikke nødvendigvis lave

så mange forflytninger. Jeg har i hvert fald tre studerende, der også kan lave noget,” smiler hun.

Anja Hansen går i forvejen ofte med studerende, og hun er glad for at være klædt bedre på til at tackle de svære situationer. F.eks. ikke at tage det personligt, hvis ens studerende ikke interesserer sig for det, man gør. De kan også have deres problemer.

Ny identitet

Hun kan dog føle sig ambivalent i rollen som vejleder.

”Jeg er kommet ud på den anden side, og jeg er rigtig glad for mit job. Men jeg havde ikke klarer at være ny sygeplejerske igen. Det har simpelthen været for hårdt. Samtidig står jeg og underviser studerende uden at tænke over, at jeg aldrig nogensinde vil gøre det, som de står overfor, igen.”

Anja Hansen er dog ikke i tvivl om, at der er flere ting, der har været afgørende for hendes første par år som sygeplejerske.

”Det har også været en fase i livet, hvor jeg er i gang med at finde mig selv. Jeg er ved at få en ny identitet. Som sygeplejerske. Da jeg arbejdede i sportsbutik, var jeg jo ikke butiksdamen. Der var jeg Anja. Men nu er jeg sygeplejersken. Når jeg tvivler nu, er det på mig selv som person. Og det gør det psykisk hårdt. Det er personlige nederlag, man lider. Det er ikke kun arbejdsmæssige.”

I hælene på Anja

Sygeplejerskens redaktion har været ”i hælene på Anja” siden sommeren 2018. Læs tidligere artikler i Sygeplejersken:

- nr. 3/2020: Sygemelding gav ny energi
- nr. 9/2019: Jeg er blevet robust
- nr. 14/2018: Ingen lys fremtid i sigte
- nr. 9/2018: Nyuddannet, nyt job ... og på glat

SYGEPLEJERSKER STYRKER SUNDHEDEN FRA BYRÅDSSALEN

Over hele landet er sygeplejersker aktive i kommunal- og regionalpolitik. De er med til at gøre sundhedsvæsenet bedre, hvor de er. *Sygeplejersken* har talt med tre af dem. De så gerne flere sygeplejekolleger i lokalpolitik til at skabe flere gode resultater.

Tekst KRISTINE JUL ANDERSEN

Foto NIKOLAI LINARES, MIKKEL BERG PEDERSEN og NILS LUND PEDERSEN

”Jeg husker første gang, jeg besøgte vores Center for Rehabilitering. Jeg fik helt ondt i maven, da jeg kom ind. Rehabiliteringscentret er lidt som et lille hospital med nogle virkeligt dårlige borgere. Det er psykisk syge, demente, kræftpatienter og komplekse diabetespatienter. De har alle mulige former for komplikationer. Her var ansat én sygeplejerske i dagtiden. Ellers var det kun social- og sundhedshjælpere. Ingen læger, ingen bioanalytikere og ingen sygeplejersker om natten.”

Sådan fortæller sygeplejerske Matilde Powers om sit første besøg på stedet i 2018. Hun var lige blevet valgt til byrådet i Furesø Kommune for Socialdemokratiet og blev med det samme udpeget til formand for Udvalget for sociale forhold, sundhed og et godt seniorliv.

”Det var lige på og hårdt. Så jeg satte mig for at finde ud af, hvordan vi driver området i Furesø Kommune, og hvad jeg ville forandre. Derfor tog jeg som det første på en dags praktik i alle de institutioner, som hørte under mit område. For at

forstå, hvad vi var derude,” fortæller den 38-årige sygeplejerske og politiker.

Det, der mødte hende i rehabiliteringscenteret, slog hende både personligt og fagligt.

”Vi har et kæmpe ansvar for fagligheden, og jeg blev virkelig bekymret for borgerne. Og sker der fejl, er det jo os politikere, der skal stå på mål for det,” siger Matilde Powers.

Derfor begyndte hun straks at arbejde på at få ændret forholdene på rehabiliteringscenteret. Og det har hun fået politisk opbakning til i byrådet.

Matilde Powers 38 år

- Opstillet og valgt til byrådet i Furesø Kommune for Socialdemokratiet ved valget i 2017.
- Sygeplejerske i Center for Sundhed i administrationen i Region Hovedstaden.
- Nu også folketingskandidat.
- Gift og mor til to.

Hvorfor stillede du op til kommunalvalg?

Jeg har haft tanken om at stille op i nogle år, motiveret af mit arbejde. Det startede, da jeg var på en børneafdeling, hvor jeg oplevede, hvor forskellig hjælp kommunerne gav. F.eks. fik forældre til handicappede børn nogle steder løn for at gå hjemme og passe deres barn. Andre steder ikke.

Jeg har været på flere forskellige børnehospitaler og har oplevet hvor forskelligt, man behandler børn både medicinsk, men eksempelvis også ift. hvor længe man er indlagt til observation for hjerne-rystelse. Det tændte noget i mig – for hvorfor bliver tingene gjort så forskelligt?

Jeg meldte mig ind i Socialdemokratiet i efteråret 2016 og blev endeligt opstillet i marts 2017. Ved valget i november 2017 blev jeg valgt med tredje flest stemmer. Nu er jeg også blevet folketingskandidat. Jeg kan se, at det batter, og vi bliver nødt til at få løftet sundhedsområdet.

”Siden har vi prioriteret at få ansat en læge og nogle flere sygeplejersker. De er meget glade derude, fordi der er kommet en helt anden faglighed på stedet. Og så er patienternes indlæggelsestid på stedet halveret,” siger Matilde Powers.

Dengang betalte kommunen mange penge for patienter, der lå på hospitalet, selvom de var udskrevet, fordi kommunen ikke havde nogen pladser til dem.

”Indsatsen på rehabiliteringscenteret betød, at vi nu havde plads til at tage imod patienterne. Så nu sparer vi også penge, fordi vi ikke længere skal betale dyre ventedage.”

Flere sygeplejersker, flere sejre

Sygeplejersker landet over bruger deres stemme i lokal og regional politik,

og Matilde Powers er en af dem. Hendes historie er et eksempel på, hvordan det er lykkedes for hende, med afsæt i sin faglighed som sygeplejerske, at være med til at ændre nogle forhold inden for sundhedsvæsenet til det bedre for både borgere og økonomi. Men hun gad godt, at hendes stemme var en del af et kor.

”Jeg ville ønske, at flere sygeplejersker gik ind i politik, så vi var flere, der sammen kunne tale sagen. Så er det ikke altid så afgørende hvilket parti, man kommer fra,” siger hun.

Hun mener, at de sundhedsfaglige stemmer kan gøre en stor forskel, når man skal prioritere, hvordan kommunens penge skal fordeles. Ikke mindst i en tid, hvor der kommer flere og flere sundhedsfaglige opgaver i kommunerne.

”Problemet er, at alt er bundet op på økonomi. Hvis vi bruger penge et sted, tager vi det fra noget andet. Så det er hele tiden en kabale, der skal gå op. I det spil handler det om, hvem der kan argumentere bedst. Jeg har en kæmpe fordel med min baggrund, når det handler om sundhedsområdet. Mange oplever det som stort og kompliceret. Der er mange fagtermer, og det er svært at forstå systemet. Når man har det sådan, er det også svært at pege på gode forandringer. Så vi ville

komme længere, hvis vi var flere, der havde det kendskab,” siger Matilde Powers.

Afværgede besparelser på rengøring

Marie-Louise Brehm Nielsen er sygeplejerske og medlem af byrådet i Lolland Kommune på tredje periode, opstillet for lokalisten 'Din stemme'. Hun ønsker sig også flere sygeplejersker blandt sine byrådskolleger.

”Det kunne give lidt mere medløb, hvis vi var flere. For man kan ikke tage fagligheden ud af en sygeplejerske. Det kommer til udtryk i de politiske kampe, man tager,” siger Marie-Louise Brehm Nielsen.

Hun oplever ligesom Matilde Powers, at hun kan være med til at gøre en forskel. Især inden for sundhedsområdet. Hun giver et eksempel på en af de sager, hvor hun er stolt over, at hun med sin sygeplejefaglige baggrund har fået indflydelse som politiker.

”Det handler meget om at spare penge her på Lolland. Sidste år fremlagde embedsværket et sparekatalog, hvor de ville skære ned på rengøringen, så de ældre på plejecentrene kun ville få gjort rent hver tredje uge i stedet for hver anden uge,” fortæller Marie-Louise Brehm Nielsen og fortsætter:

”Da jeg så det, tænkte jeg, at det kommer til at føre til endnu flere udgifter. Vi ved alle, at hygiejnen på plejecentrene i forvejen ikke er i top, så det mente jeg ikke kunne forsvares. Og her var det dejligt med en faglig indsigt. Jeg fik overbevist de andre i byrådet om, at det ikke ville være forsvarligt. Så det fik jeg stoppet.”

Rekordfald i genindlæggelser

Pia Buus Pinstrup er sygeplejerske og medlem af byrådet i Vesthimmerlands Kommune på tredje periode og medlem

af regionsrådet på første periode. Opstillet for Det Konservative Folkeparti.

”Mine kolleger internt i partiet spørger ofte: ”Hvad siger sygeplejersken til det?” De vil gerne have mit faglige syn på sagen, og jeg tager gerne sygeplejerskekasketten på. Den har jeg altid været stolt af,” siger Pia Buus Pinstrup.

Hun har i alle sine 11 år som byrådsmedlem siddet i sundhedsudvalget, hvor hun bl.a. har været med til at løfte hele plejehjemsområdet.

”Jeg har været med til at beslutte, at alle plejehjem skal have en sygeplejerske ansat. Det var der flertal for i byrådet. Men der var bekymring for, hvordan vi kunne nå i mål, da det jo ville være dyrere i drift,” fortæller Pia Buus Pinstrup, der dog ikke var i tvivl om, at det faglige løft kunne betale sig.

Pia Buus Pinstrup

36 år

- Opstillet og valgt til byrådet i Vesthimmerlands Kommune for Det Konservative Folkeparti i 2009. Her sidder hun på tredje periode.
- Opstillet og valgt til regionsrådet i Region Nordjylland i 2017.
- Genopstiller til regionsrådet ved valget i november 2021.
- Genopstiller ikke til byrådet.
- Sygeplejerske på Kræftafdelingen på Aalborg Universitetshospital.
- Fra den 1. januar 2021 midlertidig sygeplejerske på pandemifdelingen.
- Gift og mor til tre.

Hvorfor stillede du op til kommunalvalg og regionsrådsvalg?

Jeg havde lyst til at gøre en forskel lokalt og søge indflydelse. En ting er at udfylde rammerne som sygeplejerske, hvor man er. Men jeg ville også gerne være med

til at sætte de rammer, sygeplejerskerne arbejder under.

Jeg var medlem af Konservativ Ungdom, men det var ikke noget, jeg brugte tid på. Men så fik vi en borgmesterkandidat, der virkelig brændte for politik. En rigtig ildsjæl. Og så spurgte jeg, hvad jeg kunne byde ind med som ung kvinde på 25 år. Han sagde, at der var mange i grå jakkesæt i byrådet, og de havde brug for nogen, der oplever verden. Så han opfordrede mig til at stille op. Og så blev jeg valgt ind.

Næste gang stiller jeg kun op til regionsrådet. Der er kun 24 timer i døgnet, og mine børn bliver ikke ved med at være små. Det er ikke fordi, jeg fravælger lokalpolitik, men jeg kan godt lide sundhedspolitik. Det er det, jeg ved noget om, og det er der mest af i regionen. Og der er brug for nogle sundhedsfaglige kræfter.

”Det betød, at indlæggelsestal og genindlæggelser faldt markant. Og vi blev den kommune, hvor det faldt mest. Fordi der var mega meget fokus på det. Der kunne jeg ikke lade være med at sige: ”Hvad sagde jeg – det betaler sig at hæve fagligheden. Det flytter noget for borgerne”,” smiler Pia Buus Pinstrup.

Genindfører aftenåben skadestue

Ved valget i 2017 stillede Pia Buus Pinstrup også op til regionsrådet i Region Nordjylland og blev valgt. Her udnytter hun også sit faglige kendskab – på godt og ondt.

”I forbindelse med budgetaftalen i regionen i år skulle vi have lavet nye lægevagtaftaler, og i Nordjylland gav det anledning til at lave en ny struktur. Den lægevagt, vi havde i min kommune, blev fjernet. Jeg kunne godt have valgt at stem-

me imod, men fagligt syntes jeg, der var for lidt aktivitet til, at det gav mening,” fortæller hun og fortsætter:

”Så min faglighed gjorde, at jeg stemte for. Det kan godt være, jeg får skældud for det lokalt. Men jeg synes, at alle skal behandles lige. Hvis det kræver, at man må til Aalborg, så må det være sådan. Vi mangler læger, så det gælder også om ikke at belaste dem, vi har. Men det var svært.”

Det gav hende dog et godt udgangspunkt for at forhandle en anden mærkesag, der gik på at få genindført aftenåben på skadestuen på Farsø Sygehus, som blev nedlagt i forbindelse med budgetaftalen det første år, hun sad i regionsrådet.

”Jeg havde det sådan, at hvis jeg ikke fik noget på skadestuen, ville jeg ikke være med i budgettet i år. Og det lykkedes,” siger Pia Buus Pinstrup.

Lokalpolitikeres løn

KOMMUNER

Medlemmer af en kommunalbestyrelse får et fast vederlag på 89.314 kr. om året. I kommuner med et indbyggertal på over 80.000 indbyggere udgør vederlaget dog 107.178 kr., og i Københavns Kommune er vederlaget 125.039 kr.

Den enkelte kommunalbestyrelse kan beslutte at yde vederlag til medlemmer af bestemte udvalg, til udvalgsformænd og næstformænd.

Læs mere om vederlag til kommunalpolitikere i 'Bekendtgørelse om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv'.

REGIONER

Medlemmer af et regionsråd får et fast vederlag på 107.534 kr. om året.

Regionsrådet kan beslutte at yde udvalgsvederlag til udvalgsformænd og til medlemmer af bestemte udvalg.

Læs mere om vederlag til regionspolitikere i 'Bekendtgørelse om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af regionale hverv'.

Vi har spurgt to forskere i lokal og regional politik, hvilken betydning ens faglige baggrund har for ens politiske succes. Men begge svarer, at det ikke er et emne, der er blevet forsket i. De tre sygeplejersker er dog ikke i tvivl om, at de med deres baggrund kan gøre en forskel for borgerne gennem deres politiske stemmer. Det viser deres eksempler også.

De tror, at de vil kunne nå endnu længere, hvis der var flere sygeplejersker og andre sundhedsfagligt uddannede i lokalpolitik. ☉

POLITIK KRÆVER FAGLIGE KOMPRUISER

En del af politik er også at kunne gå på kompromis. Og sluge faglige kameler. Det er svært, men nogle gange nødvendigt, fortæller tre sygeplejersker, der også er kommunal- og regionsrådspolitikere.

Tekst KRISTINE JUL ANDERSEN

Det kan være svært at være politiker i såvel regional som lokal politik, når man er i mindretal, og ens argumenter kommer til kort. For lige så stor glæde det giver, når man får gennemført en af sine mærkesager, lige så svært kan det være at sluge kameler, når det ikke lykkes. Især når ens faglighed fortæller en, at det er helt forkert.

Det har de tre sygeplejersker Matilde Powers, Marie-Louise Brehm Nielsen og Pia Buus Pinstrup alle oplevet i forbindelse med deres politiske virke i henholdsvis Furesø Kommune, Lolland Kommune og Vesthimmerlands Kommune samt Region Nordjylland.

”Da vi i år lavede budget i kommunen for 2021, måtte jeg gå på kompromis med min faglighed. Det var virkelig svært,” siger Pia Buus Pinstrup og forklarer hvorfor.

Vesthimmerlands Kommune har en sygeplejeklinik, hvor borgere kommer ind og får hjælp i stedet for, at sygeplejerskerne kommer til dem. Der er en målsætning om, at de skal se 25 pct. af borgerne i kommunen.

”I budgetforslaget ville man stramme skruen, så sygeplejeklinikken skulle tage sig af 30 pct. af borgerne. Inden for samme rammer. Jeg sloges indædt for at sige, at det ikke gav mening. Man kan ikke bede terminale og psykisk syge om at komme ind i klinikken. Det er fysisk umuligt. Og med de vagtplaner, sygeplejerskerne har, kan de ikke lave mere,” påpeger Pia Buus Pinstrup.

Spareøvelsen skal give en halv million. Men hun tvivler på, at den bliver indkasseret.

”Jeg var meget imod den besparelse, men var det nok til at gå fra et helt budget? Det må man jo gøre op. Og der gik jeg på kompromis,” fortæller hun.

Fastliggerfest ved hospice

I Lolland Kommune er det også besparelserne, der gør det svært for Marie-Louise Brehm Nielsen.

”Det er svært, når man sidder og skal spare 20 millioner på noget, hvor det står hårdt til i forvejen. Især, hvis man kan se, at det i sidste ende vil gøre tingene dyrere. Så kan man indimellem være nødt til at sluge sin faglighed,” siger Marie-Louise Brehm Nielsen.

Hun arbejder til daglig på Svanevig Hospice i Lolland Kommune, som ligger med udsigt til marker og vand. Naboer er en campingplads, og en dag skulle byrådet tage stilling til campingpladsens ønske om at udvide pladsen.

”Det ville betyde, at patienterne ville få udsigt til hoppeborg og fastliggerfest hver fredag og lørdag. 150 meter væk. Midt i marker og havudsigt. Det ville være en klar forringelse for patienternes livskvalitet i deres sidste tid. Hospice er jo placeret netop der, fordi det giver mening i forhold til de patienter, der er på hospice,” siger Marie-Louise Brehm Nielsen og tilføjer:

”Men det kom jeg ikke igennem med. Det var jeg rystet over.” ☉

Marie-Louise Brehm Nielsen 43 år

- Opstillet og valgt til byrådet i Lolland Kommune i 2009 for Venstre.
- Blev ekskluderet fra Venstre i 2017 ifm. uenigheder i en vindmøllesag.
- Stiftede lokallisten 'Din stemme' sammen med en anden tidligere venstremand.
- Blev valgt på den lokale liste ved valget i 2017.
- Genopstiller ved kommunalvalget i 2021.
- Sygeplejerske på Svanevig Hospice på Lolland.
- Gift og mor til tre.

Hvorfor stillede du op til kommunalvalg?

Jeg havde egentlig ikke i tankerne at stille op, men så blev jeg spurgt, om jeg ikke ville stille op for Venstre. Først tænkte jeg, at det kan jeg da ikke finde ud af. Det ville jo kræve, at jeg har en viden og mening om alt. Men omvendt oplevede jeg ofte ting i hverdagen, hvor jeg tænkte, at det ville være smartere, hvis man gjorde det på en anden måde. Så jeg endte med at sige ja. Og er blevet bidt af det.

Klar til valg i 2021?

Til november er der valg til kommunalbestyrelserne og regionsrådene. Alt efter parti og geografi er der stadig mulighed for at stille op.

Tekst KRISTINE JUL ANDERSEN

GODE RÅD til dig, der overvejer at gå ind i politik:

MATILDE POWERS

Tro på dig selv.

Brug din faglighed, når du argumenterer, og hold fokus på det, du vil ændre.

Nogle kan være bange for jargon i politik. Men besvar angreb med kærlighed, så går luften af ballonen.

PIA BUUS PINSTRUP

Bare kast dig ud i det. Lad være med at tænke på, om du gør det godt nok. Man lærer hurtigt teknikaliteterne. Og der er brug for dig.

Valgkamp kan virke afskrækkende, men den er ikke det samme som det politiske arbejde. Vær dig selv, vær sygeplejerske, vær velargumenteret og vær ikke bange for at gå i dialog.

MARIE-LOUISE BREHM NIELSEN

Brug din faglighed. Så er det svært for din modpart at argumentere imod.

Du skal ikke vide alt. Start med at kaste dig over det, der interesserer dig.

Overvejer du at stille op til kommunal- eller regionsrådsvalget til november? Så har du stadig mulighed for at melde dig nogle steder.

Der er dog stor forskel på, hvordan de enkelte partiers proces er for at stille op til valg.

"I Socialdemokratiet og Venstre er det mange steder en maskine, der bare kører. Her skal man være ude i god tid, hvis man ønsker at stille op. Og løbet er nogle steder formentlig allerede kørt i forhold til at stille op til valget til november. Men andre steder og i mindre partier er man i bedste fald nået til spidskandidaten og fylder først op med de resterende kandidater i løbet af foråret – og nogle steder helt frem til juni. Det kommer meget an på, hvor velorganiseret partiforeningen er," fortæller Ulrik Kjær, professor ved

Institut for Statskundskab på Syddansk Universitet.

Svært og let at blive valgt

Mens man skal være ude i god tid for at stille op for de store partier, kan det samtidig være en hurtigere måde at blive valgt på, fortæller Roger Buch, forskningslektor og centerleder ved Danmarks Medie- og Journalisthøjskole og forsker i kommunal og regional politik.

"Lidt kynisk sat op er det sværere at blive opstillet i Socialdemokratiet og Venstre, men lettere at blive valgt. Og det er lettere at blive opstillet, men sværere at blive valgt i små partier," siger Roger Buch.

Han forklarer, at det hænger sammen med, at det er Socialdemokratiet og Venstre, der dominerer kommunalpolitik, og som sidder på 80-85 pct. af borgmesterspøsterne i kommunerne.

"I de store partier er der typisk en borgmester eller borgmestercandidat, som støvsuger en hel masse stemmer. Så selvom man står et stykke nede på listen og måske ikke får så mange stemmer, kan man have en stor chance for at blive valgt, fordi partiet får syv, 10 eller 14 mandater. Det kan måske blot kræve 50, 100 eller 200 stemmer. Så hvis man har et godt netværk – som mange sygeplejersker måske har – kan man alligevel godt have en god chance," siger Roger Buch og fortsætter:

"I de små partier, hvor der ikke er så mange, der bliver valgt, kan du måske godt komme på opstillingslisten, men hvis du står som nr. 12 eller 15, er sandsynligheden for at blive valgt lille. Så er det typisk spidskandidaten, der bliver valgt ind. Fordi vælgerne typisk stemmer på nummer et, og det lille parti jo kun får ét mandat." ●

STYR PÅ OPERATIONSROBOTTEN

Tekst og foto **BAX LINDHARDT**

"Godt det ikke er mig, der er patient," siger Rikke Andersen (helt til højre), mens hun med besvær prøver at få styr på joystick og pedalerne på den store operationsrobot. Til daglig arbejder 30-årige Rikke Andersen som operationssygeplejerske på Herlev Hospital, men i dag er hun på efteruddannelse i

hospitalets kælder. Her får hun, sammen med andre sygeplejersker og kirurger, en indføring i robotassisteret laparoskopisk kirurgi.

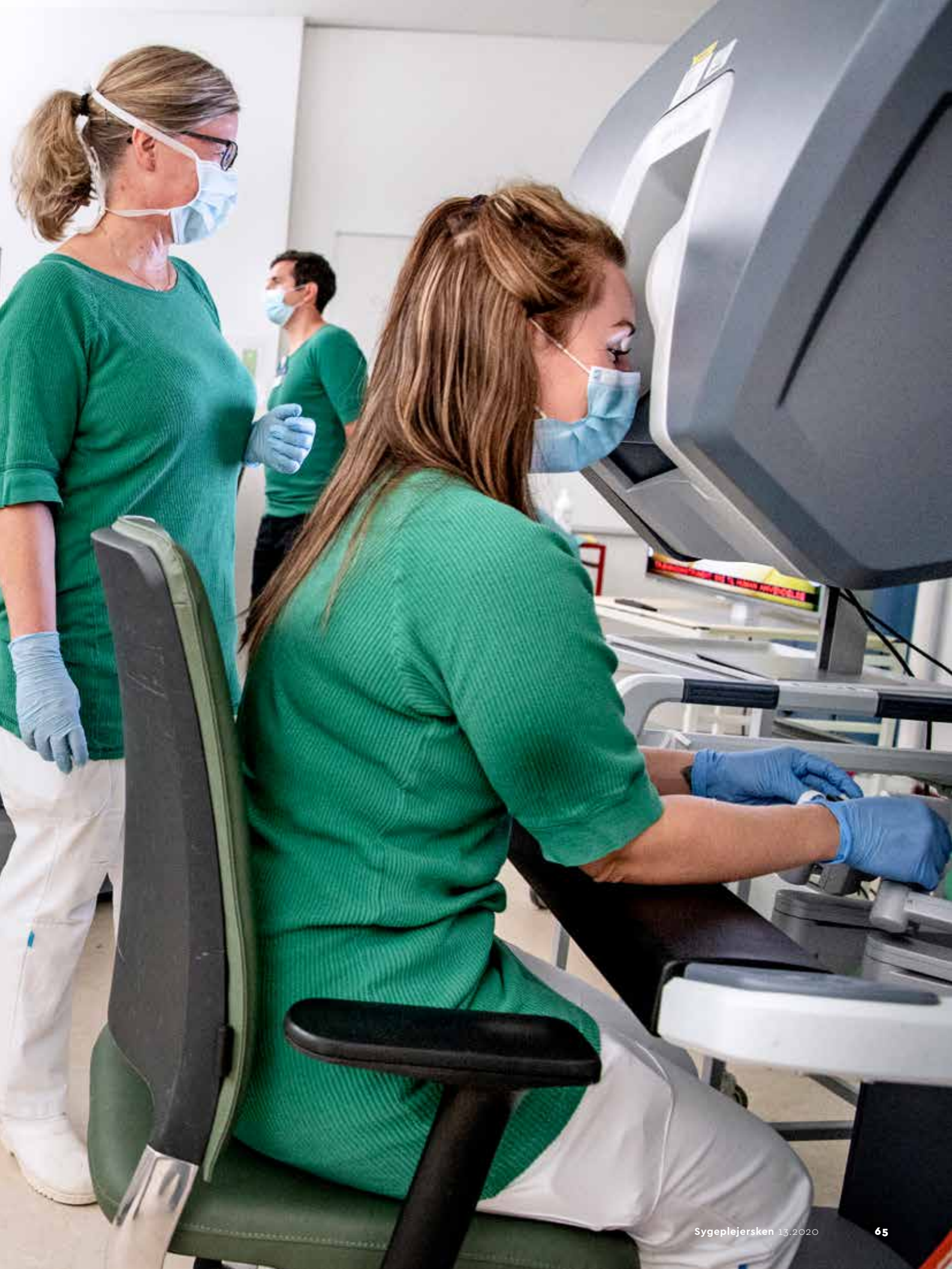
"Det er rigtig fedt at få lov til at prøve kirurgernes arbejde. Og det er sundt for lægerne at prøve mit arbejde, så de ved, det ikke bare lige er noget man gør," siger Rikke Andersen.

Siden foråret 2019 har operationssygeplejersker i Region Hovedstaden og Sjælland haft mulighed for at uddanne sig inden for robotkirurgi. Robotkirurgisk Uddannelse, der er etableret i CAMES (Copenhagen Academy

for Medical Education and Simulation) uddanner operationssygeplejersker og læger i anvendelsen af robotkirurgi og byder på e-læring, hands on-træning, træning på gris samt full scale-simulation.

"Tidligere blev lægerne sendt på den slags efteruddannelse i udlandet, men ikke sygeplejerskerne, og det er skønt, vi har fået den mulighed. Jeg kunne måske godt ønske mig, at der kommer lidt mere fokus på sygeplejerskernes arbejde - mere om lejrning og den slags. Men vi er godt på vej og det er sjovt," siger Rikke Andersen.

HØJE SMITTETAL - SÆRLIGT BLANDT SYGEPLEJERSKER

De stigende smittetal i Danmark gælder også for sygeplejersker, som i endnu højere grad end befolkningen bliver ramt smittet. Sygeplejerske på Sjællands Universitetshospital Sara Luplau delte en rammende beskrivelse på sin profil på Instagram 🙋

"Tirsdag aften blev det min afdelings tur til at blive ramt af covid. En aftenvagt, der går over i historien, desværre ikke for noget godt. Vi har alle gået længe og frygtet denne dag, men har alle vidst, at det med sikkerhed ville ske. Både personale og patienter er ramt."

Vi er alle bange for selv at blive den næste ❤️ kram til dig og din familie

Jane Marie Rishøj Christensen

Det er også plejepersonalet, der kommer tættest på patienterne, så det er desværre forventeligt 😞

Hvis de ærede politikere skulle mangle en julegaveide til dem, som knokler på ekstravagter, så er her et forslag: Glem alt om honninghjerter og at "de jo får deres løn og tillæg", og stik dem en uges løn og en uges ferie oven i det, de har krav på efter overenskomsten.

Jette Enegaard Hindhede

Aase Josefsen Sørensen

Jeg føler dybt og rørt med jer alle. I gør en kæmpe forskel i Danmark, og det skal I have 1000 roser og tak for. Kh en pensioneret sygeplejerske, der følger jer i tankerne og i hjertet ❤️❤️

Svenn Grossemose

TRUET EFTER FACEBOOK-OPSLAG

En sygeplejerske fra Gentofte beskrev i et opslag på Facebook, hvordan en kollega var blevet indkaldt til et nyoprettet coronaafsnit som følge af det stigende smittetryk. Hun opfordrede til, at vi alle gør, hvad vi kan for at minimere risikoen for smittespredning.

Opslaget gav mange likes og sympatierklæringer fra andre sygeplejersker og borgere. Men blandt de positive bemærkninger var der pludselig også et væld af negative kommentarer og en trussel fra coronaskeptikere.

Man får da næsten helt lyst til at nægte de mennesker behandling, hvis de får covid-19 og skal indlægges.

Mai Træholt

Sikke en tåbe, jeg ved de knokler på livet løs, ved også der er sygdom og opsigelser i løbet, og det tåler ingen bedømmelse, de vilkår er ekstreme at arbejde under, respekt herfra ❤️

Han er blevet meldt og er trods løsladelse stadig sigtet ud fra straffelovens paragraf 119

Marianne Jensen

Karina Wittrup

ANNONCE

Navne

TO SYGEPLEJERSKER VALGT IND I ÆLDRE RÅD

Sygeplejerskerne Margit Schrøder og Lisbeth Sølvér er begge valgt ind i ældrerådet i Københavns Kommune. Margit Schrøder er cand.cur. og tidligere lektor på Professionshøjskolen Metropol, og Lisbeth Sølvér er cand.cur., ph.d. i palliativ indsats.

Københavns Ældreråd er et folkevalgt råd, som skal høres om alle forslag, der vedrører ældre i Københavns Kommune. Som høringspart rådgiver rådet kommunens politikere om, hvordan forskellige besparelsesforslag, nye indsatser eller ændringer vil påvirke ældre borgeres liv og hverdag.

Københavns Ældreråd består af 25 folkevalgte medlemmer over 60 år, og der er valg til rådet hvert fjerde år.

NY LEKTOR I KLINISK SYGEPLEJE PÅ SYDDANSK UNIVERSITET

Gitte Bunkenborg, postdoc og MVU forskningsleder i Forskningshuset på Holbæk Sygehus, er den 1. november 2020 blevet ansat i et lektorat på Institut for Regional Sundhedsforskning på Syddansk Universitet.

Gitte Bunkenborgs hovedfokus er patientsikkerhed i kritiske overgange, hvor patienter, der er indlagt på almene afdelinger, bliver kritisk syge. Fremover vil hun tilmed involvere patienterne mere aktivt i patientsikkerhedsperspektiverne.

En del af Gitte Bunkenborgs videre ambition er at sikre et større internationalt samarbejde på området.

NY VICEDIREKTØR PÅ AMAGER OG HVIDOVRE HOSPITAL

Tidligere ledende oversygeplejerske i Gynækologisk-Obstetrisk Afdeling, Tina Holm Nielsen, er udnævnt til vicedirektør på Amager og Hvidovre Hospital pr. 1. december 2020 efter en periode på fire måneder som konstitueret.

Tina Holm Nielsen kommer med mange års klinisk erfaring i bagagen. I 1980 startede hun som sygeplejeelev på Ringsted Sygehus og hun har arbejdet i intensiv- og anæsthesispecialerne bl.a. på Rigshospitalet og Hvidovre Hospital.

Siden 2002 har Tina Holm Nielsen arbejdet med ledelse og udvikling som hhv. afdelingssygeplejerske og udviklingssygeplejerske på Rigshospitalet, inden hun kom til Hvidovre Hospital i 2011 som ledende oversygeplejerske i Gynækologisk-Obstetrisk Afdeling.

Hun er cand.mag. i psykologi og pædagogik og har en uddannelse i innovationsledelse fra DTU og Stanford University.

Mindeord

PIPALUK THOMSEN FLEISCHER

Anæsthesisygeplejerske Pipaluk Thomsen Fleischer døde den 2. november 2020 i en alder af 46 år efter kort tids sygdom. Pipaluk var født og opvokset i Qaqortoq.

Dem der kendte Pipaluk, i daglig tale Pipa, ved, hvor stort et engagement hun lagde for dagen. Alle tiltag, Pipa tog, blev taget med omhu og samvittighedsfuldhed.

Pipa blev uddannet sygeplejerske i 1995 som en af de første i Grønland. Hun arbejdede i Sisimiut og var der i to år med sine store drenge. Hun syntes, hun manglede kompetencer, blev færdig som anæsthesisygeplejerske i Viborg i 2008 og flyttede hjem til Nuuk.

Pipa længtes hjem til Sisimiut og drog afsted i november 2008. I Sisimiut fik Pipa endnu to dejlige børn med sin kommende mand. Familien blev enige om at tage tilbage til Nuuk, og Pipa fik ansættelse på anæsthesiafdelingen igen i sommeren 2011. Efter nogle år ville Pipa være børneanæsthesist og drog med sin familie til København i et år, blev færdig og kom tilbage til Nuuk i 2015.

Pipa søgte nye udfordringer. Hun kom til patientkoordineringen og var leder der i to år. Da stillingen som afdelingssygeplejerske blev ledig på hendes gamle afdeling, anæsthesiafdelingen, fik hun den fra 1.2.20, og jublen ville ingen ende tage. Det var en meget engageret afdelingssygeplejerske, vi nåede at have indtil hendes alt for tidlige død. Pipa savnes dybt, hendes altid glade velkomst, når man mødte på arbejde, oprigtig interesseret. Hendes faglige dygtighed og menneskelige forståelse vil for evigt mangle.

Især går tankerne til Pipas nærmeste, må de finde trøst i, hvad hun efterlod dem med. Kærlighed.

Kærligst Helle Berg anæsthesisygeplejerske og kollega

MICHAEL NIELSEN

Michael er død den 26. marts 2020 72 år gammel.

Vi er en gruppe sygeplejelærere og øvrige ansatte, som mindes Michael først som viceforstander og senere som forstander for Plejehjemsassistentuddannelsen på Københavns kommunes uddannelsescenter i De Gamles By på Nørrebro i København. Michael var en dygtig underviser og en fremragende menneskekender. Han brændte for sit fag og holdt sin viden ajour på bedst tænkelige måde og delte gerne sin viden. Michael havde valgt sit livs kærlighed i Kirsten. Lige så vel som han gerne delte ud af sine oplevelser hjemmefra, interesserede han sig for den enkelte af os. Michael krævede ansvarlighed og interesse fra vores side, og samtidig viste han os ansvar og var der altid, hvis vi havde brug for hans viden og kompetence.

England stod hans hjerte nær, og nogle få af os var så heldige at deltage på en studietur til London sammen med Michael.

Efter at Michael gik på pension, valgte han for fire år siden sammen med Kirsten at flytte til England. Han skulle passe sin Kirsten, som var 15 år ældre end ham. Desværre blev han ramt af kræft, som spredte sig til hele kroppen, Michael blev indlagt og døde tre uger senere efter at være ramt af corona.

I august 2016 holdt vi her på Sjælland en sammenkomst for gamle kollegaer. Michael kunne desværre ikke komme med, men vi fik mulighed for at få en snak med ham via Skype. Som altid var han åbenlyst interesseret i, hvordan det var gået den enkelte af os.

Æret være hans minde, en stjerne er ikke iblandt os mere, men den vil altid lyse på himlen.

*På alle kollegaers vegne
Henning Laursen, Eva Sørensen og Anny Hundborg*

1

Hvad tjener en sygeplejerske i gennemsnit pr. md.* i en region med henholdsvis 5, 10 og 20 års anciennitet?

- A. 32.467 kr. (trin 4-6), 38.248 kr. (trin 7), 43.978 kr. (trin 8)
- B. 34.677 kr. (trin 4-6), 40.300 kr. (trin 7), 45.424 kr. (trin 8)
- C. 36.235 kr. (trin 4-6), 41.211 kr. (trin 7), 46.525 kr. (trin 8)

* Bruttoløn inkl. særydelse og pensionsbidrag.

2

Før OK18 sagde en minister, at de offentligt ansatte i årerne forinden havde fået mere end de privatansatte for at køln forventningerne. Sygeplejerske Rikke Cramer opfandt et #-ord, der gik viralt. Men hvilket?

- A. #Løkkelønfest
- B. #Løhdslønfest
- C. #Sophieslønfest

3

Første gang sygeplejersker gik i konflikt var i 1973-74. Konfliktens tema var, at sygeplejerskerne ville lønnes mindst som en:

- A. Faglært håndværker i det offentlige
- B. Politibetjent
- C. Skolelærer

4

I 2008 gik sygeplejerskerne i en 60 dage lang strejke. De øvrige offentligt ansatte havde forhandlet sig frem til en forbedring på 12,8% for den kommende ok-periode. Hvad var det lønmæssige resultat af strejken for sygeplejerskerne??

- A. 12,8 pct.
- B. 13,3 pct.
- C. 14,2 pct.

LØN OG KONFLIKT

Af JAKOB LUNDSTEEN

OK21 er i gang, og en bedre løn som fortjent er igen på listen over krav. Du ved, hvad du selv tjener, men kender du også dine kollegers lønforhold. Test din viden her og bliv – måske – lidt klogere på lønnen og tidligere forhandlinger og konflikter.

SE SVARENE PÅ SIDE 73

5

De offentligt ansatte forhandler sammen i Forhandlingsfællesskabet. Hvem er forhandlingsleder på det regionale område for Forhandlingsfællesskabet?

- A. Dennis Kristensen
- B. Grete Christensen
- C. Mona Striib

6

Hvad tjener en sygeplejerske i gennemsnit pr. md.* i en kommune med henholdsvis 5, 10 og 20 års anciennitet?

- A. 36.836 kr. (trin 4-7), 38.589 kr. (trin 8), 40.256 kr. (trin 9)
- B. 37.622 kr. (trin 4-7), 39.235 kr. (trin 8), 41.657 kr. (trin 9)
- C. 38.515 kr. (trin 4-7), 40.042 kr. (trin 8), 43.052 kr. (trin 9)

* Bruttoløn inkl. særydelse og pensionsbidrag.

7

En del af sygeplejerskers løn kaldes lokalløn og forhandles på plads på arbejdspladserne. Hvor stor en procentdel udgør lokallønnen?

- A. 7 pct.
- B. 11 pct.
- C. 14 pct.

8

De offentligt ansatte har en såkaldt reguleringsordning, som er en del af overenskomsttaftalen. Hvad betyder reguleringsordningen?

- A. At de offentligt ansatte får reguleret lønnen i forhold til inflationen
- B. At de offentligt ansatte får reguleret lønnen i forhold til lønudviklingen på det private arbejdsmarked
- C. At de offentligt ansatte får reguleret lønnen af Folketinget i forbindelse med de årlige finanslovsaftaler

ANNONCE

Marie Colding
Laursen
3. semester
VIA Viborg

Terese Klausen
6. semester
Københavns
Professionshøjskole

Sarah Munksø
Lauridsen
4. semester
UC Diakonissestiftelsen

Julie Feldborg
5. semester
UC Syd
Åbenrå

**Nathalie
Kjær Bach**
4. semester
UC Diakonissestiftelsen

Mark Refsgaard
5. semester
VIA UC Viborg

Marie Elizabeth
Sander
3. semester
UC Diakonissestiftelsen

“ Jeg havde et stort behov for at gemme mig bag uniformen

Sygeplejersker må gerne bruge deres personlighed i kontakten med patienter. Det er hverken uprofessionelt eller tegn på dårlig sygepleje.

I begyndelsen af min studietid var jeg ganske fokuseret på at afgrænse mig som en professionel person, når jeg var i klinik. Jeg havde et stort behov for at gemme mig bag uniformen og ikke vise for meget af min personlighed. Dels fordi jeg havde fået en forståelse af, at det var uprofessionelt, dels fordi jeg var bekymret for, om patienterne ville komme ind under huden på mig, så jeg ikke ville være i stand til at lægge arbejdsdagen fra mig, når jeg gik hjem. I takt med at min faglige erfaring og selvtillid er vokset, er jeg blevet mere bevidst om, hvor væsentligt det er at kunne bruge sig selv og sin personlighed professionelt. Jeg er blevet meget inspireret af nogle af de sygeplejersker, jeg har mødt på min vej gennem studiet. Alt fra sygeplejersker som ifører sig nissehue og julelys, når de er på arbejde i december, til sygeplejersken som sætter sig ned i øjenhøjde med patienten og siger

”det er da også en møgsituation, du er havnet i, sådan ville jeg også reagere”. Sygeplejersker, som har formået at bruge deres personlighed til at yde professionel omsorg for patienten. Der er forskellige måder at bruge sin personlighed på, og jeg er stadig i færd med at finde min egen vej. Essensen er dog, at jeg tror, at patienten i krise har brug for at blive mødt af et menneske – ikke en kittel.

5. semester omhandler sygepleje til patienter i et kritisk sygdomsforløb. I den forbindelse har undervisningen været præget af det åndelige og eksistentielle aspekt i sygeplejen til denne patientgruppe. Min underviser sagde i sit oplæg, at trods det naturlige, asymmetriske magtforhold, der er i relationen mellem sygeplejerske og patient, er det i den åndelige og eksistentielle omsorg, sygeplejersker får lov til at gå ind i det rum, hvor vi er ligeværdige med patienten.

Menneske overfor menneske. Det er her, vi kan yde den bedste omsorg, men også her vi kan lære meget om os selv, tror jeg.

En af mine medstuderende havde en oplevelse med en terminal patient, som sagde til hende, at nu måtte hun love ham, at hun ville gå ud at gøre de ting, hun havde lyst til og ikke vente, til hun blev gammel. Det er en beretning, der i andet led berører mig, når min medstuderende genfortæller den. Livet sættes i perspektiv, og de små problemer med hjertesorg og eksamensstress, jeg går med, kan pludseligt ses gennem helt andre linser. Jeg mener, at dette er en gave og berigelse, som sygeplejersker får med i arbejdet. En gave, som det kan være vanskeligt at tage imod, da patienter kan komme ind under huden. Det er stadig en udfordring for mig og noget, jeg formentlig skal lære at forholde mig til og navigere i de næste mange år. ☉

JOB

Se alle stillinger
www.job.dsr.dk

Praktiske oplysninger til annoncører

Deadline kl. 9:00 for indtastning af KURSER/MØDER/MEDDELELSER på www.dsr.dk under Information til annoncører

Nº 2 — 2021
08. jan. 2021

Nº 3 — 2021
05. feb. 2021

Nº 4 — 2021
26. feb. 2021

Vejledning ved indtastning af kurser/møder/meddelelser, kontakt redaktionen, Henrik Boesen, på tlf. 4695 4189, hbo@dsr.dk

Rådgivning og vejledning vedr. opsætning af annoncer

Media-Partners ApS · Alhøjvej 2, Stilling · 8660 Skanderborg
Tlf. 2967 1446 · E-mail marianne@media-partners.dk
www.media-partners.dk · Her kan du også rekvirere medieinformation

Indleveringsfrister for STILLINGSANNONCER til de kommende numre

Nº 2 — 2021
14. jan. 2021

Nº 3 — 2021
11. feb. 2021

Nº 4 — 2021
04. marts 2021

Sidste frist for indlevering af materiale er kl. 10:00 hos Media-Partners ApS

Udgivelsesdatoer

Nº 2 — 2021
08.-12. feb. 2021

Nº 3 — 2021
08.-12. marts 2021

Nº 4 — 2021
29.-31. marts 2021

NETANNONCER

Gå ind på <http://job.dsr.dk/> og indtast Quick-nummeret, så kommer du direkte ind til netannoncen, hvor du kan læse meget mere om stillingen. Netannoncer kan indtastes hele døgnet.

Quicknr. **Aftengruppen Syd, Odense**
330469563 Odense Kommune
Sygeplejerske
Ansøgningsfrist 22. januar 2021

Quicknr. **Center for Pleje og Omsorg**
330469515 Vallensbæk Kommune
Kvalitetskonsulent
Ansøgningsfrist 22. januar 2021

Quicknr. **Bo- og behandlingstilbud**
330455929 Silkeborg Kommune
Sygeplejerske
Ansøgningsfrist 26. januar 2021

Quicknr. **Sano**
330461146 Middelfart Kommune
Sundhedsfaglig chef
Ansøgningsfrist 31. januar 2021

Quicknr. **Handicapkonsulenterne ApS**
330471161 Sønderborg Kommune
Sygeplejerske til privat hjem
Ansøgningsfrist 5. februar 2021

VIGTIG MEDDELELSE

På grund af den fortsatte situation med risiko for spredning af corona-virus er der stadig risiko for, at et eller flere af de nævnte arrangementer i listen herunder bliver aflyst.

DERFOR: Når tidspunktet for begivenheden nærmer sig, bør du tjekke hos den enkelte arrangør, om arrangementet bliver gennemført.

SENIORSAMMENSLOTNINGEN

Medlemmer, der er fyldt 55 år, er velkomne til Seniorsammenslutningens arrangementer

NORDJYLLAND

Kreds Nordjylland - Forår 2021

Forårsprogram 2021.

2. marts kl. 14:00 – 16:00

Foredrag v/forfatter Inge Pedersen og valg til Kontaktudvalget.

6. april kl. 14:00 – 16:00

Foredrag v/Naturvejleder Karsten Hansen, "Kortbuks", TV-vært.

11. maj kl. 9:00 – 16:30

Sommerudflugt til Lille Vildmose og valg til Seniorsammenslutningens Landsbestyrelse.

Tilmelding:

I perioden 12.-26. april, derefter bindende, til Birgit Hansen på tlf. 6084 6854.

Pris:

300 kr.

Arrangør:

Seniorsammenslutningen Kreds Nordjylland

HOVEDSTADEN

Aktiviteter for foråret 2021 aflyses

Kontaktudvalget i Kreds Hovedstaden Nord har besluttet, at på grund af Corona situationen og at det lokale, vi råder over, er svært at gøre Corona sikker at aflyse alle aktiviteter i foråret 2021. Hvis situationen mod forventning ændrer sig, vil vi naturligvis planlægge og gennemføre arrangementer. Vi håber, at alt er normaliseret til efterårssæsonen. På vegne af kontaktudvalget i Nord, Bente Pedersen.

Arrangør:

Seniorsammenslutningen i Kreds Hovedstaden Nord

MIDTJYLLAND

AFLYSNING af foredrag

11. februar 2021

Det planlagte foredrag, om besøg hos Amishfolket den 11. februar 2021, er AFLYST pga. Corona Restriktioner.

Arrangør:

Kreds Midtjylland - Seniorsammenslutning, Viborg/Skive

Det gode liv på plejecentre - hvordan opleves det?

Der præsenteres tre oplæg. Ledelse v/centerleder, Fuglsangsø Centret, Astrid Hindhede. Etik, omsorg og kommunikation v/formand, Sygeplejeetisk Råd, Anne Bendix Andersen. Den gode sygepleje v/kredschef, Kreds Midtjylland, Ann Dahy.

Tid og sted:

17. marts 2021 kl. 14:00 - 16:00
Holstebro Aktivitetscenter,
Danmarksgade 13 A, 7500
Holstebro

Arrangør:

Seniorsammenslutningen, Holstebro/Herning og omegn

Tilmelding:

Senest 10. marts 2021 til Karen Margrethe Kølback på mail: kmk_285@hotmail.com eller på tlf. 2241 7491

Pris:

Kr. 50 (køntanter)

SYDDANMARK

Medlemsmøde med besøg fra Sesams Landsbestyrelse

Medlemmernes møde med besøg af Doris Klockmann og Mette Bille fra Sesams Landsbestyrelse. Årsberetning ved Ingelise Bruhn. Årsregnskab ved Doris Bjørnø.

Tid og sted:

4. februar 2021 kl. 13:30 - 15:30
Odin Havnepark, Mødecenter
Fabrikken, Lumbyvej 17F, 5000
Odense C

Arrangør:

Seniorsammenslutningen Fyn

Tilmelding:

Senest 29. januar 2021 til Ingelise, tlf. 5184 2275, mail: ibruhn@hotmail.com eller Conny, tlf. 2176 8818, mail: coands@gmail.com

Yderligere oplysninger:

www.dsr.dk/kredse/syddanmark/medlemsfordele > Senior i Syddanmark

MEDDELELSE

Generalforsamling i FS for Sygeplejersker i Kommunerne

Generalforsamling afholdes d. 1. marts 2021 kl. 16:00 på Comwell Korsør i forbindelse med landskursus "Sygeplejersker som faglige Fyrtårne". Se mere www.dsr.dk/fs/fs6/ arrangementer. Dagsorden i følge vedtægter.

Generalforsamlingen er kun for medlemmer af FS for sygeplejersker i kommunerne.

Arrangør:

FS for Sygeplejersker i Kommunerne

Virtuel generalforsamling i FSAIO

Generalforsamling i FSAIO d. 15. marts 2021 kl. 19:00
Tilmelding senest 10. marts 2021 til medlemsregistrant Majken Dam Frederiksen på mail: majken_dam@yahoo.dk
Link vil blive tilsendt efter tilmelding.

Dagsorden: Se venligst FSAIO's FB side og vores hjemmeside.
Forslag til dagsorden skal være formand Dorte Söderberg, Rughavevej 3, 5230 Odense i hænde, senest d. 15 januar 2021 på mail: dsoederberg@gmail.com

Arrangør:

FSAIO

Generalforsamling FS for Diabetessygeplejersker

Da vores oprindelige generalforsamling planlagt til d. 6. november 2020 blev aflyst, afholder vi virtuel generalforsamling d. 11. februar kl. 17:00 - 18:00 2021.

Link til deltagelse i generalforsamlingen udsendes separat til alle medlemmer.

Yderligere oplysninger:

Dagsorden til generalforsamlingen samt oplysninger om valg til bestyrelsen findes på vores hjemmeside: www.dsr.dk/fs/fs19/om-os/generalforsamling
Arrangør:
Fagligt Selskab for Diabetes Sygeplejersker

Generalforsamling i FS Dermatologiske Sygeplejersker

Generalforsamlingen afholdes i forbindelse med selskabets Landskursus-webinar d. 12. marts 2021.

Forslag til behandling fremsendes til forpersonen senest 14 dage før. Dagsorden ifølge vedtægterne. Der er to bestyrelsesmedlemmer på valg.

Tid og sted:

12. marts 2021 kl. 15:15 - 16:00
Via Teams (link udsendes til alle tilmeldte)

Arrangør:

FSDS

Tilmelding:

Kan ske via FSDS hjemmeside

Pris:

Generalforsamlingen er gratis for medlemmer af FSDS.

Yderligere oplysninger:

www.dsr.dk/fs/fs17

Hent hjælp til karrieren

Savner du inspiration til karrieremuligheder, hjælp til jobsøgning eller gode idéer til kompetenceudvikling?

Læs mere på www.dsr.dk/karriere

SVAR PÅ

[TESTEN]

SIDE 69

1B, 2C, 3A, 4B,
5B, 6C, 7A, 8B

Er du ny afdelingsleder i Rusmiddelcenteret i Faaborg-Midtfyn Kommune

Hvem er vi:

Rusmiddelcenter FMK er et velfungerende kommunalt tilbud for mennesker med misbrugsproblematikker med afdelinger i Ringe og Faaborg. Vi har store ambitioner om at være et dialogisk funderet behandlingstilbud, der formår at kigge på bedste praksis i både ind- og udland, og være med til at udvikle og nyskabe inden for rusmiddelområdet.

Hvem er du:

Du er uddannet sygeplejerske, har lederuddannelse og gerne erfaring inden for rusmiddel- og psykiatrisk erfaring. Du er rollemodel, kulturbærer og kan omsætte det til praksis. Du brænder for dialogisk praksis i en rehabiliterende tilgang og tværfaglig udvikling.

Løn og ansættelse:

Stillingen er på 37 timer og med **tiltrædelse den 1.4.2021 eller hurtigst muligt.**

Du kan se hele jobannoncen på <https://www.jobifmk.dk/ledige-job/ledige-job/> og du er velkommen til at kontakte leder Nina Dam telefon 72536750, hvis du vil vide mere om jobbet eller om os.

Din ansøgning skal være os i hænde **senest 05.02.2021 kl. 08.00.** Vi glæder os til at modtage din ansøgning.

VI ER IKKE MORALISERENDE

Fortalt til
LAURA ELISABETH LIND

Foto
PER MORTEN ABRAHAMSEN
Kampagnefoto: Stephen Freiheit

DITTE MARIA BJERNO NIELSEN, 37 ÅR

Nyt job: Den 1. november forebyggelseskonsulent i AIDS-Fondet, hvor hun bl.a. rådgiver transpersoner og mænd, der har sex med mænd, om hiv-forebyggelse.

Kom fra: Sundhedsfaglig konsulent i Kræftens Bekæmpelse. Før det 11 år på Gynækologisk Afdeling, Rigshospitalet.

skabende stoffer som ecstasy i stedet for crystal meth. Vi kræver ikke, at de skal holde op med at tage stoffer, men ønsker en forandring i forhold til den måde, de bruger stofferne i deres sexliv. For vi bliver nødt til at sikre os, at alle føler, de kan komme til os igen.

Jeg startede i mit forrige job i Kræftens Bekæmpelse, fordi jeg ønskede at arbejde med projektledelse og analyse. Men jeg kom langt væk fra patientdelen og sad meget bag computeren. Jeg har også en sundhedsfaglig kandidatuddannelse og en uddannelse som sexologisk rådgiver, så det gav derfor god mening at søge den her stilling. Her i AIDS-Fondet kan jeg både få lov at være sygeplejerske og sexologisk rådgiver samt arbejde projektorienteret, samtidig med at jeg har direkte kontakt med de radsøgende i Checkpoint. Og så er der ikke så langt mellem de forskellige funktioner som HR, Checkpoint og forebyggelse. Det betyder, at man bliver inddraget i hele organisationen. Derfor tænker jeg, at det

”I vores testklinik Checkpoint er jeg med til at teste transpersoner og mænd, der har sex med mænd, for syfilis, hiv, klamydia og gonorré. Og her rådgiver vi også i seksuel sundhed. Vi har stærkt fokus på, at vi ikke er moraliserende eller stigmatiserende, som nogle har oplevet hos egen læge, og derfor kommer de ikke dér for at blive testet. Vi er lyttende og anerkendende. Nogle tager meget hårde stoffer i forbindelse med sex – chemsex hedder det – og der er så en større risiko for, at de ikke får beskyttet sig. Lige nu ser vi en stigende tendens til den adfærd inden for det københavnske homomiljø. Her taler vi med dem om brug af mindre afhængigheds-

her job kan udvikle sig i flere retninger.

Det her er et anderledes sygeplejejob. På Rigshospitalet baserer sygeplejen sig meget på normen. Man må ikke drikke for meget, ikke tage stoffer og ikke dyrke ubeskyttet sex. Jeg kan godt lide den anerkendende tilgang i AIDS-Fondet. Det kan også være udfordrende, for jeg er selv heteroseksuel og kender derfor ikke til de følelser af krise, skyldfølelse og skam, som nogen stadig er fyldt af pga. deres seksuelle identitet. Jeg har mødt transmænd, som kom på gynækologisk afdeling og fik fjernet livmoder og æggestokke. Men jeg har ikke kendt meget til det liv og de kampe, denne gruppe kæmper med i hverdagen. Vi skal hjælpe både transpersonerne og mændene, der har sex med mænd, med at passe på sig selv og forstå, at der ikke er noget forkert eller skamfuldt ved den måde, de udlever deres seksualitet på.

Og så er der de unge heteroseksuelle mellem 15 og 29 år, som er en ny målgruppe i Checkpoint. Jeg skal være med til at udvikle et nyt projekt om seksualadfærd blandt de unge. Jeg har et stort kendskab til unge kvinders krop og seksualitet, og den viden glæder jeg mig til at bringe i spil med de unge.”

SAVNER DU INSPIRATION TIL KARRIEREN?

Hent råd og vejledning om karriere og job-søgning på dsr.dk. Som medlem kan du booke tid til personlig sparring om jobsøgning, efter- og videreuddannelse eller karriere-muligheder.

Læs mere på dsr.dk/job-og-karriere

DANSK SYGEPLEJERÅDS HOVEDBESTYRELSE

DANSK SYGEPLEJERÅD CENTRALT

Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 3315 1555
Fax: 3315 2455
www.dsr.dk
dsr@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Man - tors 9.00 - 16.00
Fre 9.00 - 15.00

**Lederforeningen
Dansk Sygeplejeråd**
Sekretariatschef
Jonna Søegaard
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 3900
www.dsr.dk/lederfor-
eningen
lederforeningen@dsr.dk

**Sygeplejestuderendes
Landssammenslutning**
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 4234
www.dsr.dk/sls
sls@dsr.dk

Sygeplejeetisk Råd
Formand
Anne Bendix Andersen
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
www.sygeplejeetiskraad.dk

KREDS HOVEDSTADEN

Kredschef
Anne Tovborg

Frederiksborggade 15, 4.
1360 København K
Telefon: 7021 1662
Fax: 7021 1663
www.dsr.dk/hovedstaden
hovedstaden@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Man, tirs, tors, fre
9.00 - 14.00
Ons 13.00 - 16.00

Lokalkontor
Store Torv 11, 1.
3700 Rønne
Telefon: 7021 1662
Fax: 5695 3812

Åbningstid
Man 12.00 - 15.00
Tirs 9.00 - 12.00
Tors 12.00 - 16.00
Se også dsr.dk/bornholm

Hjemmesiden indeholder
individuelle kontaktop-
lysninger på kredsens
medarbejdere og for-
mandskab.

KREDS SJÆLLAND

Kredschef
Mads Hyltdgaard

Møllevej 15
4140 Borup
Telefon: 7021 1664
Fax: 7021 1665
www.dsr.dk/sjaelland
sjælland@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Telefontid
Man, ons 9.00 - 14.00
Tirs, tors 13.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

Fremmøde
Man, tirs, ons 8.30 - 15.30
Tors 12.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

KREDS SYDDANMARK

Kredschef
Puk-Maria Holmgaard

Vejlevej 121, 2.
7000 Fredericia
Telefon: 7021 1668
www.dsr.dk/syddanmark
syddanmark@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, ons, fre
8.30 - 13.00
Tors 13.00 - 16.00

KREDS MIDTJYLLAND

Kredschef
Ann Dahy

Fælles postadresse
DSR, Kreds Midtjylland
Marienlystvej 14
8600 Silkeborg
Du er altid velkommen i
åbningstiden, men ring
og aftal tid.
Telefon: 4695 4600
www.dsr.dk/midtjylland
midtjylland@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, tors
10.00 - 15.00
Ons 13.00 - 15.00
Fre 10.00 - 12.30

Lokale kontorer
Stationsvej 8a
7500 Holstebro
Åbent efter forudgående
aftale.

EcoPark
Bautavej 1A
8210 Aarhus V
Åbent efter forudgående
aftale.

KREDS NORDJYLLAND

Kredschef
Iben Gravesen

Sofiendalsvej 3
9200 Aalborg SV
Telefon: 4695 4850
Fax: 9634 1426
www.dsr.dk/nordjylland
nordjylland@dsr.dk

Kontorets åbningstider
Man - ons 9.00 - 15.00
Tors 13.00 - 16.00
Fre 09.00 - 12.00

Intensivsygeplejerske og sygeplejersker – ønsker du en attraktiv løn og frihed?

Vi har job til dig som intensivsygeplejerske og sygeplejerske i hele Norge. Hos os får du fleksibilitet og du har indflydelse på, hvor og hvornår du vil og kan arbejde.

Vi tilbyder dig en attraktiv og konkurrencedygtigt løn, og vi betaler bolig og rejse. Du vil få en kontaktperson, som er sygeplejerske, og som klarer det praktiske. Dedicare er Norges største vikarbureau indenfor det sundhedsfaglige område.

Vi har en god sommerbonus og et sign- on fee, hvis du booker dig ind til sommer før 1. marts 2021.

www.dedicare.no/nurse
+47 74 80 40 70
nurse@dedicare.no

DEDICARE